

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.411.6.1.2023

Pani
prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor

Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ul. Wieniawskiego 1, 61-712 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.110.2024 Komisji Rozstrzygającej z dnia 13 sierpnia 2025 r. oraz treścią pism: LPO.411.6.1.2023 z 19 czerwca 2024 r. i KPK-KPO.441.110.2024 z 10 września 2025 r. w sprawie sprostowania oczywistych omyłek pisarskich

I/23/003/LPO – Funkcjonowanie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki finansowo-majątkowej.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu ¹ . ul. Wieniawskiego 1, 61-712 Poznań.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska, Rektor - od 1 września 2020 r. Funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił prof. dr hab. Andrzej Lesicki.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja działalności Uniwersytetu. 2. Gospodarowanie majątkiem, w tym prowadzenie polityki mieszkaniowej. 3. Rozporządzanie środkami finansowymi.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2024, do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały one istotny wpływ dla ustaleń i ocen kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1) Sylwia Zakrzewska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/166/2023 2) Maciej Sterczała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/179/2023 3) Roman Jarecki, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/173/2023 (akta kontroli str. 1a-1c)

¹ Dalej: UAM, Uczelnia lub Uniwersytet.

² T. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Funkcjonowanie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zostało dostosowane do nowej ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁴. Obowiązujące od 2019 r. statut i regulamin organizacyjny Uczelni odpowiadały wymaganiom, a procedura ich przyjęcia i wprowadzania zmian ich treści były zgodne z obowiązującymi przepisami. Stwierdzono jednak nieprawidłowości z zakresu sposobu organizacji działalności Uniwersytetu:

- ustalone wzory oświadczeń o spełnianiu przez kandydata do pełnienia funkcji rektora oraz funkcji kierowniczych w UAM wymagań wynikających z UPSWiN nie zawierały wymaganego oświadczenia, że kandydat nie współpracował z organami bezpieczeństwa PRL. W konsekwencji, osoby kandydujące do pełnienia funkcji rektora oraz osoby kandydujące do ww. organów nie wywiązały się z obowiązku złożenia takich oświadczeń;
- większość częściowych strategii rozwoju, zgodnych ze „Strategią UAM na lata 2020-2030”, nie została do dnia zakończenia kontroli NIK przyjęta;
- z naruszeniem zasady rzetelności przechowywano dokumentację związaną z prowadzeniem audytu wewnętrznego. Nie zrealizowano jednego zadania zaplanowanego na rok 2020, a w sprawozdaniu z prowadzenia audytu wewnętrznego za 2021 r. nie wykazano trzech czynności doradczych przeprowadzonych w tym roku. W UAM nie określono zasad przeprowadzania i dokumentowania przeprowadzanych kontroli wewnętrznych;
- w 2017 r. powołano do Rady Muzealnej Muzeum UAM niewłaściwą liczbę członków tego organu, natomiast jeden z członków kolejnej kadencji nie został powołany w formie pisemnej. Do 30 czerwca 2022 r. pracownicy tego muzeum byli zatrudnieni na stanowiskach inżynierjno-technicznych zamiast muzealnych.

Powyższe zaniedbania mogą świadczyć o braku rzetelności oraz niezapewnieniu adekwatnej kontroli zarządczej, o jakiej mowa w art. 68 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, która stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy oraz o niezgodności ze standardami określonymi w komunikacie nr 23 Ministra Finansów w sprawie standardów kontroli zarządczej⁶. Kontrola w zakresie gospodarki finansowo-majątkowej Uniwersytetu w latach 2019-2024 (I kwartał) wykazała, że w niektórych aspektach skontrolowanej działalności⁷ wystąpiły nieprawidłowości. Dotyczyły one m.in. gospodarki finansowej Uczelni prowadzonej na podstawie planów rzeczowo-finansowych, w których zmiany nie były wprowadzane na bieżąco, a dokonywano ich dopiero w kolejnym roku. Stwierdzone różnice w wykazywaniu danych o subwencji przeznaczanej na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego wyniosły łącznie 31,5 mln zł. Nierzetelnie i niezgodnie z ewidencją księgową sporządzono 14 sprawozdań w zakresie operacji finansowych, a kwota błędnie wykazana wyniosła łącznie 102,4 mln zł.

Uczelnia nie zapewniła możliwości naliczania użytkownikom bibliotek uczelnianych opłat za każdy dzień opóźnienia w przypadku przekroczenia daty zwrotu materiałów bibliotecznych, a zasady prowadzenia windykacji należności z tego tytułu zostały

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Dz. U. z 2023 r. poz. 742, ze zm. Dalej: UPSWiN.

⁵ Dz. U. z 2023 r., poz. 1270, ze zm., Dalej: ufp.

⁶ Dz. Urz. MF z 2009 r. nr 15, poz. 84.

⁷ Ponieważ dobór próby badawczej nie został przeprowadzony w oparciu o metody statystyczne, zamieszczone w wystąpieniu pokontrolnym oceny mają odniesienie wyłącznie do zbadanej populacji. Informacje odnośnie do wielkości próby badawczej zawarte są w Części III wystąpienia pokontrolnego.

wprowadzone w 2022 r. Pomimo braku podstawy prawnej, Uczelnia pobrała od użytkowników bibliotek należących do sieci biblioteczno-informacyjnej UAM opłatę w łącznej kwocie 1 056,7 tys. zł z tytułu utworzenia i aktualizacji konta bibliotecznego, natomiast opłaty w kwocie 1 246,3 tys. zł zostały pobrane⁸ od użytkowników Biblioteki Uniwersyteckiej⁹, pomimo iż nie zostały ustalone zarządzeniem Rektora.

Księgi rachunkowe UAM w zakresie należności bibliotecznych były prowadzone z naruszeniem art. 6 ust. 1 i art. 24 ust. 1 w zw. z art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰, gdyż należności za lata 2017-2019 zostały ujęte w nich dopiero pod datą 31 grudnia 2019 r., a do dnia 1 stycznia 2023 r. nie wyksięgowano należności przedawnionych w łącznej kwocie 891,8 tys. zł. Z kolei na koniec lat 2019-2022 wystąpiła różnica pomiędzy aktywami i pasywami dwóch funduszy w łącznej kwocie 1,0 mln zł.

Działania windykacyjne wobec dłużników zalegających ze spłatą zobowiązań w kwocie 395,0 tys. zł podejmowano ze znaczną zwłoką sięgającą ponad rok. Wbrew wymogom określonym w art. 42 ust. 5 ufp, nie naliczano i nie dochodzono w sposób rzetelny należności z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości UAM w łącznej kwocie 5,6 mln zł. Z naruszeniem zasady gospodarnego dysponowania środkami publicznymi dopuszczono do nieterminowego regulowania zobowiązań, skutkującego koniecznością uiszczenia przez Uniwersytet odsetek w łącznej kwocie 39,9 tys. zł.

Z pominięciem przepisów o zamówieniach publicznych udzielono zamówień na świadczenie usług cateringowych na łączną kwotę 664,8 tys. zł. Naruszono również procedury wewnętrzne udzielania zamówień z uwagi na wydatkowanie 121,1 tys. zł bez udokumentowania przeprowadzenia postępowania w sprawie wyboru wykonawcy. Nierzetelnie sporządzono cztery wnioski o udzielenie zamówienia publicznego (o łącznej wartości 258,2 tys. zł) i nie zachowano formy pisemnej przy zawieraniu dwóch umów (o łącznej wartości 49,2 tys. zł).

Prorektorzy ds. studenckich dokonywali zwolnień z opłat rekrutacyjnych wbrew uregulowaniom wewnętrznym, zgodnie z którymi czynności te należały do kompetencji Rektora. Ponadto nie dochowali oni należytej staranności przy udzielaniu ulg. 18 studentom udzielono zwolnienia z opłat w wys. 5 tys. euro i 144,5 tys. zł, w sytuacji gdy nie udokumentowali oni przesłanek do ich udzielenia. Wystąpiły również przypadki¹¹ uznaniowości i nierównego traktowania osób ubiegających się o przyjęcie na studia w zakresie udzielanych zwolnień z opłat, co rodziło ryzyko powstania w tym obszarze mechanizmów korupcyjnych.

W obszarze prowadzonej gospodarki finansowej stwierdzono ponadto, że:

- z naruszeniem zasady gospodarności poniesiono wydatki w łącznej kwocie wynoszącej 12 tys. zł, z tytułu wypłaconych diet i zwrotu kosztów gościom,
- z trzyletnim opóźnieniem podjęto działania w celu zawarcia z Miastem Poznań ugód pozasądowych za niedostarczenie lokali mieszkalnych, co spowodowało że Uczelnia nie uzyskała należnych jej przychodów w wys. co najmniej 57,9 tys. zł,
- dokonano zapłaty czynszu i opłat w kwocie wyższej niż należna o 20,1 tys. zł,
- nie wystawiono faktury za najem na kwotę 3,3 tys. zł,
- nie dochodzono należnych odsetek z tytułu nieterminowej wpłaty należności od najemcy nieruchomości, co doprowadziło do uszczuplenia przychodów UAM o 1,2 tys. zł,
- obowiązujące w Uczelni zasady amortyzowania wartości księgowej eksponatów muzealnych pozwalały na całkowite i jednorazowe zamortyzowanie ich wartości,

⁸ Od 4 listopada 2020 r.

⁹ Dalej: BU.

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm. Dalej: ustawa o rachunkowości.

¹¹ 10 przypadków.

co w ocenie NIK nie odpowiada ich faktycznemu okresowi ekonomicznej użyteczności.

W Uniwersytecie nierzetelnie wykonywano obowiązki właściciela nieruchomości, dopuszczając do naruszenia przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹² oraz przepisów o ochronie przeciwpożarowej. Zarządca nieruchomości nie przedstawił w jednym przypadku książki obiektu budowlanego. Przeprowadzona na zlecenie NIK przez PSP kontrola ujawniła, że 15 objętych kontrolą obiektów nie było dostosowanych do przepisów o ochronie przeciwpożarowej. Stwierdzono m.in. brak wyposażenia trzech budynków w hydranty wewnętrzne 25 z węzłem półsztywnym, a także brak zapewnienia pełnej sprawności technicznej systemowi sygnalizacji pożarowej w jednym budynku.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Organizacja działalności Uniwersytetu.

1.1. W okresie objętym kontrolą w Uczelni obowiązywał statut przyjęty uchwałą Senatu UAM¹⁴ nr 59/2006 z 19 czerwca 2006 r.¹⁵ oraz statut przyjęty uchwałą Senatu nr 218/2018/2019 z dnia 17 kwietnia 2019 r.¹⁶, który wszedł w życie z dniem 1 października 2019 r.¹⁷ Zarówno uchwalenie statutu UAM jak i siedmiokrotne dokonanie w nim zmian¹⁸ zostało poprzedzone wyrażeniem w tych sprawach pozytywnych opinii przez Radę Uczelni¹⁹. W statucie UAM, zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy UPSWiN, zostały określone zasady organizacji i funkcjonowania Uczelni, a sposób jego uchwalenia był zgodny z przepisem art. 34 ust. 2 tej ustawy.

(akta kontroli str. 34-399)

W okresie objętym kontrolą w Uczelni obowiązywał jeden regulamin organizacyjny²⁰ wprowadzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce²¹ oraz cztery regulaminy organizacyjne²² wprowadzone na podstawie przepisów UPSWiN, w których, zgodnie z art. 23 ust. 3 tej ustawy, określono strukturę organizacyjną UAM wraz z podziałem zadań w ramach tej struktury oraz organizację i zasady działania administracji Uczelni. Regulaminy organizacyjne wprowadzone w okresie obowiązywania UPSWiN oraz

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 682 ze zm.

¹³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁴ Dalej: Senat.

¹⁵ Obwieszczenie nr 2/2017 Senatu UAM z dnia 25 września 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu statutu UAM.

¹⁶ Obwieszczenie nr 1/2022 Senatu UAM z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu statutu UAM, ze zm. Dalej: statut UAM.

¹⁷ Zgodnie z art. 227 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669).

¹⁸ Uchwały: nr 351/2018/2019 z dnia 30 września 2019 r., nr 420/2019/2020 z dnia 7 kwietnia 2020 r., nr 440/2019/2020 z dnia 25 maja 2020 r., nr 55/2020/2021 z dnia 21 grudnia 2020, nr 178/2021/2022 z dnia 31 stycznia 2022 r., nr 299/2022/2023 z dnia 17 kwietnia 2023 r. oraz nr 470/2023/2024 z dnia 18 grudnia 2023r.

¹⁹ Uchwały: nr 5/2018/2019 z dnia 18 września 2019 r., nr 18/2019/2020 z dnia 1 kwietnia 2020 r., nr 19/2019/2020 z dnia 22 maja 2020 r., nr 32/2020/2021 z dnia 11 grudnia 2020 r., nr 16/2021/2022 z dnia 17 grudnia 2021 r. nr 48/2022/2023 z dnia 12 kwietnia 2023 r. oraz nr 55/2023/2024 z dnia 8 grudnia 2023 r.

²⁰ Regulamin wprowadzony Zarządzeniem nr 196/2013/2014 Rektora UAM z dnia 28 marca 2014 r.

²¹ Dz. U. nr 164 poz. 1365. – obow. do 30 grudnia 2018 r.

²² Zarządzenia Rektora: nr 343/2018/2019 z dnia 14 sierpnia 2019 r., nr 358/2018/2019 z dnia 30 września 2019 r., nr 181/2021/2022 z dnia 2 marca 2022 r., nr 323/2022/2023 z dnia 18 maja 2023 r.

zmiany dokonywane w ich treści²³, zgodnie z przywołanym przepisem tej ustawy, zostały wprowadzone zarządzeniami Rektora.

(akta kontroli str. 400-690)

Po utworzeniu w Uczelni z dniem 1 września 2023 r. Wydziału Etnolingwistyki²⁴, regulamin organizacyjny Uczelni nie został w tym zakresie zaktualizowany, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3457-3459, 3460-3461)

W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwie strategie Uczelni: „Strategia Rozwoju UAM na lata 2009-2019” przyjęta Uchwałą nr 73/2009 Senatu UAM z dnia 29 czerwca 2009 r. oraz „Strategia UAM na lata 2020-2030” przyjęta Uchwałą nr 93/2020/2021 Senatu z dnia 7 maja 2021 r. Przyjęcie „Strategii UAM na lata 2020-2023” zostało poprzedzone uchwaleniem przez Senat dokumentu pod nazwą: „Strategia Rozwoju UAM na lata 2020-2030” zawierającego misję, wizję, wartości etosu akademickiego oraz cele strategiczne i operacyjne.

(akta kontroli str. 1178-1192, 3352-3360, 3361-3444)

Aktualna strategia Uczelni zawiera: misję, wizję i wartości UAM oraz cele strategiczne i operacyjne wraz z planami działań dla poszczególnych celów operacyjnych, z uwzględnieniem celów częściowych podzielonych na działania²⁵.

W przypadku niektórych działań odnoszących się do celów częściowych zawartych w „Strategii UAM na lata 2020-2030”, nie określono oczekiwanego poziomu ich wykonania.

(akta kontroli str. 3391, 3426, 3441, 3425)

Rada Uczelni w opinii zamieszczonej w załączniku do uchwały nr 2/2020/2021 z dnia 30 kwietnia 2021 r. zwróciła uwagę, że jest niezbędne, by wszystkie cele Strategii Uczelni były mierzalne, a same wskaźniki odzwierciedlały postęp prac w jej realizacji.

(akta kontroli str. 3348-3351)

Zgodnie z art 23 ust. 2 pkt 3 UPSWIN, przygotowanie projektu strategii Uczelni należy do zadań rektora uczelni. W złożonych wyjaśnieniach, prorektor ds. projektów badawczych i doktorantów podała, że wśród dokumentów regulujących funkcjonowanie systemu szkolnictwa wyższego i nauki nie ma takiego, który definiowałby kształt dokumentu strategicznego i jego niezbędne składowe, a poszczególne uczelnie opracowują dokumenty w postaci, która najlepiej oddaje ich zamierzenia strategiczne i wynika z potrzeb i dążeń wszystkich grup społeczności danej szkoły wyższej. Prorektor wyjaśniła, że w zdecydowanej większości, podstawy metodologiczne tworzenia dokumentów strategicznych, wynikają z analiz dokumentów przygotowywanych na potrzeby jednostek gospodarczych, a nie uczelni publicznych. „Strategia Uczelni, [...] jeżeli ma być realizowana i przynieść zakładane rezultaty, musi być zaakceptowana przez społeczność Uczelni - w dużej części przypadków będzie więc operować kryteriami jakościowymi, a nie ilościowymi, gdyż to te pierwsze znacznie lepiej pasują do działalności naukowej, kształcenia, czy tzw. III misji uczelni, a więc jej oddziaływania i relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym”. Prorektor zwróciła uwagę, że w momencie pisania Strategii UAM jedyny istniejący krajowy dokument strategiczny, jakim był Program Rozwoju Szkolnictwa Wyższego i Nauki na lata 2015-2030, miał formę całkowicie jakościową, bez wyodrębniania i wskazywania kryteriów ilościowych. Rektor

²³ Zarządzenia Rektora: nr 346/2022/2023 z dnia 12 czerwca 2023 r. oraz nr 371/2022/2023 z dnia 19 września 2023 r.

²⁴ Dalej: WE.

²⁵ Dla każdego celu częściowego ustalono: osoby odpowiedzialne, termin realizacji, wskaźniki realizacji lub rezultaty oraz potencjalne źródło finansowania.

wyjaśniła także, że zgodnie z UPSWiN, Rada Uczelni zaopiniowała projekt Strategii UAM, a Senat, głosując nad tym dokumentem, był w pełni świadomy zarówno ostatecznego kształtu dokumentu, jak i uwag zawartych w opinii Rady Uczelni.

(akta kontroli str. 3486-3488, 3482-3484)

Zdaniem NIK, brak określenia - w niektórych przypadkach - w Strategii UAM na lata 2020-2030 oczekiwanego poziomu wykonania wskaźników realizacji celów częściowych, jest okolicznością utrudniającą Uczelni monitorowanie stopnia ich realizacji - szczególnie przy uwzględnieniu specyfiki prowadzonej przez UAM działalności naukowo-dydaktycznej.

Według stanu na dzień kontroli, spośród działających w Uczelni: pięciu szkół dziedzinowych, czterech filii oraz 21 wydziałów, strategię częściową – zgodną z obowiązującą strategią Uczelni posiadały: dwie szkoły dziedzinowe oraz pięć wydziałów, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3331-3335, 3361-3444, 3526)

W okresie objętym kontrolą, jedynym rodzajem wykonywanej przez Uczelnię działalności, wg Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), zgłoszonym do Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON²⁶ była *przeważająca działalność pod nazwą Szkoły wyższe (8542Z)*, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 317-398, 613-688, 2054-2056, 3471, 3476)

1.2. Senat, Uchwałą nr 196/2018/2019 z dnia 26 listopada 2018 r. uchwalił, że pierwsza Rada Uczelni, na kadencję do 31 grudnia 2020 r. będzie liczyła 9 osób²⁷. Skład pierwszej Rady Uczelni został ustalony przez Senat uchwałami nr 211/2018/2019 Senatu z dnia 28 stycznia 2019 r.²⁸ oraz nr 212/2018/2019 Senatu z dnia 25 lutego 2019 r.²⁹ Rada Uczelni na kadencję 2021-2024 została powołana Uchwałą nr 56/2020/2021 z dnia 21 grudnia 2020 r., a jej skład był zgodny z art. 19 ust. 1 UPSWiN.

(akta kontroli str. 3129-3161)

Rada Uczelni przyjęła swój regulamin organizacyjny Uchwałą nr 6/2018/2019 z dnia 18 września 2019 r.

(akta kontroli str. 3162-3171)

W okresie objętym kontrolą wysokość ustalonego przez Senat³⁰ wynagrodzenia członków Rady Uczelni była zgodna z art. 22 ust. 4 UPSWiN, tj. nie przekraczała 67% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ww. ustawy³¹.

(akta kontroli str. 3152-3153, 3228-3229)

W okresie od dnia ustalenia przez Senat pełnego składu Rady Uczelni do dnia 1 października 2019 r.³² organ ten podjął osiem uchwał, w tym: w sprawie sprzedaży nieruchomości stanowiącej własność UAM położonych w Zakopanem (nr 1/2018/2019), w sprawie sprzedaży przez UAM nieruchomości położonej w Słubicach (nr 2/2018/2019), w sprawie nieodpłatnego przekazania przez UAM na rzecz Miasta Poznania prawa użytkowania wieczystego działek położonych

²⁶ Dalej: rejestr REGON.

²⁷ 4 osoby ze wspólnoty Uczelni, 4 osoby spoza wspólnoty Uczelni oraz przewodniczący samorządu studenckiego.

²⁸ W sprawie powołania pierwszej Rady Uczelni UAM.

²⁹ W sprawie uzupełnienia składu Rady Uczelni UAM.

³⁰ Uchwały Senatu: nr 214/2018/2019 z dnia 25 lutego 2019 r., nr 58/2020/2021 z dnia 21 grudnia 2020 r., nr 307/2022/2023 z dnia 29 maja 2023 r.

³¹ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2018 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora uczelni publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1838).

³² Data wejścia w życie statutu Uczelni uchwalonego na podstawie ustawy UPSWiN.

w Poznaniu, w sprawie wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego Rektora UAM (nr 7/2018/2019) oraz w sprawie ustalenia pensum dydaktycznego Rektora UAM (nr 8/2018/2019), pomimo braku podstawy prawnej do ich uchwalenia, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3188-3200)

1.3. W 2019 r. Rektor ustalił wzór oświadczenia o spełnianiu przez kandydata do objęcia funkcji kierowniczych w UAM wymagań wynikających z UPSWiN. We wzorze tym, który nie został ustalony zarządzeniem rektora, nie zamieszczono oświadczenia, że kandydat ten w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie pracował w organach bezpieczeństwa państwa i nie pełnił w nich służby ani nie współpracował z tymi organami, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1642-1646, 1647-1651, 1669-1691)

Rektor, Zarządzeniem nr 418/2019/2020 z dnia 20 lutego 2020 r. oraz Zarządzeniem nr 408/2023/2024 z dnia 9 stycznia 2024 r. ustalił wzory oświadczeń kandydatów na rektora, członka Senatu oraz członka Kolegium Elektorów, które nie zawierały oświadczenia kandydata o spełnianiu wymogu określonego w art. 20 ust. 1 pkt 5 UPSWiN.

(akta kontroli str. 1652-1662, 1663-1668)

W 2020 r. osoby kandydujące na członka Senatu oraz na członka Kolegium Elektorów, objęte obowiązkiem złożenia oświadczenia lustracyjnego³³, złożyły zarówno oświadczenie ustalone ww. Zarządzeniem nr 418/2019/2020, jak i odrębne oświadczenie o tym, że spełniają wymóg określony w art. 20 ust. 1 pkt 5 UPSWiN, które nie zostało ustalone przez Rektora zarządzeniem. Z kolei, osoby kandydujące do ww. organów nieobjęte obowiązkiem złożenia oświadczenia lustracyjnego³⁴, złożyły jedynie oświadczenie ustalone ww. Zarządzeniem nr 418/2019/2020.

(akta kontroli str. 1737-1763, 1764-1789)

Wzory oświadczeń o spełnianiu wymagań wskazanych w UPSWiN m.in. dla kandydata na rektora, kandydata na członka Senatu oraz kandydata na członka Kolegium Elektorów, zawierające wszystkie wymagane postanowienia zostały ustalone przez Rektora w trakcie kontroli NIK Zarządzeniem nr 416/2023/2024 z dnia 26 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1193-1196)

W 2020 r. kandydaci na członka Kolegium Elektorów złożyli oświadczenia o spełnianiu wymagań określonych w UPSWiN, na formularzach niezgodnych ze wzorem ustalonym w załączniku nr 7 do ww. Zarządzenia nr 418/2019/2020, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1652-1662, 1764-1789)

W okresie objętym kontrolą, powołanie w Uczelni osób pełniących funkcje kierownicze, do których obowiązków należały sprawy studenckie, zgodnie z art. 23 ust. 5 UPSWiN, nastąpiło po uzgodnieniu z samorządem studenckim.

(akta kontroli str. 1415-1416, 1522-1523)

1.4. W latach 2019-2023 liczba zatrudnionych w Uczelni nauczycieli akademickich wynosiła odpowiednio³⁵: 2 985³⁶, 2 965³⁷, 3 006³⁸, 3 016³⁹ oraz 2 994⁴⁰ osób,

³³ Tj. osoby urodzone przed 1 sierpnia 1972 r.

³⁴ Tj. osoby urodzone po 31 lipca 1972 r.

³⁵ Wg stanu na 31 grudnia.

³⁶ W tym: 1 321 profesorów, 928 adiunktów, 15 asystentów oraz 721 pracowników dydaktycznych.

³⁷ W tym: 1 313 profesorów, 988 adiunktów, 10 asystentów oraz 654 pracowników dydaktycznych.

³⁸ W tym: 1 338 profesorów, 1 008 adiunktów, 15 asystentów oraz 645 pracowników dydaktycznych.

³⁹ W tym: 1 341 profesorów, 1 035 adiunktów, 19 asystentów oraz 621 pracowników dydaktycznych.

⁴⁰ W tym: 1 307 profesorów, 1 070 adiunktów, 17 asystentów oraz 600 pracowników dydaktycznych.

natomiast liczba pracowników niebędących nauczycielami akademickimi wynosiła odpowiednio: 2 268, 2 270, 2 282, 2 238 oraz 2 213 osób.

(akta kontroli str. 1801-1805)

1.5. W okresie objętym kontrolą zasady dokonywania ocen okresowych nauczycieli akademickich w latach 2019 i 2020 zostały określone następującymi Zarządzeniami Rektora UAM: nr 328/2018/2019 z dnia 28 maja 2019 r.⁴¹, nr 470/2019/2020 z dnia 27 maja 2020 r.⁴², nr 57/2020/2021 z dnia 4 lutego 2021 r.⁴³ oraz nr 160/2021/2022 z dnia 15 grudnia 2021 r.⁴⁴ Badaniem w zakresie spełniania przez zatrudnionych w Uczelni nauczycieli akademickich wymagań niezbędnych do zajmowania takiego stanowiska oraz rzetelności dokonywania ich ocen okresowych poddano 21 nauczycieli, ocenionych w latach 2020-2021, w tym 17 nauczycieli ocenionych przez Zespół Oceniający oraz 4 nauczycieli pełniących funkcje kierownicze, ocenionych przez Komisję Senacką. Wszyscy objęci badaniem nauczyciele akademicy spełniali wymagania określone w art. 113 UPSWiN⁴⁵, natomiast w czterech przypadkach, poddane kontroli ankiety oceny okresowej nie zawierały niektórych wymaganych informacji, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1806-1809, 1810-1826, 1827-1839, 1840-1857, 1858-1874, 1875-1894, 1917-1937, 1938, 1939-1956)

1.6. UAM stosownie do wymogów określonych w art. 274 ust. 2 pkt 2 i art. 278 ust. 1 ufp, był zobowiązany do prowadzenia audytu wewnętrznego przez audytora wewnętrznego zatrudnionego w jednostce. Od roku 2019 do zakończenia czynności kontrolnych audyt był prowadzony przez audytorów zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w Biurze Audytu i Kontroli. Dokumentacja znajdująca się w UAM, związana z prowadzeniem audytu wewnętrznego z lat 2019-2021, była niekompletna, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W latach 2019-2022 zrealizowano planowane zadania audytowe, za wyjątkiem zadania zaplanowanego na rok 2020 i w tym roku rozpoczętego pn. „Zarządzanie finansami”, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Zalecenia wynikające z przeprowadzanych audytów wewnętrznych były realizowane przez zobowiązane do tego jednostki⁴⁶.

(akta kontroli str. 3534-3669, 3691-3706, 7945-7949)

W 2022 r. przeprowadzona została zewnętrzna ocena funkcji audytu wewnętrznego w UAM. Ocena wykazała częściową zgodność prowadzonego audytu z Międzynarodowymi Standardami Profesjonalnej Praktyki Audytu Wewnętrznego i Kodeksu Etyki IIA⁴⁷ oraz przepisami prawa polskiego. Raport z pełnej zewnętrznej oceny funkcji audytu wewnętrznego w UAM⁴⁸ zawierał 13 zaleceń, które zostały przez Uczelnię przyjęte do realizacji, za wyjątkiem jednego. Odnośnie zalecenia nr 1 ze strony 15 dotyczącego wprowadzenia konkretnego adresata formułowanych zaleceń oraz terminów ich realizacji, Audytor Wewnętrzny UAM wyjaśniła, że częściowo nie zgadza się ona z tym zaleceniem. Odnośnie do realizacji zalecenia nr 1 ze strony 7 Raportu, w którym wskazano na konieczność rozdzielenia

⁴¹ W sprawie kryteriów oceny okresowej, trybu i podmiotu dokonującego ocen okresowych nauczycieli akademickich w latach 2019 i 2020.

⁴² W sprawie zmiany ww. Zarządzenia nr 328/2018/2019 z dnia 28 maja 2019 r.

⁴³ W sprawie zmiany ww. Zarządzenia nr 328/2018/2019 z dnia 28 maja 2019 r.

⁴⁴ W sprawie kryteriów oceny okresowej, trybu i podmiotu dokonującego ocen okresowych nauczycieli akademickich.

⁴⁵ Posiadały kwalifikacje określone w ustawie i statucie, nie zostały ukarane karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 276 ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy oraz spełniały wymagania, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1-3.

⁴⁶ W ramach próby kontrolnej sprawdzono realizację zaleceń wynikających z przeprowadzonych zadań zapewniających w latach 2019-2022.

⁴⁷ Instytut Audytorów Wewnętrznych (ang. The Institute of Internal Auditors).

⁴⁸ Dalej: Raport.

organizacyjnego audytu wewnętrznego od kontroli wewnętrznej, Rektor poinformowała, że do końca pierwszego kwartału 2024 r. powinno nastąpić rozdzielenie audytu wewnętrznego od kontroli wewnętrznej.

(akta kontroli str. 3541-3547, 3626-3630, 3670-3686, 3707-3708, 7926-7927, 7930-7931, 7945-7949)

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 sierpnia 2023 r. w UAM zatrudniony był pracownik na stanowisku ds. rewizji, w tym w Biurze Audytu i Kontroli do 31 marca 2022 r., a następnie od 1 kwietnia 2022 r. na samodzielnym stanowisku ds. rewizji. W uregulowaniach wewnętrznych UAM nie określono zasad przeprowadzania i dokumentowania kontroli przez pracownika zatrudnionego na powyższym stanowisku, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Zadania tego pracownika zostały określone w regulaminie organizacyjnym UAM⁴⁹. W Uczelni nie zapewniono sporządzania dokumentacji związanej z realizacją zadań przez pracownika zatrudnionego na stanowisku ds. rewizji, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Z pracownikiem tym rozwiązano stosunek pracy, w związku ze likwidacją samodzielnego stanowiska ds. rewizji z dniem 1 czerwca 2023 r.⁵⁰, w wyniku wprowadzenia nowego regulaminu organizacyjnego UAM⁵¹. Od 17 maja 2022 r. pracownikowi uprzednio zatrudnionemu na stanowisku głównego specjalisty w Biurze Audytu i Kontroli powierzono stanowisko głównego specjalisty ds. kontroli. Pracownik ten w latach 2022-2023 przeprowadził dwie kontrole. W zakresie funkcjonowania kontroli wewnętrznej w ramach Biura Audytu i Kontroli Rektor wyjaśnił, że pracownik, mający w swoim zakresie obowiązków prowadzenie kontroli wewnętrznej, otrzymała za zadanie opracowanie Regulaminu kontroli, coroczne sporządzanie planów kontroli i przekazywanie ich Rektorowi do zatwierdzenia, opracowanie sprawozdań rocznych z przeprowadzonych kontroli, a także prowadzenie akt kontroli i raportów podsumowujących dokonane ustalenia.

(akta kontroli str. 400-611, 3541-3544, 3599-3600, 3687-3697)

W wyniku przeprowadzenia kontroli wewnętrznej pn. „Ocena zasadności zawierania umów zleconych z pracownikami NNA UAM w 2022 r.”, w której dokonano oceny zasadności zawarcia 359 umów zleceń ze 114 osobami stwierdzono, że:

- 53 zawarte umowy zlecenia o łącznej wartości 83,4 tys. zł, tj. 14,76% poddanych sprawdzeniu, zawierały postanowienia o realizacji obowiązków, które pokrywały się z zakresem obowiązków określonym w umowach o pracę podpisanych ze zleceniobiorcami,
- część zawartych umów zleceń dotyczyła m.in. projektów oraz prowadzonych przez ww. pracowników zajęć dydaktycznych.

W związku z powyższym stwierdzono, że doszło do nieuzasadnionego wydatkowania środków UAM za pracę wynikającą z umów zleceń, za którą pracownicy otrzymali już wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę zawartą z UAM.

(akta kontroli str. 3727-3786)

W okresie objętym kontrolą, w Uczelni nie ustalono pisemnych zasad wydawania i publikowania wewnętrznych aktów normatywnych.

(akta kontroli str. 3291-3320, 3321-3323, 3324-3326, 3279-3480, 3489-3490)

⁴⁹ Zarządzenie nr 343/2018/2019 Rektora UAM z 14 sierpnia 2019 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego oraz Zarządzenie nr 181/2021/2022 Rektora UAM z dnia 2 marca 2022 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego.

⁵⁰ Pracownik został zwolniony z obowiązku świadczenia pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w okresie od 1 czerwca 2023 r. do 31 sierpnia 2023 r.

⁵¹ Zarządzenie nr 323/2022/2023 Rektora UAM z dnia 18 maja 2023 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego.

1.7. W okresie objętym kontrolą w Uczelni działalność muzealną prowadziły dwie jednostki organizacyjne UAM: Muzeum UAM⁵², jako jednostka ogólnouczelniana utworzona przez Rektora w 2016 r.⁵³ oraz Muzeum Ziemi⁵⁴, jako pracownia w Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych, utworzone przez Rektora w 2009 r.⁵⁵

W okresie objętym kontrolą, MUAM było kierowane przez prof. UAM dra hab. Andrzeja Gulczyńskiego⁵⁶. Zgodnie z nadanymi tej jednostce przez Rektora regulaminami⁵⁷, do jej zadań należało m.in.: gromadzenie dóbr kultury dotyczących Uczelni, inwentaryzowanie, katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych muzealiów, przechowywanie muzealiów w warunkach zapewniających im pełne bezpieczeństwo, konserwowanie muzealiów, prowadzenie badań naukowych i działalności oświatowej, udostępnianie zbiorów dla celów naukowych i oświatowych oraz organizacja wystaw stałych i czasowych. Zgodnie z rocznymi sprawozdaniami z działalności tego muzeum, zadania te, poza organizacją wystawy stałej⁵⁸, były realizowane.

MZ było kierowane przez prof. UAM dra hab. Edwarda Chwieduka⁵⁹. Rektor nie wprowadził regulaminu tego muzeum, a jego kierownik nie sporządzał okresowych sprawozdań K-02 dotyczące działalności muzealnej. Według wyjaśnień kierownika MZ oraz według treści zamieszczonych na stronie internetowej MZ⁶⁰ do najważniejszych form działalności tej jednostki należało: prowadzenie stałej wystawy eksponatów⁶¹, edukowanie i popularyzowanie nauki poprzez prezentacje⁶², wykłady, warsztaty organizowane dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych a także studentów różnych uczelni, uczestniczenie w wydarzeniach kulturalnych popularyzujących naukę, publikowanie artykułów i monografii oraz organizowanie konferencji naukowych.

Zarówno MUAM jak i MZ inwentaryzowały posiadane muzealia w wyodrębnionych ewidencjach.

(akta kontroli str. 1958-1974, 1979-1987, 1988-1996, 2004-2007, 2016-2019, 2027, 2037, 2038, 2052, 2053, 2054, 2055)

W 2017 r. Rektor powołał w skład Rady Muzealnej Muzeum UAM⁶³ siedem osób, pomimo że zgodnie z obowiązującym Regulaminem MUAM⁶⁴, organ ten powinien składać się z sześciu osób⁶⁵, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2004-2007, 2009-2014)

W okresie od 7 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2022, pracownicy MUAM ds. merytorycznych byli zatrudnieni wyłącznie na stanowiskach inżynieryjno-technicznych, gdyż zatrudnienie w nim muzealników stało się możliwe dopiero po wprowadzeniu z dniem 30 marca 2022 r. odpowiednich zmian w obowiązującym

⁵² Dalej: MUAM.

⁵³ Zarządzenie nr 502/2015/2016 Rektora UAM z dnia 7 kwietnia 2016 r.

⁵⁴ Dalej: MZ.

⁵⁵ Zarządzenie nr 59/2008/2009 Rektora UAM z dnia 25 maja 2009 r.

⁵⁶ W okresie od 11 maja 2015 r. do 31 sierpnia 2016 r. - pełnomocnik Rektora ds. MUAM, w okresie od 1 września 2016 r. do 31 grudnia 2020 r. - p.o. dyrektora MUAM, od 1 stycznia 2020 r. - dyrektor MUAM.

⁵⁷ Regulamin stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 502/2015/2016 Rektora UAM z dnia 7 kwietnia 2016 r. oraz regulamin stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 34/2020/2021 Rektora UAM z dnia 8 grudnia 2020 r.

⁵⁸ Brak stałej ekspozycji uniemożliwiał prezentowanie muzealiów na stałej wystawie.

⁵⁹ Powołanie z dnia 31 grudnia 2020 r. na okres od 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.

⁶⁰ Strona główna MZ – <https://muzeumziemi.amu.edu.pl>

⁶¹ Sala L013 w budynku WNGiG w Poznaniu.

⁶² W tym prezentacje filmów 3D, 360° w technologii VR.

⁶³ Organ wymieniony w § 6 ust. 2 Regulaminu Muzeum UAM stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 502/2015/2016 Rektora UAM z dnia 7 kwietnia 2016 r.

⁶⁴ Załącznik do Zarządzenia nr 502/2015/2016 Rektora UAM z dnia 7 kwietnia 2016 r.

⁶⁵ Właściwy prorektor UAM, dyrektor Muzeum, dwóch nauczycieli akademickich zatrudnionych w UAM oraz dwie osoby legitymujące się dużym doświadczeniem muzealnym.

w Uczelni regulaminie wynagradzania⁶⁶, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1197-1231, 1232-1274, 1275-1317, 1957, 1997-2003, 2099, 2106, 2107, 2116, 2117)

Rektor powołał pisemnie do Rady MUAM kadencji 2020-2024 trzy osoby z dużym doświadczeniem muzealnym oraz czworo przedstawicieli szkół dziedzinowych, pomimo że do składu tego organu w ten sam sposób powinien zostać także powołany: przedstawiciel Szkoły Nauk Przyrodniczych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.2018, 2020-2026, 2033, 2099)

W latach 2020-2024 Kierownik MZ nie przekazywał do GUS rocznych sprawozdań K-02 z działalności muzeum i instytucji paramuzealnej, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2086-2095, 2096)

W przekazanym do GUS sprawozdaniu K-02 z działalności MUAM w 2021 r. podano, że nie posiadało ono zbiorów muzealnych, pomimo faktycznego ich posiadania, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1981-1990, 2087-2098, 2090-2091, 2092-2093, 2094-2095)

W 2019 r. Muzeum zrealizowało zamówienie publiczne, którego przedmiotem było opracowanie na potrzeby MUAM koncepcji zagospodarowania przestrzeni wraz z aranżacją ekspozycji i wykonaniem programu funkcjonalno-użytkowego⁶⁷. Zastępca dyrektora MUAM nie udokumentował ustalenia wartości szacunkowej tego zamówienia i zamieścił we wniosku o jego udzielenie błędną datę jej ustalenia, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Pełniący obowiązki dyrektora MUAM, w protokole odbioru II etapu realizacji przedmiotu tego zamówienia, potwierdził, że etap ten został zrealizowany zgodnie z zawartą umową, pomimo że nie było do tego podstawy, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 836-891, 892, 2050, 2084, 2085, 2227-2284, 2285-2295, 2390-2512, 2601-2617, 2623-2627, 2636)

W okresie objętym kontrolą, obowiązujące w Uczelni zasady umarzania wartości księgowej eksponatów muzealnych pozwalały na całkowite i jednorazowe zamortyzowanie ich wartości, pomimo specyfiki tych środków trwałych, polegającej na tym, że ich wartość nie powinna ulegać zmniejszeniu na skutek używania lub upływu czasu, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1318-1320, 1321-1345, 1346-1369, 1370-1393, 1394-1412, 2046-2047)

1.8. W okresie objętym kontrolą użytkownicy bibliotek należących do systemu biblioteczno-informacyjnego UAM zobowiązani byli do uiszczania ustalanych przez rektora Uczelni opłat za korzystanie z udzielanych przez nie usług, w tym opłaty w wysokości 12 zł⁶⁸ z tytułu utworzenia i aktualizacji konta bibliotecznego na rok akademicki⁶⁹. Opłata ta była pobierana od wszystkich użytkowników bibliotek należących do systemu biblioteczno-informacyjnego – zgodnie ze stawką ustaloną

⁶⁶ Zarządzenie nr 194/2021/2022 Rektora UAM z dnia 30 marca 2022 r. (zał. nr 9 do regulaminu wynagradzania – tabela stanowisk pracy, wymagań kwalifikacyjnych, miesięcznych minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego muzealników).

⁶⁷ Dotyczy umowy nr ZP/2950/U/18 z dnia 28 lutego 2019 r.

⁶⁸ Wysokość opłaty rekomendowana przez Zgromadzenie Fundatorów (Kolegium Rektorów Miasta Poznania) dla uczelni tworzących Poznańską Fundację Bibliotek Naukowych.

⁶⁹ Dalej: wpisowe.

przez Rektora w „Wykazie opłat Biblioteki Uniwersyteckiej”⁷⁰. Uczelnia pobierała wpisowe od użytkowników bibliotek należących do ww. systemu, pomimo że przepisy zarówno UPSWiN jak i ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach⁷¹ nie dawały do tego podstawy prawnej, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1018-1023, 1024-1033, 1034-1046, 1047-1054, 1055-1064, 2978-2979, 2983-2987, 2991-2993)

Zgodnie z § 20 ust. 1 i 2 regulaminu BU wprowadzonego Zarządzeniem nr 26/2020/2021 Rektora UAM z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu BU oraz regulaminu systemu biblioteczno-informacyjnego, pobieranie przez BU opłaty za korzystanie z jej zasobów i świadczonych przez nią usług powinno odbywać się na podstawie zarządzenia rektora w sprawie wykazu opłat w BU, a wysokość tych opłat ustalana jest na wniosek dyrektora BU po zasięgnięciu opinii Rady Bibliotecznej. Obowiązujące w okresie objętym kontrolą ww. wykazy opłat BU, o których zatwierdzenie, po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Bibliotecznej, wnioskowała dyrektor BU, zostały zatwierdzone przez rektora UAM poprzez wyrażenie przez niego pisemnej zgody, a nie poprzez wydanie odpowiedniego zarządzenia, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1034-1046, 2979)

W dniu 23 lutego 2022 r., decyzją prorektora ds. kadr i rozwoju UAM, weszły w życie przepisy zawarte w dokumencie „Wewnętrzne zasady postępowania – windykacja zaległych opłat za nieterminowy zwrot materiałów bibliotecznych”. Zgodnie z tymi zasadami, w przypadku powstania należności dotyczących niezwrócenia materiałów bibliotecznych z BU lub z BU i jednocześnie z innych bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego UAM, podmiotem odpowiedzialnym za podjęcie wstępnych działań w celu zwrócenia książek i uiszczenia stosownej opłaty jest BU, natomiast w przypadku, gdy ww. należności dotyczą wyłącznie innych niż BU bibliotek, działania takie powinni podjąć ich kierownicy. Przed wejściem w życie przedmiotowego uregulowania w Uczelni nie obowiązywały w tym zakresie formalne przepisy wewnętrzne.

(akta kontroli str. 1034-1046, 1047-1054, 2973, 2997, 3124-3128)

Zgodnie z obowiązującymi w okresie objętym kontrolą przepisami wewnętrznymi Uczelni, tj. ustalonymi przez Rektora wykazami opłat za korzystanie z BU, zaakceptowanymi przez właściwego prorektora wykazami opłat za korzystanie z pozostałych bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego oraz punktu 29 „Regulaminu korzystania z systemu biblioteczno-informacyjnego”⁷², za każdy dzień przekroczenia przez czytelnika terminu zwrotu, powinna zostać naliczona opłata w wysokości 30 gr za każdy wypożyczony tom.

Ponieważ wykorzystywany przez wszystkie biblioteki Uczelni komputerowy system biblieczny HORIZON, nie pozwalał na naliczanie ww. opłat za: dni ustawowo wolne od pracy, dni wolne od pracy w UAM, dni, w których biblioteki nie mogą funkcjonować z powodu zdarzeń losowych⁷³, bądź organizacyjnych⁷⁴, a ręczne uzupełnianie opłat za niezwrócone książki było niemożliwe, naliczane czytelnikom opłaty z tytułu nieterminowego zwrotu materiałów bibliotecznych mogły być zaniżane w stosunku do ww. przepisów, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

⁷⁰ W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwa „Wykazy opłat BU”: wykaz obowiązujący od 1 lipca 2018 r. do 30 września 2022 r. oraz wykaz obowiązujący od 1 października 2022 r.

⁷¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2393. Dalej: ustawa o bibliotekach.

⁷² Załącznik do Zarządzenia nr 283/2022/2023 Rektora UAM z dnia 6 września 2022 r.

⁷³ Np. brak prądu, brak dostępu do Internetu.

⁷⁴ Np. konieczność przeprowadzenia skontrum.

(akta kontroli str. 1047-1054, 1055-1064, 2972-2973, 2974-2975, 2976, 2983-2987, 2990-2993, 2997)

W okresie objętym kontrolą, jednym z głównych problemów dotyczących funkcjonowania BU był brak wystarczającej powierzchni magazynowej. Dyrektor BU informowała o przedmiotowym deficycie władze Uczelni, a zbyt mała powierzchnia magazynowa była przedmiotem dyskusji Rady Bibliotecznej oraz znajdowała swoje odzwierciedlenie w rocznych sprawozdaniach dyirekcji BU. Władze Uczelni, w ramach działań doraźnych przyznały BU dodatkowe powierzchnie magazynowe w Collegium Martineum oraz w Collegium Heliodori Świącicki a także w przyszłości powierzchnie zwolnione przez Wielkopolską Bibliotekę Prawniczą, co wg Dyrektora BU związane jest z uciążliwą koniecznością dzielenia zbiorów i ich ciągłym przemieszczaniem. Dyrektor BU podała, że docelowym sposobem rozwiązania problemu deficytu powierzchni magazynowej BU jest wybudowanie nowego magazynu, jednak dotychczasowe starania Uczelni o uzyskanie zewnętrznych środków finansowych na ten cel pozostają nieskuteczne⁷⁵.

(akta kontroli str. 2994-3047)

W złożonym wyjaśnieniu, Kanclerz Uczelni podał m.in, że łączna powierzchnia magazynowa w Collegium Heliodori Świącicki przekazana BU w 2018 r. wyniosła 935m², a w sierpniu 2024 r. zostaną przekazane tej bibliotece kolejne powierzchnie magazynowe uzyskane w wyniku adaptacji garaży przy al. Niepodległości o powierzchni 330 m² - po przeniesieniu znajdujących się tam zasobów Wielkopolskiej Biblioteki Prawniczej do docelowej siedziby. Kanclerz Uczelni podał, że uzyskana w ten sposób przez BU powierzchnia magazynowa powinna wystarczyć na 5-6 lat magazynowania zbiorów.

(akta kontroli str. 2942-2971)

W okresie objętym kontrolą nadzór nad działalnością BU sprawował prorektor Uczelni - prof. dr hab. Tadeusz Wallas.

(akta kontroli str. 3445-3448, 3449-3453, 3454)

W dniu 21 lutego 2020 r. po raz pierwszy wyegzekwowano od Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu informacje o stanie należności od czytelników. Brak tych danych wcześniej skutkował tym iż należności z tego tytułu nie były ujmowane w księgach rachunkowych UAM w Poznaniu przed tym okresem i w konsekwencji nie były wykazane w sprawozdaniach budżetowych sporządzanych za 2017 i 2018 r. Wobec powyższego, należności od czytelników wynoszące wg stanu na koniec poszczególnych lat 2017-2019 odpowiednio 363,3 tys. zł, 298,7 tys. zł i 229,9 tys. zł zostały ujęte w ewidencji księgowej UAM w Poznaniu dopiero wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Ponadto, na dzień 1 stycznia 2023 r. należności te, jako już przedawnione w łącznej kwocie 891,9 tys. zł, nie zostały wyksięgowane z ewidencji księgowej UAM, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 10954-11084)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Władze Uczelni zgłosiły do Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON⁷⁶, jeden – przeważający rodzaj wykonywanej działalności, tj. wg Polskiej Klasyfikacji Działalności⁷⁷: 8542Z Szkoły wyższe⁷⁸,

⁷⁵ Wniosek z 2018 r. o współfinansowanie budowy magazynu na ul. Ratajczaka oraz przebudowy poddasza budynku BU w tej lokalizacji; wniosek z 2022 r. o współfinansowanie budowy siedziby Centrum Informatycznego wraz z powierzchniami magazynowymi na Morasku.

⁷⁶ Dalej: rejestr REGON.

⁷⁷ PKD 2007. Dalej: PKD.

z pominięciem innych rodzajów działalności, takich jak np. udzielanie zakwaterowania⁷⁹, prowadzenie bibliotek⁸⁰, ogrodu botanicznego⁸¹, działalności muzealnej⁸² i wydawniczej⁸³ posiadających odrębne kody PKD. Zgodnie z art. 42 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej⁸⁴, wpisowi do rejestru REGON podlegają, m.in. informacje o wykonywanej działalności, w tym rodzaj przeważającej działalności. Zgodnie z art. 42 ust. 5 tej ustawy, podmioty gospodarki narodowej mają obowiązek aktualizowania informacji zawartych w rejestrze REGON.

(akta kontroli str. 317-398, 613-688, 2054-2056, 3471, 3476)

W złożonych wyjaśnieniach, Rektor podała, że w przypadku UAM w rejestrze REGON, wpisany jest jeden rodzaj wykonywanej działalności - wg Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007): 8542Z „Szkoly wyższe” z uwagi na fakt, że ww. rodzaje działalności⁸⁵ mieszczą się w podstawowych zadaniach uczelni wskazanych w art. 11 UPSWiN, a Uczelnia nie prowadzi działalności gospodarczej wyodrębnionej finansowo i organizacyjnie od działalności polegającej na wykonywaniu zadań określonych w art. 11 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 3490)

Zdaniem NIK, treść złożonych wyjaśnień nie uzasadnia zgłoszenia przez Uczelnię do Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON wyłącznie jej przeważającego rodzaju działalności z pominięciem innych rodzajów prowadzonej działalności. Należy podkreślić, że prowadzenie przez podmiot działalności określonej jako „Szkoła wyższa” (kod PKD 85.4.B) nie oznacza w sposób dorozumiany, że prowadzi on także działalność dotyczącą np. wydawania książek (np. kod PKD 58.11.Z) prowadzenia ogrodu botanicznego (kod PKD 91.04.Z), udostępniania miejsc zakwaterowania (np. kod PKD 55.23.Z) lub prowadzenia działalności gastronomicznej w formie stołówek (kod PKD 56.29.Z). Wskazać też należy, że w art. 42 ust. 3 pkt 4 ustawy o statystyce publicznej, ustawodawca określił, że wpisowi do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON) podlegają informacje dotyczące wykonywanej działalności, w tym rodzaj przeważającej działalności. Nie znajduje się tam zatem dyspozycja, że ma to być informacja jedynie o przeważającym rodzaju działalności. Podane mają być informacje o prowadzonej działalności, w tym o tej przeważającej, a nie jedynie o działalności o tym charakterze. Bez znaczenia pozostaje ponadto kwestia, czy działalność ta ma charakter działalności gospodarczej.

2. W okresie od 7 maja 2021 r.⁸⁶ w Uczelni nie została przyjęta większość cząstkowych strategii rozwoju dla poszczególnych szkół dziedzinowych, wydziałów i filii Uczelni – zgodnych ze Strategią UAM na lata 2020-2030, co stanowiło naruszenie kryterium rzetelności i legalności.

Zgodnie z § 58 ust. 1 pkt 1, § 60 ust. 4 pkt 1 oraz § 64 ust. 5 pkt 1 statutu Uczelni, do zadań: prorektorów kierujących szkołami dziedzinowymi, dziekanów i dyrektorów filii należało opracowanie strategii rozwoju odpowiednio: szkoły dziedzinowej, wydziału i filii Uczelni. Według stanu na dzień 22 stycznia 2024 r., cząstkową strategię rozwoju dostosowaną do strategii uczelnianej posiadały jedynie: dwie

⁷⁸ Zaświadczenie o numerze identyfikacyjnym REGON z dnia 9 kwietnia 2010 r. wydane przez dyrektora Głównego Urzędu Statystycznego w Poznaniu.

⁷⁹ Np. akademiki dla studentów.

⁸⁰ Biblioteka Uniwersytecka oraz pozostałe biblioteki systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni.

⁸¹ Jednostka ogólnouczelniana.

⁸² Muzeum UAM – jednostka ogólnouczelniana, Muzeum Ziemi - pracownia wydziałowa.

⁸³ Wydawnictwo Naukowe – jednostka ogólnouczelniana UAM.

⁸⁴ j.t. Dz. U. z 2023 r. poz. 773 ze zm.

⁸⁵ Udzielanie zakwaterowania, prowadzenie bibliotek, ogrodu botanicznego, działalności muzealnej i wydawniczej.

⁸⁶ Data przyjęcia przez Senat Strategii UAM na lata 2020-2030.

spośród pięciu szkół dziedzinowych i pięć spośród 21 wydziałów. Przedmiotowych strategii cząstkowych nie przyjęto w żadnej z czterech filii UAM.

(akta kontroli str. 3331-3335, 3526)

W złożonych wyjaśnieniach, Rektor podała, że zgodnie ze Strategią Uczelni na lata 2020-2030, dokumenty te powinny zostać przyjęte do końca 2022 r., natomiast ich nieprzyjęcie przez niektóre jednostki „było zdeterminowane przez czynniki zewnętrzne, takie jak trwająca pandemia oraz wojna na Ukrainie, wymagające bieżących niezaplanowanych reakcji, co z kolei zakłóciło proces planowania strategicznego”. Rektor wyjaśniła też, że jednym z powodów nieprzyjęcia strategii cząstkowych był również kryzys energetyczny, który dotknął Uczelnię i wymusił konieczność podjęcia dodatkowych, wcześniej nieplanowanych działań.

(akta kontroli str. 3526)

Zdaniem NIK, wyjaśnienia te nie uzasadniają nieprzyjęcia strategii cząstkowych przez większość jednostek Uczelni, gdyż wskazane przez Rektora okoliczności mogły mieć jedynie ograniczony wpływ na ich przygotowanie.

3. Rada Uczelni UAM, pomimo braku do tego podstawy prawnej, podjęła uchwałę Nr 7/2018/2019 z dnia 18 września 2019 r. w sprawie wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego Rektora UAM, w której postanowiono wystąpić do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o ustalenie dla rektora UAM wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatku funkcyjnego. Jako podstawę podjęcia tej uchwały wskazano przepis art. 140 ust. 1 ustawy UPSWiN.

(akta kontroli str. 3194)

Zgodnie art. 230 ust. 6 ustawy wprowadzającej⁸⁷, do czasu wejścia w życie ww. statutu Uczelni⁸⁸, Rada Uczelni mogła realizować wyłącznie zadania, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 5 oraz art. 22 ust. 2 ustawy UPSWiN, natomiast zgodnie z art. 230 ust. 7 ustawy wprowadzającej, do dnia 1 października 2019 r., pozostałe zadania rady uczelni powinien realizować senat.

W związku z podjęciem ww. uchwały przez Radę Uczelni, Przewodniczący tego organu, pismem z dnia 1 października 2019 r. wystąpił do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o ustalenie wynagrodzenia rektora UAM w wysokości trzykrotności średniego wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych na stanowisku, na którym zatrudniony jest rektor w roku poprzedzającym rok wyboru rektora. W tym samym piśmie zamieszczono też wniosek o ustalenie wysokości dodatku funkcyjnego rektora w wysokości 100% wynagrodzenia profesora. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w odpowiedzi na przedmiotowe pismo, ustalił Rektorowi UAM wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatek funkcyjny⁸⁹.

(akta kontroli str. 3195-3197, 3198-3199)

Odnosnie przyczyn podjęcia przedmiotowej uchwały, Przewodniczący Rady Uczelni UAM podał, że uprawnienie Rady Uczelni określone w art. 140 ustawy UPSWiN nie jest zadaniem Rady Uczelni, o którym mowa w art. 18 tej ustawy, gdyż jest czynnością z zakresu prawa pracy, na co wskazuje usytuowanie przepisu w rozdziale „Pracownicy uczelni”. W ocenie składającego wyjaśnienia, wskazane w art. 230 ust. 7 ustawy wprowadzającej „zadania Rady Uczelni”, które w okresie od dnia wejścia w życie ustawy UPSWiN do dnia wejścia w życie nowego statutu Uczelni (1 października 2019 r.) powinny być realizowane przez Senat, należy utożsamiać wyłącznie z zadaniami wymienionymi w art. 18 ustawy UPSWiN, a nie z czynnościami z zakresu prawa pracy. Przewodniczący wskazał też, że

⁸⁷ Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, ze zm.)

⁸⁸ Tj. do dnia 1 października 2019 r.

⁸⁹ Pismo nr DSW.WSP.5601.38.2019.2.MN z dnia 10 stycznia 2020 r.

przedmiotowa uchwała weszła w życie w dniu 1 października 2019 r., tj. w dniu, kiedy nie obowiązywał już przepis art. 230 ust. 6 i ust. 7 ustawy wprowadzającej oraz że Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie zakwestionował trybu wnioskowania o podwyższenie wynagrodzenia dla rektora.

(akta kontroli str. 3177-3178)

Odnosząc się do przyczyny podjęcia przez Radę Uczelni przedmiotowej uchwały, Rektor przywołała argumenty wskazane przez Przewodniczącego Rady Uczelni w przywołanych wyżej wyjaśnieniach.

(akta kontroli str. 3172)

Przedstawione przez Przewodniczącego Rady Uczelni oraz przez Rektora wyjaśnienia nie uzasadniają podjęcia przez Radę Uczelni działania, do którego organ ten w świetle obowiązujących przepisów nie był uprawniony. Brak jest bowiem podstaw do uznania, że wskazane w przepisie art. 230 ust. 7 ustawy wprowadzającej pojęcie „zadania Rady Uczelni” dotyczy wyłącznie zadań wymienionych w art. 18 ustawy UPSWiN. Stanowisko to znajduje potwierdzenie w wyroku WSA w Warszawie z dnia 9 lutego 2021 r. (sygn. II SA/Wa 811/20) wydanym w sprawie zgody rady uczelni na wykonywanie dodatkowego zajęcia zarobkowego przez rektora uczelni publicznej, która uregulowana jest w art. 125 ust. 4. Pokreślono w nim, że zadania rady uczelni nie są określone jedynie w art. 18 ww. ustawy, ale również m.in. w art. 27 ust. 2, art. 140 ust. 1 i 4, czy w art. 125 ust. 4. Skoro więc w oparciu o zapisy art. 230 ust. 7 ustawy wprowadzającej, że w okresie od dnia wejścia w życie ustawy do dnia wejścia w życie statutu, zadania rady uczelni realizuje senat, wywiedziono, że ma to zastosowanie do wszystkich zadań rady uczelni wskazanych w UPSWiN, a nie wyłącznie do zadań, o których mowa w art. 18 ust. 1 i 2 niniejszej ustawy, to należy przyjąć, że zasada ta będzie odnosiła się również do okresu od dnia powołania pierwszej rady do dnia wejścia w życie statutu (art. 230 ust. 6 ustawy UPSWiN). Nie ma podstaw, by art. 230 ust. 7 przepisów wprowadzających, a więc i ust. 6, stosować zawężająco. Tak więc, Senat Uczelni we wskazanych wyżej okresach za wyjątkiem zadań, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 5 i art. 22 ust. 2 UPSWiN – powinien realizować wszystkie pozostałe zadania Rady Uczelni. Z kolei, fakt wejścia w życie ww. uchwały z dniem 1 października 2019 r. również nie może stanowić uzasadnienia dla jej uchwalenia, gdyż w tym przypadku istotna jest data jej podjęcia, a nie data wejścia w życie. Należy podkreślić, że Rada Uczelni podjęła ww. uchwałę w dniu 18 września 2019 r. a więc w okresie, w którym zgodnie z art. 230 ust. 7 ustawy wprowadzającej, organem właściwym dla takiego działania mógł być wyłącznie Senat. Fakt niezakwestionowania trybu procedowania przedmiotowej sprawy przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozostaje bez wpływu na interpretację ww. stanu faktycznego.

4. Rada Uczelni UAM podjęła Uchwałę nr 8/2018/2019 z dnia 18 września 2019 r. w sprawie ustalenia pensum dydaktycznego Rektora UAM, pomimo że zgodnie z art. 121 ustawy UPSWiN, czynności z zakresu prawa pracy w stosunku do rektora uczelni publicznej wykonuje przewodniczący rady uczelni, a nie rada uczelni.

(akta kontroli str. 3200)

Przewodniczący Rady Uczelni, odnosząc się do pytania o przyczynę podjęcia ww. uchwały przez Radę Uczelni, przywołał swoje pismo skierowane do rektora Uczelni z dnia 18 września 2019 r., w którym ustalił rektorowi wymiar pensum dydaktycznego w roku akademickim 2019/2020 w sposób zgodny z art. 121 ustawy UPSWiN.

(akta kontroli str. 3178, 3179)

Należy podkreślić, że stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowość nie dotyczy działania przewodniczącego Rady Uczelni przywołanego w przedmiotowym

wyjaśnieniu, ale bezpodstawnego podjęcia przez Radę Uczelni ww. uchwały nr 8/2018/2019.

5. W ustalonym przez Rektora w 2019 r. wzorze oświadczenia o spełnianiu przez kandydata do objęcia funkcji kierowniczych w UAM wymagań wynikających z UPSWiN, nie zamieszczono oświadczenia, że kandydat ten w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie pracował w organach bezpieczeństwa państwa i nie pełnił w nich służby ani nie współpracował z tymi organami. Zgodnie z art. 32 ust. 2 oraz art. 20 ust. 1 pkt 5 UPSWiN, spełnianie tego wymagania warunkuje możliwość pełnienia funkcji kierowniczych w Uczelni⁹⁰.

W dniu 1 października 2019 r., tj. w dniu podpisania przedmiotowych oświadczeń przez osoby kandydujące do objęcia funkcji kierowniczych w UAM, ich treść była niezgodna z § 54 ust. 2 obowiązującego od tego dnia statutu Uczelni, zgodnie z którym kandydat zobowiązany był złożyć oświadczenie o spełnianiu wszystkich wymogów wynikających z UPSWiN.

Zgodnie z przywołanym przepisem statutu UAM oraz późniejszą praktyką władz Uczelni⁹¹, wzór takiego oświadczenia powinien zostać ustalony przez Rektora poprzez wydanie w tej sprawie odpowiedniego zarządzenia. Podjęcie przez władze Uczelni decyzji o wykorzystaniu w 2019 r. przez osoby kandydujące do objęcia funkcji kierowniczych w UAM oświadczenia nieprzyjętego zarządzeniem rektora, było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 1642-1646, 1647-1651, 1669-1691)

Brak informacji, o której mowa w art. 20 ust. 1 pkt 5 UPSWiN stwierdzono w treści wszystkich 28 objętych badaniem oświadczeń⁹² złożonych przez: ośmioro kandydatów na prorektorów⁹³, trzech kandydatów na dyrektorów filii UAM⁹⁴, siedmioro kandydatów na dziekanów⁹⁵ i dziesięcioro kandydatów na prodziekanów⁹⁶.

W złożonym wyjaśnieniu poprzedni rektor Uczelni podał, że wskazanie kandydatów do objęcia funkcji kierowniczych od 1 października 2019 r. następowało w okresie, kiedy obowiązywał jeszcze poprzedni statut Uczelni, a ponieważ z tym dniem objęło funkcje kierownicze prawie 30 osób, ze względów organizacyjnych nie było możliwe zebranie od nich w tym dniu ww. oświadczeń. Udzielający wyjaśnień podał też, że oświadczenie o treści: „w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie pracowałem/am w organach bezpieczeństwa państwa i nie pełniłem/am w nich służby ani nie współpracowałem/am z tymi organami” nie zostało ujęte w ww. wzorze oświadczenia, ponieważ wszyscy kandydaci złożyli już wcześniej oświadczenia lustracyjne⁹⁷, które nie zostały zakwestionowane przez Instytut Pamięci Narodowej⁹⁸, o czym posiadał on wiedzę.

(akta kontroli str. 1630, 1633, 1636-1641, 1669-1676, 1677-1691, 1694-1696, 1698, 1700, 1790)

Zdaniem NIK, niezakwestionowanie przez IPN złożonych wcześniej oświadczeń lustracyjnych, nie stanowiło zapewnienia, że składające je osoby spełniały warunek

⁹⁰ Zgodnie z § 52 statutu UAM, osobą pełniącą funkcję kierowniczą jest: prorektor, dyrektor filii, dziekan, prodziekan.

⁹¹ W latach 2020-2024 wzory oświadczeń były ustalane zarządzeniami rektora.

⁹² Łączna liczba osób pełniących funkcję kierowniczą w Uczelni, wg stanu na 1 października 2019 r. wynosiła: 96 osób (8 prorektorów, 3 dyrektorów filii, 21 dziekanów oraz 64 prodziekanów).

⁹³ W tym osiem osób zobowiązanych do złożenia oświadczenia lustracyjnego.

⁹⁴ W tym dwie osoby zobowiązane do złożenia oświadczenia lustracyjnego.

⁹⁵ W tym pięć osób zobowiązanych do złożenia oświadczenia lustracyjnego.

⁹⁶ W tym osiem osób zobowiązanych do złożenia oświadczenia lustracyjnego.

⁹⁷ W rozumieniu art. 7 ust. 1 ww. ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

⁹⁸ Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Dalej: IPN.

określony w art. 20 ust. 1 pkt 5 UPSWiN, gdyż zgodnie art. 20 ust. 2 ww. ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów⁹⁹, treść oświadczenia lustracyjnego poddawana jest sprawdzeniu przez Biuro Lustracyjne IPN jedynie w zakresie jego zgodności z prawdą. Oznacza to, że jeżeli w oświadczeniu lustracyjnym składająca je osoba poda, że pracowała w organach bezpieczeństwa państwa, pełniła w nich służbę lub współpracowała z tymi organami i jest to zgodne z prawdą, to IPN nie ma podstaw do zakwestionowania takiego oświadczenia, a fakt takiej pracy, współpracy lub służby, będący okolicznością uniemożliwiającą ubieganie się przez kandydata o objęcie funkcji kierowniczej w Uczelni, pozostanie dla rektora uczelni nieznanym¹⁰⁰.

Wzory oświadczeń o spełnianiu wymagań wskazanych w ustawie UPSWiN dla kandydatów do pełnienia funkcji kierowniczych, zawierające wszystkie wymagane informacje, zostały ustalone przez Rektora UAM Zarządzeniem nr 482/2019/2020 z dnia 28 lipca 2020 r. a następnie Zarządzeniem nr 411/2023/2024 z dnia 11 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1642-1646, 1647-1651)

6. Ustalone przez Rektora UAM Zarządzeniem nr 418/2019/2020 z dnia 20 lutego 2020 r. oraz Zarządzeniem nr 408/2023/2024 z 9 stycznia 2024 r. wzory oświadczeń kandydatów na rektora, członka senatu oraz członka kolegium elektorów Uczelni, nie zawierały oświadczenia kandydata o spełnianiu wymogu określonego w art. 20 ust. 1 pkt 5 UPSWiN, co było niezgodne z przepisem § 157 ust. 2 statutu Uczelni¹⁰¹, zgodnie z którym kandydat zobowiązany jest załączyć oświadczenie o spełnianiu wszystkich wymogów wskazanych w UPSWiN.

(akta kontroli str. 378, 1652-1662, 1663-1668)

7.1. Zgodnie z art. 24 ust. 1 UPSWiN,rektorem uczelni publicznej może być osoba, która spełnia wymogi określone w art. 20 ust. 1 pkt 1-7 tej ustawy.

W złożonym wyjaśnieniu, poprzedni Rektor Uczelni podał, że ww. oświadczenie nie zostało ujęte we wzorze oświadczenia o spełnianiu przez kandydata na rektora wymogów wskazanych w UPSWiN, gdyż kandydaci na rektora w związku z wcześniej pełnionymi funkcjami składali już oświadczenia lustracyjne. Jednocześnie udzielający wyjaśnień podkreślił, że spełnieniem wymogów przez kandydata na rektora wskazanych w UPSWiN nie jest złożenie ww. oświadczenia, ale fakt braku współpracy z organami bezpieczeństwa, co, jak stwierdził, „było powszechnie wiadome”.

(akta kontroli str. 1790-1791)

Zdaniem NIK, wyjaśnienie to nie może stanowić uzasadnienia dla niezapewnienia przez władze Uczelni możliwości wypełnienia określonego w statucie Uczelni wymogu złożenia przez kandydatów na rektora oświadczenia o spełnianiu wymogu określonego w art. 20 ust. 1 pkt 5 UPSWiN. Jednocześnie należy stwierdzić, że brak współpracy z organami bezpieczeństwa, będący ustawowym warunkiem możliwości zajmowania stanowiska rektora publicznej uczelni nie może wynikać z „powszechnej wiedzy”, ale powinien zostać udokumentowany odpowiednim oświadczeniem kandydata na to stanowisko, co wynika jednoznacznie z przepisu zawartego w statucie UAM.

⁹⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 342.

¹⁰⁰ Przepisy ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów nie dają podstawy do tego by organ właściwy do przedłożenia mu oświadczenia lustracyjnego, mógł zapoznać się z jego treścią.

¹⁰¹ Statut obowiązujący od dnia 1 października 2019 r.

W przeprowadzonych w 2020 r. wyborach rektora UAM uczestniczyły dwie osoby. W obu przypadkach kandydaci złożyli oświadczenie zgodne ze wzorem ustalonym ww. Zarządzeniem nr 418/2019/2020, tj. niezawierające informacji o spełnianiu wymogu określonego w art. 20 ust. 1 pkt 5 UPSWiN.

(akta kontroli str. 1652-1662, 1731, 1733)

W związku z koniecznością przeprowadzenia w 2024 r. wyborów rektora Uczelni, Rektor, Zarządzeniem nr 408/2023/2024 z 9 stycznia 2024 r. ustalił wzory dokumentów obowiązujących w procedurze wyborczej na kadencję 2024-2028, w tym wzór oświadczenia kandydata na rektora¹⁰². We wzorze tym pominięto oświadczenie o spełnianiu przez kandydata wymagania określonego w art. 20 ust. 1 pkt 5, co nie wypełniało dyspozycji § 157 ust. 2 statutu Uczelni.

(akta kontroli str. 1663-1668)

Rektor wyjaśniła, że treść tego oświadczenia była wzorowana na formularzu obowiązującym poprzednio, a w związku ze stwierdzeniem w trakcie kontroli NIK w jego treści błędu, przedmiotowe zarządzenie zostanie zmienione.

(akta kontroli str. 1800)

7.2. Zgodnie z art. 25 ust. 2 oraz art. 29 ust. 4 UPSWiN, członkiem kolegium elektorów oraz członkiem senatu uczelni publicznej może być osoba, która spełnia wymagania określone w art. 20 ust. 1 pkt 1-5 oraz 7 UPSWiN.

W złożonych wyjaśnieniach, poprzedni Rektor Uczelni potwierdził ww. ustalenia kontrolne, nie podając przyczyny stwierdzonej nieprawidłowości i wskazując, że oświadczenie to kandydaci złożyli na odrębnym formularzu.

(akta kontroli str. 1791)

Badaniem w zakresie składania oświadczeń o spełnianiu wymagań UPSWiN przez kandydatów na członka senatu i kolegium elektorskiego objęto: dziesięcioro kandydatów na członka senatu (w tym siedmioro objętych obowiązkiem złożenia oświadczenia lustracyjnego) oraz siedmioro kandydatów na członka kolegium elektorów (w tym czworo objętych obowiązkiem złożenia oświadczenia lustracyjnego)¹⁰³.

(akta kontroli str. 1636-1638, 1639-1641)

8. W 2020 r. kandydaci na członka kolegium elektorów UAM zobowiązani byli do złożenia oświadczenia o spełnianiu wymogów określonych w UPSWiN, na formularzach ustalonych w załączniku nr 7 do ww. Zarządzenia Rektora UAM nr 418/2019/2020. Zgodnie z tym wzorem, w treści oświadczenia powinna być zawarta informacja o złożeniu, niezłożeniu albo braku konieczności złożenia oświadczenia lustracyjnego.

(akta kontroli str. 1652-1662, 1764-1789)

W złożonych wyjaśnieniach, poprzedni Rektor UAM podał, że informacja ta została usunięta z treści oświadczenia przekazanego kandydatom na członka kolegium elektorów z powodu powzięcia przez Komisję Wyborczą UAM wątpliwości prawnych dotyczących nałożenia przedmiotowego obowiązku na kandydatów.

(akta kontroli str. 1791)

Zdaniem NIK, w przypadku stwierdzenia przez Komisję Wyborczą Uczelni konieczności skorygowania treści ww. wzoru oświadczenia, taka zmiana powinna zostać dokonana poprzez wydanie przez rektora Uczelni odpowiedniego zarządzenia. Zmiana ta nie została wprowadzona w formie zarządzenia rektora, co stanowiło naruszenie kryterium rzetelności.

¹⁰² Zał. nr 1.

¹⁰³ Wg stanu na dzień 1 września 2020 r. liczba członków senatu, wynosiła 59 osób, natomiast liczba członków kolegium elektorów wynosiła 210 osób.

9. W związku z utworzeniem w Uczelni z dniem 1 września 2023 r. WE, Rektor do 21 stycznia 2024 r. nie zaktualizowała regulaminu organizacyjnego UAM w zakresie zapisów dotyczących struktury organizacyjnej (§ 3), co stanowiło naruszenie kryterium legalności i rzetelności, gdyż nie wypełniało dyspozycji § 67 ust. 3 statutu Uczelni, zgodnie z którym regulamin ten powinien określać jej [aktualną] strukturę organizacyjną.

(akta kontroli str. 344, 612-688, 3460-3461)

Rektor wyjaśniła, że w jej ocenie zmiana treści regulaminu organizacyjnego UAM dokonała się wraz z wydaniem zarządzenia o utworzeniu nowego wydziału, a Uniwersytet okresowo wydaje nowy regulamin organizacyjny uwzględniający nowo utworzone jednostki organizacyjne. Rektor podkreśliła, że „powołanie nowej jednostki następuje każdorazowo zarządzeniem rektora”.

(akta kontroli str. 3526)

Zdaniem NIK, treść wyjaśnień nie może stanowić uzasadnienia dla braku zaktualizowania treści regulaminu organizacyjnego Uczelni w zakresie jej struktury organizacyjnej, gdyż Zarządzenie nr 359/2022/2023 Rektora UAM z dnia 31 lipca 2023 r. o utworzeniu WE nie odnosiło się do zapisów regulaminu organizacyjnego Uczelni, a wydawanie przez Rektora zarządzeń w sprawie jednostkowych zmian w treści tego regulaminu¹⁰⁴ świadczy o tym, że jego aktualizacja nie musi odbywać się wyłącznie poprzez ustalanie tekstu jednolitego.

(akta kontroli str. 612-688, 689, 690, 3460-3461)

10. W czterech przypadkach, Rektor nie zapewniła rzetelnego sporządzenia ankiety oceny okresowej nauczyciela akademickiego¹⁰⁵. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nieuwzględnienia w ankiecie ocen częściowych ocenianych pracowników, co stanowiło naruszenie § 9 ust. 1 Zarządzenia nr 328/2018/2019 Rektora UAM z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie kryteriów oceny okresowej, trybu i podmiotu dokonującego ocen okresowych nauczycieli akademickich w latach 2019 i 2020 (ze zm.) oraz daty posiedzenia Komisji Senackiej¹⁰⁶, co było niezgodne ze wzorem ankiety nauczyciela akademickiego ustalonym w załączniku nr 2 do ww. Zarządzenia nr 328/2018/2019 Rektora UAM.

(akta kontroli str. 1806-1809, 1810-1826, 1827-1839, 1840-1857, 1858-1874, 1875-1894, 1917-1937, 1938, 1939-1956)

Były przewodniczący Komisji Senackiej ds. Członków Komisji Oceniających podał, że brak ocen częściowych w ankietach wynikał z jednoznacznie pozytywnych opinii wyrażonych w ankietach, co do działalności naukowej, organizacyjnej dydaktycznej i promocyjnej ocenianych pracowników oraz z rzetelnie udokumentowanego dorobku pracowników, natomiast brak daty posiedzenia komisji wynikał z przeoczenia.

(akta kontroli str. 3481)

Zdaniem NIK, wskazane wyżej okoliczności, nie uzasadniają pominięcia w ww. ankietach ocen częściowych.

11. Dokumentacja UAM związana z prowadzeniem audytu wewnętrznego z lat 2019-2021 była niekompletna, co świadczy o jej nierzetelnym prowadzeniu, a mianowicie brak w niej było:

¹⁰⁴ Przykładowo: Zarządzenie nr 346/2022/2023 Rektora UAM z dnia 12 czerwca 2023 r. oraz Zarządzenie nr 371/2022/2023 Rektora UAM z dnia 18 września 2023 r. w sprawie zmian w regulaminie organizacyjnym.

¹⁰⁵ Dalej: ankieta.

¹⁰⁶ Komisja senacka - organ dokonujący ocen okresowych prorektorów, dziekanów, kierowników jednostek organizacyjnych Uczelni innych niż wydział oraz członków zespołów oceniających (§ 4 ust. 4 Zarządzenia nr 328/2018/2019 Rektora UAM z dnia 28 maja 2019 r. obowiązującego do dnia 15 grudnia 2021 r.).

- a) potwierdzeń przekazania planu audytu za rok: 2019, 2020 i 2021 oraz sprawozdania z prowadzenia audytu wewnętrznego za rok 2019 i 2020 do Komitetu Audytu dla działu szkolnictwo wyższe i nauka,
- b) potwierdzeń przekazania informacji o realizacji zadań z zakresu audytu wewnętrznego w roku 2019 i 2020 do Ministerstwa Finansów,
- c) sprawozdania z prowadzenia audytu wewnętrznego za rok 2020,
- d) pierwotnego planu audytu wewnętrznego na rok 2021.

Dokumenty związane z prowadzeniem audytu wewnętrznego zgodnie z Jednolitym Rzeczowym Wykazem Akt UAM posiadają kategorię akt A, tzn. stanowią materiał archiwalny, w związku z czym winny być przechowywane przez UAM oraz przekazywane niezwłocznie po upływie 25 lat od ich wytworzenia do właściwego archiwum państwowego, o ile organ lub jednostka organizacyjna nie przekazały wcześniej materiałów archiwalnych do archiwum państwowego stosownie do art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach¹⁰⁷.

W złożonych na tą okoliczność wyjaśnieniach Rektor wskazała m.in., że braki w dokumentacji audytowej zostały stwierdzone przez audytora wewnętrznego zatrudnionego w UAM od sierpnia 2021 r. W opinii Pani Rektor braki tej dokumentacji były wynikiem celowego działania poprzedniego audytora wewnętrznego.

(akta kontroli str. 3534-3538, 3541-3547, 3601-3669)

12. Ujęte w planie audytu wewnętrznego na rok 2020 zadanie zapewniające, w obszarze zarządzania finansami, nie zostało zrealizowane co świadczy o braku rzetelności w zakresie prowadzenia audytu wewnętrznego w UAM.

Zgodnie ze standardem audytu 2020 - Informowanie i zatwierdzanie, zarządzający audytem wewnętrznym musi informować kierownictwo wyższego szczebla i radę o planach audytu wewnętrznego, zasobach niezbędnych do ich realizacji oraz o pojawiających się znaczących zmianach w tym zakresie. Kierownictwo wyższego szczebla i rada przeglądają i zatwierdzają te plany, zasoby i zmiany. Zarządzający audytem wewnętrznym musi także informować o skutkach ograniczeń w zasobach. Podkreślić należy, że zarządzający audytem wewnętrznym musi składać kierownictwu wyższego szczebla i radzie okresowe sprawozdania na temat celu działania audytu wewnętrznego, uprawnień, odpowiedzialności, stopnia wykonania planu (standard 2060 - Składanie sprawozdań kierownictwu wyższego szczebla i radzie).¹⁰⁸

W złożonym na tą okoliczność wyjaśnieniu audytor wewnętrzny podała, że z dokumentacji będącej w jej posiadaniu wynika, iż osoba pełniąca funkcję audytora wewnętrznego w roku 2020 rozpoczęła powyższy audyt, i nie został on ukończony, a z osobą tą w roku 2021 została rozwiązana umowa o pracę.

Brak analizy w zakresie realizacji planu audytu wewnętrznego stanowi o nierealizowaniu standardów jego prowadzenia określonych w Komunikacie zarówno przez audytora, jak i przez Rektora Uniwersytetu.

(akta kontroli str. 3539-3547, 7945-7949)

13. W uregulowaniach wewnętrznych UAM nie określono zasad przeprowadzania i dokumentowania kontroli wewnętrznych jakie były realizowane przez pracowników zatrudnionych na stanowiskach ds. rewizji oraz ds. kontroli.

¹⁰⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 164, ze zm.

¹⁰⁸ Przytoczone standardy wynikają z komunikatu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie standardów audytu wewnętrznego dla jednostek sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MRiF z 2016 r. poz. 28). Przytoczone w dalszej części wystąpienia standardy audytu dotyczą standardów wynikających z ww. komunikatu.

Powyższe zaniedbanie świadczy o braku rzetelności oraz niezapewnieniu adekwatnej kontroli zarządczej, określonej w art. 68 ufp, która stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy oraz standardem określonym w pkt. II.C.10. załącznika do komunikatu w sprawie standardów kontroli zarządczej¹⁰⁹ zgodnie z którym procedury wewnętrzne, instrukcje, wytyczne, dokumenty określające zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracowników i inne dokumenty wewnętrzne stanowią dokumentację systemu kontroli zarządczej. Dokumentacja powinna być spójna i dostępna dla wszystkich osób, dla których jest niezbędna. Jakkolwiek ww. komunikat w świetle treści art. 87 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹¹⁰ nie stanowi źródła prawa, to realizacja ujętych w nim standardów, zgodnych z międzynarodowymi, w myśl art. 69 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 ufp ma na celu zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, co należy do obowiązków kierownika jednostki.

W złożonych na tą okoliczność wyjaśnieniach Rektor UAM wskazała, że uregulowań w zakresie kontroli wewnętrznej nie było, a wyniki przeprowadzanych kontroli były przekazywane rektorom podczas indywidualnych spotkań z zatrudnionym specjalistą ds. rewizji. Rektor wyjaśniła również, że pracownik, mający w swoim zakresie obowiązków prowadzenie kontroli wewnętrznej, otrzymała za zadanie opracowanie Regulaminu kontroli. W konsekwencji braku powyższych uregulowań, w UAM brak było jakiegokolwiek dokumentacji związanej z realizacją zadań przez pracownika zatrudnionego na stanowisku ds. rewizji.

W powyższym zakresie Rektor wyjaśniła, że w opinii zatrudnionego na stanowisku ds. rewizji nie było wymogów formalnych dokumentowania przeprowadzanych czynności.

NIK wskazuje, że brak dokumentowania czynności związanych z przebiegiem kontroli wewnętrznej (rewizji) oraz jego wynikami świadczy o braku rzetelności. W konsekwencji tych zaniedbań niemożliwe jest ustalenie zakresu i wyników przeprowadzanych kontroli.

W trakcie trwania kontroli Zarządzeniem nr 417/2023/2024 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 30 stycznia 2024 roku wprowadzono Regulamin kontroli wewnętrznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, który określał zasady przeprowadzania i dokumentowania kontroli wewnętrznej.

(akta kontroli str. 3527-3533, 3541-3544)

14. Nierzetelnie sporządzono sprawozdanie z prowadzenia audytu wewnętrznego za 2021 r., gdyż Audytor wewnętrzna nie ujęła w nim trzech czynności doradczych przeprowadzonych w 2021 r. przez ówczesnego audytora zatrudnionego w UAM w Poznaniu, tj.:

- zawarcie umowy na ocenę zewnętrzną audytu wewnętrznego w UAM w Poznaniu,
- wniosek o udzielenie zamówienia publicznego nr 1853/U/2021 na ocenę zewnętrzną audytu wewnętrznego w UAM w Poznaniu,
- umowa na ocenę zewnętrzną audytu wewnętrznego z dnia 23 grudnia 2020 roku oraz aspekty wniosku o udzielenie zamówienia publicznego nr 1853/U/2020 na ocenę zewnętrzną audytu wewnętrznego w UAM w Poznaniu.

Audytor wewnętrzny wyjaśniła m.in., że nie mogła ująć wyżej wskazanych czynności doradczych w sprawozdaniu z prowadzenia audytu wewnętrznego za 2021 r., ponieważ nie dysponowała ww. dokumentami. Dokumenty te zostały odnalezione

¹⁰⁹ Dz. Urz. MF. z 2009 r. nr 15, poz. 84.

¹¹⁰ Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483, ze zm.

dopiero w dniu 31 sierpnia 2023 r. podczas przenoszenia dokumentacji zgromadzonej przez pracownika zatrudnionego na samodzielnym stanowisku ds. rewizji do siedziby Biura Audytu i Kontroli do Collegium Martineum.

NIK wskazuje, że zarządzający audytem wewnętrznym musi opracować wymagania dotyczące archiwizacji dokumentacji zadań, niezależnie od nośnika, na którym jest ona zapisana oraz opracować zasady archiwizacji i sprawowania pieczy nad dokumentacją zadań doradczych oraz zasady jej udostępnienia, w tym także osobom spoza organizacji co wynika ze standardów audytu 2330.A2 i 2331.C1.

(akta kontroli str. 3626-3630, 3707-3708)

15. W latach 2020-2024 władze Uczelni nie zapewniły przekazania przez kierownika MZ do GUS rocznego sprawozdania K-02 z działalności muzeum i instytucji paramuzealnej, dotyczącego działalności tej jednostki, co było niezgodne art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, zgodnie z którym podmioty gospodarki narodowej są obowiązane do przekazywania nieodpłatnie danych dotyczących prowadzonej działalności i jej wyników zgodnie z programem badań statystycznych statystyki publicznej¹¹¹.

(akta kontroli str. 2086-2095, 2096)

W udzielonych wyjaśnieniach Rektor podała, że MZ nie przekazywało do GUS rocznego sprawozdania K-02, gdyż posiada status jednostki wewnętrznej wydziału Uczelni i jako takie nie podlega samodzielnemu obowiązkowi sprawozdawczemu w zakresie statystyki.

(akta kontroli str. 2096)

NIK nie podziela stanowiska Rektora wyrażonego w złożonym wyjaśnieniu i zwraca uwagę, że w okresie objętym kontrolą dyrektor działającego w Uczelni MUAM będącym jednostką ogólnouczelnianą, przekazał do GUS ww. sprawozdania. Wprawdzie Rektor w złożonym wyjaśnieniu podała, że dyrektor Muzeum przekazywał ww. sprawozdania „z daleko posuniętej ostrożności”, jednak obowiązek, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy o statystyce publicznej, obejmuje m.in. jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, a więc również takie, które należą do innych podmiotów, w tym np. do wyższej uczelni publicznej, gdy prowadzą działalność objętą sprawozdawczością statystyczną. Podkreślić należy, że obowiązkiem sprawozdawczym objęte są wszystkie muzea (łącznie z oddziałami) oraz jednostki o charakterze paramuzealnym. Zakresem badania objęte są: działalność wystawiennicza, kulturalno-edukacyjna i wydawnicza, infrastruktura i wyposażenie obiektów, konserwacja i digitalizacja zbiorów oraz osoby zatrudnione¹¹². Skoro w strukturze UAM funkcjonują muzea, to objęte są one obowiązkiem składania sprawozdań statystycznych.

(akta kontroli str. 2086-2095, 2096)

16. W sprawozdaniu GUS K-02 z działalności muzeum i instytucji paramuzealnej, dotyczącym działalności MUAM w 2021 r. podano, że nie posiadało ono zbiorów muzealnych, pomimo że faktycznie dysponowało ono takimi zbiorami, co wynika zarówno ze sprawozdania merytorycznego z działalności Muzeum za 2021 r. jak i z treści sprawozdań K-02 sporządzonych za 2020 rok oraz za rok 2022.

(akta kontroli str. 1981-1990, 2087-2098, 2090-2091, 2092-2093, 2094-2095)

W złożonych wyjaśnieniach b. pracownik MUAM, który sporządził ww. sprawozdanie podał, że niewykazanie w nim zbiorów było spowodowane omyłką.

(akta kontroli str. 2103-2104)

¹¹¹ Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystyki publicznej na lata: 2020-2023 (Odpowiednio: Dz. U. z 2019 r. poz. 2366; Dz. U. z 2020 r. poz. 2062; Dz. U. z 2021 r. poz. 2303; Dz. U. z 2022 poz. 2453; Dz. U. z 2023 poz. 2747).

¹¹² https://statystykamuzeow.pl/posty/gus_dane_2020 (dostęp: 28.03.2024).

17. W 2017 r. w skład Rady Muzealnej MUAM¹¹³ Rektor UAM powołał siedem osób, pomimo że zgodnie z postanowieniami § 6 ust. 2 regulaminu MUAM¹¹⁴, organ ten powinien składać się z sześciu osób¹¹⁵, tj. właściwego prorektora, dyrektora Muzeum, dwóch nauczycieli akademickich oraz dwóch osób legitymujących się dużym doświadczeniem muzealnym. Poza tymi osobami Rektor powołał także b. dyrektora Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego należącego do Fundacji UAM.

(akta kontroli str. 2004-2007, 2009-2014)

W złożonych wyjaśnieniach, dyrektor MUAM podał, że było to spowodowane „okolicznościami merytorycznymi konkretnego etapu, na jakim znalazł się proces organizacyjny kształtowania się Muzeum”.

(akta kontroli str. 2099)

Zdaniem NIK, wyjaśnienia te nie stanowią uzasadnienia dla działań niezgodnych z postanowieniami obowiązującego regulaminu MUAM.

18. W okresie od 7 kwietnia 2016 r.¹¹⁶ do 30 czerwca 2022, pracownicy MUAM byli zatrudnieni na stanowiskach inżynieryjno-technicznych¹¹⁷, gdyż zatrudnienie w tej jednostce pracowników na stanowiskach muzealnych stało się możliwe dopiero po wprowadzeniu z dniem 30 marca 2022 r. odpowiednich zmian w obowiązującym w Uczelni regulaminie wynagradzania¹¹⁸. Niewprowadzenie przed tą datą do obowiązującego w Uczelni regulaminu wynagradzania¹¹⁹ zapisów umożliwiających zatrudnienie w MUAM pracowników muzealnych stanowiło naruszenie kryterium rzetelności.

(akta kontroli str. 1197-1231, 1232-1274, 1275-1317, 1957, 1997-2003, 2099, 2106, 2107, 2116, 2117)

W złożonych wyjaśnieniach, prorektor Uczelni ds. kadr i rozwoju podał, co następuje:

„Możliwość zatrudniania w grupie pracowników muzealnych wprowadzono po pojawieniu się realnej perspektywy oddania do dyspozycji jednostki organizacyjnej działającej pod nazwą MUAM przestrzeni na ekspozycję stałą w Collegium Iuridicum, po spodziewanym wtedy przeniesieniu zakładów, katedr i Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji do remontowanego przyszłego Collegium Rubrum. Założono, iż spodziewane takie przeniesienie umożliwi intensyfikację przygotowań do remontu i urządzenia pomieszczeń przeznaczonych na potrzeby Muzeum. Przyjęto wtedy, że możliwość zatrudniania w grupie pracowników muzealnych umożliwi pozyskanie do pracy w UAM osób z doświadczeniem zdobytym w renomowanych muzeach niezbędnym do projektowania i organizacji przede wszystkim stałych, ale i czasowych wystaw.”

(akta kontroli str. 2106, 2116)

Zdaniem NIK, wyjaśnienia te nie stanowią uzasadnienia dla opóźnienia w stworzeniu w Uczelni możliwości zatrudnienia w MUAM pracowników

¹¹³ Organ wymieniony w § 6 ust. 2 Regulaminu MUAM stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 502/2015/2016 Rektora UAM z dnia 7 kwietnia 2016 r.

¹¹⁴ Załącznik do Zarządzenia nr 502/2015/2016 Rektora UAM z dnia 7 kwietnia 2016 r.

¹¹⁵ Właściwy prorektor UAM, dyrektor Muzeum, dwóch nauczycieli akademickich zatrudnionych w UAM oraz dwie osoby legitymujące się dużym doświadczeniem muzealnym.

¹¹⁶ Data utworzenia MUAM.

¹¹⁷ Starszy technik 1/1 etatu – od 18 kwietnia 2016 do 30 czerwca 2019 r., zastępca dyrektora 1/1 etatu – od 1 maja 2018 r. do 30 czerwca 2022 r., specjalista 1/1 etatu – od 1 lipca 2019 r. do 30 czerwca 2022 r. specjalista ½ etatu a następnie 1/1 etatu – od 6 października 2020 r. do 30 czerwca 2022 r.

¹¹⁸ Zarządzenie nr 194/2021/2022 Rektora UAM z dnia 30 marca 2022 r. (zał. nr 9 do regulaminu wynagradzania – tabela stanowisk pracy, wymagań kwalifikacyjnych, miesięcznych minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego muzealników).

¹¹⁹ Dotyczy regulaminu wynagradzania wprowadzonego w Uczelni Zarządzeniem nr 348/2018/2019 Rektora UAM z dnia 13 września 2019 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu wynagradzania pracowników UAM.

muzealnych. Zgodnie z treścią sprawozdań merytorycznych z działalności tej jednostki prowadzonej w latach 2019-2023, MUAM prowadziło ożywioną działalność merytoryczną we wszystkich obszarach przewidzianych w ww. Regulaminie z wyjątkiem udostępniania muzealiów na stałej ekspozycji, a zakres zadań zatrudnionych w tej jednostce pracowników nie dotyczył jedynie zadań technicznych, na co wskazuje m.in. wniosek dyrektora MUAM z dnia 20 lutego 2018 r. do prorektora Uczelni o zatrudnienie adiunkta w celu realizacji zadań merytorycznych dotyczących m.in. organizacji wystaw czasowych.

(akta kontroli str. 1979-1990, 1998, 1999, 2000-2003, 2005-2007, 2016-2019, 2115)

Jedną z konsekwencji ww. braku możliwości zatrudnienia w MUAM muzealników był stan, w którym niezatrudniony na stanowisku etatowym dyrektor Muzeum oraz zatrudniony w nim na pełen etat zastępca dyrektora od 1 maja 2018 r. do 30 czerwca 2022 r., kierowali pracą początkowo jednego, a następnie dwóch pracowników zatrudnionych na stanowiskach inżynieryjno-technicznych. Po wprowadzeniu z dniem 30 marca 2022 r. ww. zmian w regulaminie wynagradzania Uczelni, pracownicy Muzeum zostali z dniem 1 lipca 2022 r. zatrudnieni na stanowiskach: adiunkta (poprzednio zastępca dyrektora), kustosa (poprzednio specjalista) oraz kustosa dyplomowanego (poprzednio specjalista).

(akta kontroli str. 1197-1231, 1232-1274, 1275-1317, 1957, 1998, 2000-2001, 2002-2003, 2027-2029, 2035, 2037, 2038, 2109-2113)

19. Rektor powołał pisemnie do Rady MUAM kadencji 2020-2024 trzy osoby legitymujące się dużym doświadczeniem muzealnym oraz czworo przedstawicieli szkół dziedzinowych¹²⁰, pomimo że zgodnie z § 7 regulaminu MUAM¹²¹, do składu tego organu powinien zostać także powołany w ten sam sposób przedstawiciel Szkoły Nauk Przyrodniczych¹²².

(akta kontroli str. 2018, 2020-2026, 2033, 2099)

W złożonych wyjaśnieniach, Dyrektor MUAM podał, że brak dokumentów dotyczących powołań wynika z niedopatrzenia oraz wyjaśnił, że przedstawiciel Szkoły Nauk Przyrodniczych został powołany do Rady Muzeum, ale nominacja ta nie miała formy pisemnej. Dyrektor MUAM zadeklarował złożenie wniosku do Rektora o uzupełnienie brakujących dokumentów.

(akta kontroli str. 2099)

20. Zastępca dyrektora MUAM nie udokumentował ustalenia wartości zamówienia dotyczącego opracowania na potrzeby MUAM koncepcji zagospodarowania przestrzeni wraz z aranżacją ekspozycji i wykonaniem programu funkcjonalno-użytkowego¹²³, co stanowiło naruszenie § 3 ust. 2 „Zasad udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 14 000 euro w UAM¹²⁴”, zgodnie z którym kierownik jednostki organizacyjnej¹²⁵ jest zobowiązany do udokumentowania przeprowadzenia czynności mających na celu gospodarne, celowe i oszczędne

¹²⁰ Powołania pisemne z dnia 14 grudnia 2020 r.

¹²¹ Załącznik do ww. Zarządzenia nr 34/2020/2021 Rektora UAM.

¹²² W zaświadczeniu z dnia 16 grudnia 2020 r. dziekan Wydziału Biologii UAM stwierdził, że przedstawicielem Szkoły Nauk Przyrodniczych w Radzie MUAM jest dr Andrzej Nowosad - emerytowany pracownik naukowo-dydaktyczny Zakładu Zoologii Systematycznej UAM. Osoba ta uczestniczyła w posiedzeniu Rady Muzeum w dniu 18 grudnia 2020 r., w trakcie którego zaopiniowano pozytywnie powierzenie funkcji dyrektora Muzeum prof. ucz. dr. hab. Andrzejowi Gulczyńskiemu.

¹²³ Dotyczy umowy nr ZP/2950/U/18 z dnia 28 lutego 2019 r.

¹²⁴ Załącznik nr 3 do Zarządzenia Rektora UAM nr 116/2009/2010 z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Zamówień Publicznych, Regulaminu Prac Komisji Przetargowej oraz zasad udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 14 000 euro; Zarządzeniem Rektora UAM nr 330/2013/2014 z 12 września 2014 r. występującą w treści zarządzenia kwotę „14.000 euro” zastąpiono kwotą „30.000 euro”. Dalej: Zasady udzielania zamówień.

¹²⁵ Dyrektor MUAM.

wydatkowanie środków publicznych, w tym ustalenia wartości zamówienia¹²⁶. Ponadto ww. pracownik MUAM zamieścił we wniosku o udzielenie ww. zamówienia z dnia 28 listopada 2018 r. błędną informację o dacie ustalenia wartości szacunkowej zamówienia.

(akta kontroli str. 836-891, 892, 2084, 2085, 2623-2627)

Były zastępca dyrektora MUAM, który podejmował czynności dotyczące postępowania w sprawie udzielenia przedmiotowego zamówienia, w złożonych wyjaśnieniach podał, że nie przygotował notatki dotyczącej ustalenia wartości zamówienia, gdyż, w jego ocenie, nie było to wówczas wymagane, a zamieszczenie we wniosku o udzielenie zamówienia błędnej daty ustalenia wartości szacunkowej zamówienia było wynikiem omyłki.

(akta kontroli str. 2084)

21. Pełniący obowiązki dyrektora MUAM, w protokole odbioru II etapu realizacji przedmiotu zamówienia z dnia 17 grudnia 2019 r. dotyczącego opracowania na potrzeby MUAM koncepcji zagospodarowania przestrzeni wraz z aranżacją ekspozycji i wykonaniem programu funkcjonalno-użytkowego, potwierdził, że etap ten został zrealizowany zgodnie z umową z dnia 28 lutego 2019 r.¹²⁷, pomimo że nie było do tego faktycznej podstawy, gdyż sporządzony przez wykonawcę program funkcjonalno-użytkowy (PFU), wbrew postanowieniom tej umowy¹²⁸, nie zawierał pozytywnej opinii konserwatorskiej¹²⁹ dotyczącej PFU oraz opracowania systemu instalacji przeciwpożarowych opartego na ekspertyzie technicznej z zakresu ochrony przeciwpożarowej¹³⁰. Wykonawca, po protokolarnym potwierdzeniu prawidłowego wykonania zlecenia, wystawił fakturę za wykonanie II etapu zlecenia na kwotę 73,8 tys. zł, na podstawie której Uczelnia dokonała zapłaty wynagrodzenia. Na odwrocie faktury została naniesiona podpisana przez p.o. dyrektora MUAM adnotacja o zrealizowaniu zamówienia zgodnie z zawartą umową.

(akta kontroli str. 2050, 2636, 2227-2284, 2285-2295, 2390-2512, 2601-2617, 2637-2638,)

W złożonych wyjaśnieniach, dyrektor MUAM podał, że sprawy dotyczące realizacji tego zamówienia prowadził ówczesny zastępca dyrektora, którego zapewnienie o kompletności wykonanej przez wykonawcę dokumentacji, dało mu podstawę do potwierdzenia właściwego wykonania II etapu realizacji ww. umowy. Dyrektor Muzeum wyjaśnił też, że w odniesieniu do instalacji przeciwpożarowej, na ówczesnym etapie projekt mógł obejmować jedynie wytyczne dotyczące ochrony przeciwpożarowej ujęte w PFU na str. 71. Dyrektor MUAM w złożonym wyjaśnieniu nie odniósł się do niepozyskania przez wykonawcę pozytywnej opinii konserwatorskiej dla PFU.

(akta kontroli str. 2098, 2100)

Zdaniem NIK, fakt nadzorowania realizacji ww. zamówienia przez ówczesnego zastępcę dyrektora MUAM, nie zdejmuje z dyrektora tej jednostki odpowiedzialności za potwierdzenie właściwego wykonania zamówienia przez wykonawcę, co nastąpiło pomimo braku do tego podstawy.

22. Obowiązujące w Uczelni zasady umarzania wartości księgowej eksponatów muzealnych pozwalały na całkowite i jednorazowe zamortyzowanie ich wartości. Specyfika tych środków trwałych nie pozwala na zmniejszenie ich wartości

¹²⁶ Zgodnie z § 7 ust. 13 „Regulaminu zamówień publicznych w UAM”, w związku z § 3 ust. 4 „Zasad udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 14 000 euro w UAM”.

¹²⁷ Nr ZP/2950/U/18.

¹²⁸ Zał. nr 4.

¹²⁹ Opinia konserwatorska z dnia 27 grudnia 2019 r. dotyczyła jedynie koncepcji zagospodarowania przestrzeni wraz z aranżacją ekspozycji.

¹³⁰ Ekspertyza techniczna z zakresu ochrony ppoż. dla budynku Muzeum Uniwersytetu im. A. Mickiewicza na terenie UAM w Poznaniu została opracowana dopiero w styczniu 2022 r.

na skutek używania lub upływu czasu. Powyższe, zdaniem NIK, stanowiło naruszenie kryterium rzetelności.

(akta kontroli str. 1318-1320, 1321-1345, 1346-1369, 1370-1393, 1394-1412, 2046-2047)

Z treści postanowień aktualnej „Polityki rachunkowości” UAM (stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr 404/2023/2024 Rektora UAM z dnia 19 grudnia 2023 r.) wynika, że zbiory eksponatów muzealnych i inne dobra kultury ewidencjonowane są w Uczelni jak środki trwałe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i wykorzystywane na potrzeby jednostki oraz że podlegają one ewidencji ilościowo-wartościowej i amortyzowane są jednorazowo w miesiącu oddania do używania bez względu na wartość początkową¹³¹. Natomiast w ocenie NIK, tego typu eksponaty muzealne nie powinny podlegać jednorazowej amortyzacji, gdyż zgodnie z art. 31 ust. 2 ustawy o rachunkowości wartość początkową środków trwałych zmniejszają odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe dokonywane w celu uwzględnienia utraty ich wartości na skutek używania lub upływu czasu. Z kolei według art. 32 ust. 2 tej ustawy, przy ustalaniu okresu amortyzacji i rocznej stawki amortyzacyjnej uwzględnia się okres ekonomicznej użyteczności środka trwałego. W przypadku eksponatów muzealnych, okres ekonomicznej użyteczności nie powinien być ograniczony, gdyż specyfika wykorzystania takiego środka trwałego nie pozwala na dopuszczenie do jego zużycia np. poprzez podejmowanie zabiegów konserwacyjnych lub stosowanie szczególnych sposobów zabezpieczenia ich stanu.

Przykładowo, do eksponatów muzealnych Muzeum Ziemi, które zostały całkowicie i jednorazowo zamortyzowane, należały: meteoryt „MEMORSS”¹³² o początkowej wartości inwentarzowej wynoszącej 522,4 tys. zł i aktualnej wartości rynkowej w wysokości 1 115,0 tys. zł oraz meteoryt „Rudy”¹³³ o początkowej wartości inwentarzowej 208,8 tys. zł i wartości rynkowej w wysokości ok. 540 tys. zł.

(akta kontroli str. 1394-1412, 1975, 2045, 2046)

W złożonym wyjaśnieniu Kanclerz Uczelni podał, że obowiązujące w Uczelni zasady umarzania wartości księgowej eksponatów pozwalają na całkowite i jednorazowe zamortyzowanie ich wartości. Kanclerz wyjaśnił też, co następuje:

„Zgodnie z art. 411 ust. 2 UPSWiN, środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne w uczelni publicznej podlegają amortyzacji na zasadach określonych w odrębnych przepisach, z wyjątkiem budynków i lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej, których wartość podlega odpisom umorzeniowym. W oparciu o ustawę o rachunkowości w Uczelni ewidencjonowane są środki trwałe nabyte lub wytworzone we własnym zakresie, [...] przez co rozumie się rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby UAM. Uczelnia amortyzuje aktywa trwałe metodą liniową lub degresywną od pierwszego dnia miesiąca następującego po uruchomieniu i przekazaniu do użytkowania oraz jednorazowo zgodnie ze stawkami amortyzacji zatwierdzonymi przez Rektora dla każdego roku.

Odnosząc się do przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych¹³⁴ oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych,

¹³¹ Pkt 4.2. Ten sposób umarzania wartości księgowej muzealiów, zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi przez Kwestora Uczelni obowiązywał także przed zamieszczeniem w „Polityce rachunkowości” ww. regulacji.

¹³² Nr środka trwałego: Eks/000246.

¹³³ Nr środka trwałego: Eks/000211.

¹³⁴ KŚT.

aktywa trwale dzielą się na środki trwale według klasyfikacji GUS w grupach, dla których stosuje się amortyzację rozłożoną w czasie. Z uwagi na brak zdefiniowania w ww. przepisach wyposażenia amortyzowanego jednorazowo w momencie przyjęcia do używania oraz brak ujęcia meteorytu w wykazie PKWiU¹³⁵ Uczelnia klasyfikuje wyodrębnioną grupę środków trwałych posiadającą numerację „Eks”, nie stanowiącą eksponatu muzealnego w rozumieniu ustawy o muzeach, jako wyposażenie. Wyposażenie, w skład którego wchodzi wyodrębniona grupa rzeczy ruchomych, nazwanych „Eksponaty”, umarzane jest zgodnie z przyjętymi stawkami amortyzacji zatwierdzonymi przez Rektora jednorazowo w 100% w momencie przyjęcia do używania. Uczelnia dla swoich potrzeb zastosowała odrębną numerację dla wyposażenia uznanego za historyczne ważne dla Uczelni lub pamiątkowe, aby nie dopuścić do ich utraty w drodze likwidacji czy sprzedaży.”

Kanclerz podał też, że Uczelnia sporządza roczne sprawozdanie finansowe w oparciu o dane historyczne, a nie w oparciu o wartości rynkowe, a „rzeczy ruchome” ujęte w grupie „Eksponaty” nie mają charakteru muzealiów, dla których stosuje się rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami RP¹³⁶, jak również nie ma zastosowania rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 18 kwietnia 1964 r. w sprawie prowadzenia inwentarza muzealiów¹³⁷. Kanclerz wskazał w wyjaśnieniach, że skutkiem takiego stanu rzeczy jest wyłączenie w Uczelni stosowania rozporządzenia z dnia 2 września 2014 r. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie zabezpieczenia zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą¹³⁸ oraz przepisów ustawy o muzeach, z której wynika, że muzealiami są rzeczy ruchome i nieruchomości stanowiące własność muzeum i wpisane do inwentarza muzealiów.

(akta kontroli str. 2039)

Zdaniem NIK, złożone przez Kanclerza Uczelni wyjaśnienia objaśniają szczegółowo obowiązujące w Uczelni zasady umarzania środków trwałych zaliczonych do wyodrębnionej grupy „eksponatów” i przyczynę nietraktowania ich w Uczelni jako „muzealiów” (w znaczeniu określonym w ustawie o muzeach¹³⁹). W wyjaśnieniach tych nie uzasadniono jednak nieuwzględnienia w Polityce rachunkowości Uczelni specyfiki ww. „eksponatów” wynikającej z konieczności zapewnienia im szczególnej ochrony i zabezpieczenia przed zmniejszaniem się ich wartości np. poprzez stosowanie zabiegów konserwatorskich. W wyjaśnieniach nie podano też, z jakiej przyczyny, wbrew przepisowi art. 32 ust. 2 ustawy o rachunkowości, przy ustaleniu okresu amortyzacji i stawki amortyzacyjnej eksponatów muzealnych nie uwzględniono okresu ekonomicznej użyteczności tych przedmiotów, który w ich przypadku nie powinien być czasowo limitowany.

NIK nie podziela zaprezentowanego w wyjaśnieniach stanowiska Uczelni, zgodnie z którym cenne dobra kultury, przeznaczone do wieloletniego udostępniania w MUAM oraz w Muzeum Ziemi, powinny podlegać jednorazowej i całkowitej amortyzacji podobnie jak inne środki trwale, takie jak meble lub sprzęt komputerowy. Należy przy tym podkreślić, że niektóre z należących do Uczelni eksponatów

¹³⁵ Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 września 2015 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (Dz. U. z 2015 r. poz. 1676)

¹³⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 342.

¹³⁷ Dz. U. 1964 nr 17 poz. 101 ze zm.

¹³⁸ Dz. U. 2014 poz. 1240.

¹³⁹ Art. 21 ust. 1.

o charakterze muzealnym, takie jak eksponowane w Muzeum Ziemi meteoryty, posiadają nie tylko bardzo wysoką wartość rynkową, ale także wysoką początkową wartość inwentarzową.

23. W okresie objętym kontrolą od użytkowników bibliotek należących do sieci biblioteczno-informacyjnej UAM pobierano opłatę w wysokości 12 zł z tytułu zapisu i aktualizacji konta bibliotecznego na rok akademicki¹⁴⁰, pomimo że postanowienia zarówno UPSWiN jak i ustawy o bibliotekach nie dają do tego podstawy prawnej. Łączna wysokość opłat pobranych z tego tytułu, w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2023 r. wyniosła 1 056,7 tys. zł.¹⁴¹

(akta kontroli str. 2978-2979, 2983-2987, 2991-2993)

W złożonych wyjaśnieniach, Rektor podała, co następuje:

„Biblioteki pobierają opłaty na podstawie ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach. Biblioteki, których organizatorami są ministrowie i kierownicy urzędów centralnych oraz jednostki samorządu terytorialnego, są ogólnie dostępne i bezpłatne, mogą jednak - zgodnie z ustawą - pobierać opłaty za określone usługi. Biblioteki naukowe, których organizatorami są szkoły wyższe, pobierają opłaty z tytułu zapisu i/lub aktualizacji konta bibliotecznego w oparciu o przyjętą w tym zakresie politykę uczelni. Biblioteki m.in. poznańskich uczelni publicznych od końca lat 90. XX wieku zrzeszone są w Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych. W ramach Fundacji studenci, doktoranci i pracownicy danej uczelni - na zasadach ustalonych przez poszczególne biblioteki - mają dostęp także do zasobów innych bibliotek akademickich. Z tytułu zapisu i aktualizacji konta bibliotecznego w UAM, podobnie jak w innych poznańskich uczelniach, pobierana jest od wszystkich opłata w wysokości 12 zł (na rok akademicki)”.

(akta kontroli str. 2978-2979)

Zdaniem NIK, przepisy wymienionej w tych wyjaśnieniach ustawy nie dają podstawy do pobierania od użytkowników BU opłat z tytułu wpisowego. Zgodnie z art. 14 ust. 2 tej ustawy, w bibliotece należącej do wyższej uczelni publicznej, w ramach prowadzonej przez nią działalności, o której mowa w art. 4 tej ustawy, opłaty mogą być pobierane: za usługi informacyjne, bibliograficzne, reprograficzne oraz wypożyczenia międzybiblioteczne; za wypożyczenia materiałów audiowizualnych; w formie kaucji za wypożyczone materiały biblioteczne; za niezwrócenie w terminie wypożyczonych materiałów bibliotecznych; za uszkodzenie, zniszczenie lub niezwrócenie materiałów bibliotecznych. Jest to zamknięty katalog usług, za które biblioteki mogą pobierać opłaty, z dodatkowym zastrzeżeniem, że wysokość opłat, o których mowa w ust. 2, nie może przekraczać kosztów wykonania usługi, a więc nie jest to działalność zarobkowa. Pobieranie opłat z tytułu zapisu i/lub aktualizacji konta bibliotecznego w oparciu o przyjętą w tym zakresie politykę uczelni jest nieuprawnione, gdyż do pobierania takiej opłaty nie ma upoważnienia ustawowego. Jeżeli byłaby to opłata za możliwość korzystania z zasobów innych bibliotek, tzw. wypożyczenia międzybiblioteczne, to jest ona dopuszczalna ale nie można określić jej wysokości w oderwaniu od rzeczywiście poniesionych kosztów takiego wypożyczenia i nie może ona być pobierana od wszystkich bez względu na to czy z takiego prawa korzystają, czy nie.

24. Opłaty pobierane przez BU od 4 listopada 2020 r. na podstawie „Wykazu opłat BU”, nie zostały ustalone zarządzeniem Rektora UAM, co stanowiło naruszenie § 20 regulaminu BU, wprowadzonego Zarządzeniem nr 26/2020/2021 Rektora UAM

¹⁴⁰ Dalej: wpisowe.

¹⁴¹ W latach: 2019-2023 łączna liczba przypadków pobrania przez Uczelnię od czytelników bibliotek UAM „wpisowego” oraz łączna wysokość pobranych z tego tytułu w poszczególnych latach opłat, wyniosła odpowiednio: 22 277 przypadków (267,3 tys. zł), 13 123 przypadków (157,5 tys. zł), 18 385 przypadków (220,6 tys. zł), 17 253 przypadków (207,0 tys. zł), 17 018 przypadków (204,2 tys. zł).

z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu BU oraz regulaminu systemu biblioteczno-informacyjnego. Łączna wysokość tych opłat pobranych przez BU w latach 2021-2023 wyniosła 1 246,3 tys. zł¹⁴².

W złożonych wyjaśnieniach, Rektor podała, co następuje:

„W momencie wejścia w życie Zarządzenia nr 26/2020/2021 Rektora UAM z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu BU oraz regulaminu systemu biblioteczno-informacyjnego obowiązywał wykaz opłat wprowadzony na podstawie decyzji Rektora UAM prof. Andrzeja Lesickiego z dnia 18 czerwca 2018 roku. W poprzednich latach nie wydawano w tej sprawie zarządzeń. Wymóg ustalania wykazu opłat zarządzeniem rektora pojawił się w regulaminie BU, wprowadzonym ww. Zarządzeniem, i faktycznie winien być zrealizowany, co w najbliższym czasie zostanie naprawione.”

(akta kontroli str. 1034-1046, 2979)

25. W okresie objętym kontrolą władze Uczelni nie zapewniły możliwości naliczania czytelnikom bibliotek należących do systemu biblioteczno-informacyjnego UAM opłaty za każdy dzień opóźnienia w przypadku przekroczenia daty zwrotu materiałów bibliecznych.

Zgodnie z obowiązującymi w okresie objętym kontrolą przepisami wewnętrznymi Uczelni, tj. ustalonym przez Rektora wykazem opłat dla BU oraz ustalonymi przez władze wydziałów i filii opłatami dla działających w tych jednostkach bibliotek, a także punktu 29 „Regulaminu systemu biblioteczno-informacyjnego”¹⁴³, za każdy dzień przekroczenia przez czytelnika terminu zwrotu materiałów bibliecznych powinna zostać naliczona opłata w wysokości 30 gr. Ponieważ wykorzystywany przez wszystkie ww. biblioteki komputerowy system biblieczny HORIZON, w okresie objętym kontrolą nie pozwalał na naliczanie ww. opłat za: dni ustawowo wolne od pracy, dni wolne od pracy w UAM, dni, w których biblioteki nie mogą funkcjonować z powodu zdarzeń losowych¹⁴⁴, bądź organizacyjnych¹⁴⁵, a ręczne uzupełnianie jakichkolwiek opłat za niezwrócone książki było niemożliwe, naliczane czytelnikom opłaty z tytułu nieterminowego zwrotu materiałów bibliecznych mogły być w sposób systemowy zaniżane w stosunku do wymagań określonych w ww. regulacjach wewnętrznych, zgodnie z którymi nie było wyjątków od zasady koniecznego naliczania opłat za każdy [kalendarzowy] dzień opóźnionego zwrotu ww. materiałów.

(akta kontroli str. 1047-1054, 2976, 2983-2987, 2990-2993, 2997)

W złożonych wyjaśnieniach, Rektor podała, co następuje:

„W 2018 roku uległ zmianie Regulamin korzystania z systemu biblioteczno-informacyjnego — w miejsce dotychczasowego postanowienia: „Wszyscy czytelnicy są zobowiązani do terminowego zwrotu materiałów bibliecznych. Za przekroczenie daty zwrotu biblioteki pobierają opłatę naliczaną za każdy dzień zwłoki”, wprowadzono postanowienie: „Wszyscy czytelnicy są zobowiązani do terminowego zwrotu materiałów bibliecznych. Za przekroczenie daty zwrotu biblioteki pobierają opłatę naliczaną za każdy dzień opóźnienia”. Na wdrożenie wprowadzonych zmian [...] nie do końca pozwolił przestarzały i ograniczony w swych funkcjonalnościach system biblieczny Horizon. Umożliwi to w pełni, wdrażany w najbliższym czasie

¹⁴² W tym: 1) z tytułu wpisowego oraz aktualizacji konta bibliotecznego, odpowiednio: 126,8 tys. zł, 95,7 tys. zł, 87,6 tys. zł, 2) z tytułu pozostałych opłat ogólnych, odpowiednio: 79,2 tys. zł, 339,6 tys. zł, 233,9 tys. zł, 3) z tytułu opłat za drukowanie i kserografowanie oraz za usługi mikrofilmowania i digitalizacji, odpowiednio: 9,2 tys. zł, 9,1 tys. zł, 8,7 tys. zł, 4) za usługi introligatorsko-konserwatorskie, odpowiednio: 87,5 tys. zł, 67,4 tys. zł, 100,5 tys. zł, 5) za usługi wypożyczeń międzybibliecznych dla użytkowników spoza UAM, odpowiednio: 0,6 tys. zł, 0,4 tys. zł, 0,3 tys. zł.

¹⁴³ Załącznik do Zarządzenia nr 257/2021/2022 Rektora UAM z dnia 6 września 2022 r.

¹⁴⁴ Np. brak prądu, brak dostępu do Internetu.

¹⁴⁵ Np. konieczność przeprowadzenia skontrum.

w ramach programu MKiDN „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”¹⁴⁶, system nowej generacji Alma”.

(akta kontroli str. 2972-2973, 2974-2975)

26. Księgi rachunkowe UAM w zakresie należności bibliotecznych były prowadzone z naruszeniem art. 24 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, tj.:

26.1. Do dnia 1 stycznia 2023 r. nie wyksięgowano z ewidencji księgowej UAM w Poznaniu przedawnionych należności od czytelników z lat 2017, 2018 i 2019 w kwotach wynoszących odpowiednio 363,3 tys. zł, 298,7 tys. zł i 229,9 tys. zł, co było niezgodne z art. 24 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty¹⁴⁷.

Kwestor wyjaśniła, że zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o rachunkowości aktywa i pasywa wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy oraz, że z uwagi na działania zmierzające do zamknięcia ksiąg wprowadzane są księgowania dotyczące 2023 r.

NIK wskazuje, że co prawda, księgowania dotyczące roku 2023 r. są wprowadzane dopiero w 2024 r. to jednak termin przedawnienia tego rodzaju należności upływa po trzech latach od daty ich powstania¹⁴⁸, tj. w przypadku roku 2017, przedawnione należności winny być wyksięgowane już na dzień 1 stycznia 2021 r., w przypadku roku 2018 – na dzień 1 stycznia 2022 r., a w przypadku roku 2019 – na dzień 1 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 10955-11081)

26.2. Należności od czytelników za lata 2017-2019 zostały w ewidencji księgowej UAM w Poznaniu ujęte dopiero w dniu 31 grudnia 2019 r., pomimo iż zgodnie z art. 6 ust. 1 oraz art. 24 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty. Przyczyną takiego działania był fakt, że nie egzekwowano od Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu informacji o stanie należności bibliotecznych, co skutkowało tym iż w latach wcześniejszych nie były one w ogóle ujmowane w księgach rachunkowych Uniwersytetu.

Kwestor wskazała, że nie przypomina sobie powodów dla których nie wyegzekwowano informacji o stanie należności od czytelników.

(akta kontroli str. 10955-11084)

W ocenie NIK brak podejmowanych przez pracowników UAM działań w celu wyegzekwowania od Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej informacji o stanie należności bibliotecznych miał wpływ na nierzetelne prowadzenie w tym zakresie ksiąg rachunkowych UAM w Poznaniu oraz skutkowało niepodejmowaniem w tym zakresie działań windykacyjnych, co doprowadziło do przedawnienia ww. należności na łączną kwotę 891,8 tys. zł.

¹⁴⁶ Kierunek Interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek.

¹⁴⁷ Powyższe kwoty były niższe od progu istotności określonego w Polityce rachunkowości UAM (stanowiącej załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 404/2023/2024 Rektora UAM z dnia 19 grudnia 2023 r., a uprzednio załącznik nr 1 do Zarządzeń Rektora: nr 282/2022/2023 z dnia 14 grudnia 2022 r., nr 163/2021/2022 z dnia 31 grudnia 2021 r., zarządzenia nr 38/2020/2021 z dnia 28 grudnia 2020 r.), którego wysokość została określona na 0,5 % przychodów ze sprzedaży wykazanych w „rachunku zysków i strat” za rok poprzedni. W dalszej części wyżej wskazany próg istotności będzie nazywany progiem istotności przyjętym w Polityce rachunkowości UAM.

¹⁴⁸ Zgodnie z art. 118 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610, ze zm.).

Do Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON władze Uczelni zgłosiły tylko jeden – przeważający rodzaj wykonywanej działalności i nie zaktualizowały informacji zawartych w rejestrze REGON, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 42 ust. 3-5 ustawy o statystyce publicznej.

Pomimo, iż pierwsza Rada Uczelni została powołana w 2019 r. na zasadach określonych w UPSWiN, to jeszcze w tym samym roku, pomimo braku ustawowego upoważnienia, podjęła uchwały dotyczące: wynagrodzenia zasadniczego, dodatku funkcyjnego i pensum dydaktycznego rektora UAM.

Ustalone w 2019 r. wzory oświadczeń o spełnianiu przez kandydata do objęcia funkcji kierowniczych w UAM wymagań wynikających z UPSWiN nie zawierały wymaganego oświadczenia, że kandydat nie pracował w organach bezpieczeństwa PRL i nie pełnił w nich służby ani z nimi nie współpracował. Brak takich informacji stwierdzono w treści wszystkich 28 objętych badaniem oświadczeń. Ponadto, ustalone w 2020 r. i 2024 r. wzory oświadczeń dla kandydatów na rektora, członka senatu oraz członka kolegium elektorów Uczelni również nie zawierały oświadczenia o spełnieniu ww. wymogu, pomimo takiego obowiązku określonego w Statucie Uczelni.

W konsekwencji, osoby kandydujące do pełnienia funkcji rektora oraz osoby kandydujące do ww. organów nieobjęte obowiązkiem złożenia oświadczenia lustracyjnego¹⁴⁹, złożyły jedynie oświadczenie ustalone zarządzeniem Rektora i w związku z tym nie wywiązały się z obowiązku złożenia oświadczenia o braku współpracy z organami bezpieczeństwa PRL.

Dokumentacja UAM, związana z prowadzeniem audytu wewnętrznego z lat 2019-2021, była niekompletna. W latach 2019-2022 nie zrealizowano jednego zadania zaplanowanego na rok 2020. Z kolei w sprawozdaniu z prowadzenia audytu wewnętrznego za 2021 r. nie wykazano trzech czynności doradczych przeprowadzonych w tym roku. W uregulowaniach wewnętrznych UAM nie określono również zasad przeprowadzania i dokumentowania kontroli wewnętrznych.

W 2017 r. powołano do Rady Muzealnej MUAM niewłaściwą liczbę członków tego organu, natomiast jeden z członków Rady Muzeum kadencji 2020-2024, do czasu kontroli NIK, nie zostało powołanych do niej przez Rektora pisemnie. W okresie do 30 czerwca 2022 r., z powodu niezamieszczenia w regulaminie wynagradzania Uczelni odpowiednich regulacji, pracownicy MUAM byli zatrudnieni na stanowiskach inżynieryjno-technicznych a nie muzealnych. Władze Uczelni nie zapewniły przekazywania do GUS rocznych sprawozdań K-02 o działalności MZ, a jedno z takich sprawozdań dotyczących MUAM zawierało błędne dane dotyczące stanu posiadania przez muzeum eksponatów. Zastępca dyrektora MUAM nie udokumentował ustalenia wartości zamówienia publicznego dotyczącego opracowania koncepcji zagospodarowania przestrzeni tego muzeum, a pełniący obowiązki dyrektora Muzeum UAM, w protokole odbioru II etapu realizacji przedmiotu tego zamówienia potwierdził, że został on wykonany, pomimo niewywiązania się przez wykonawcę z części postanowień zawartej umowy.

Obowiązujące w Uczelni zasady umarzania wartości księgowej eksponatów muzealnych pozwalały na całkowite i jednorazowe zamortyzowanie ich wartości, pomimo, że powinna ona ulegać zmniejszeniu na skutek używania lub upływu czasu. Pomimo braku podstawy prawnej, Uczelnia pobrała od użytkowników bibliotek należących do sieci biblioteczno-informacyjnej UAM opłatę w łącznej kwocie 1 056,7 tys. zł z tytułu utworzenia i aktualizacji konta bibliotecznego, natomiast opłaty w kwocie 1 246,3 tys. zł zostały pobrane¹¹ od użytkowników BU, pomimo iż nie zostały ustalone Zarządzeniem Rektora. Ponadto, Uczelnia nie

¹⁴⁹ Tj. urodzone po 31 lipca 1972 r.

zapewniła możliwości naliczania użytkownikom bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego UAM opłaty za każdy dzień opóźnienia w przypadku przekroczenia daty zwrotu materiałów bibliotecznych, a zasady prowadzenia windykacji należności z tego tytułu zostały wprowadzone w 2022 r.

Księgi rachunkowe UAM w zakresie należności bibliotecznych były prowadzone z naruszeniem art. 6 ust. 1 i art. 24 ust 1 i 2 ustawy o rachunkowości, gdyż należności od czytelników w zostały ujęte w ewidencji księgowej dopiero pod datą 31 grudnia 2019 r., a do dnia 1 stycznia 2023 r. nie wyksięgowano z niej należności przedawnionych w łącznej kwocie 891,8 tys. zł.

Powyższe zaniedbania świadczą o braku rzetelności oraz niezapewnieniu adekwatnej kontroli zarządczej o jakiej mowa w art. 68 ufp, która stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy oraz zgodny ze standardami określonym w komunikacie w sprawie standardów kontroli zarządczej¹⁵⁰.

OBSZAR

2. Gospodarowanie majątkiem, w tym prowadzenie polityki mieszkaniowej.

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2018-2023 (III kwartały) wartość netto środków trwałych Uczelni na koniec poszczególnych lat wynosiła odpowiednio: 1 142 864,7 tys. zł, 1 112 623,6 tys. zł, 1 117 169,1 tys. zł, 1 089 398,8 tys. zł, 1 103 604,1 tys. zł i 1 137 628,6 tys. zł.

Na koniec III kwartału 2023 r. na stan środków trwałych (netto) UAM składały się: wartość budynków, lokali i budowli 949 924,6 tys. zł, gruntów 131 292,1 tys. zł, urządzeń technicznych i maszyn 24 558,3 tys. zł, środków transportu 945,4 tys. zł, a innych środków trwałych 30 908,2 tys. zł. W porównaniu do 2018 r. wartość tego majątku na koniec III kwartału 2023 r. zmalała o 0,46 % (tj. o 5 236,1 tys. zł). W latach 2018 – 2023 (III kwartał) stan netto wartości niematerialnych i prawnych w UAM wynosił w tych latach odpowiednio: 1 029,0 tys. zł, 1 181,1 tys. zł, 6 767,0 tys. zł, 2 663,6 tys. zł, 1 493,8 tys. zł i 1 345,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 9463)

2.2. Uczelnia dysponowała wg stanu na koniec III kwartału 2023 r.:

- 591 salami wykładowymi i ćwiczeniowymi,
- 462 salami laboratoryjnymi,
- 153 salami specjalistycznymi z aparaturą badawczą,
- 93 salami komputerowymi,
- 33 czytelniami,
- 19 salami do ćwiczeń fizycznych, siłowniami i salami sportowymi,
- 126 innymi salami, w tym m.in. aulami i salami konferencyjnymi.

(akta kontroli str. 9571-9589)

2.3. W styczniu 2024 r. NIK zleciła przeprowadzenie kontroli stanu technicznego budynków w zakresie określonym w art. 61 pkt. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹⁵¹, realizowania przez Uniwersytet obowiązku poddawania ww. obiektów budowlanych okresowym przeglądom zgodnie z art. 62 ust. 1 ustawy Prawo budowlane oraz obowiązku prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych czterem Powiatowym Inspektoratom Nadzoru Budowlanego. Ponadto, w odniesieniu do zapewnienia ochrony przeciwpożarowej w zakresie określonym w art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej¹⁵² zleciła również

¹⁵⁰ Dz. Urz. MF z 2009 r. nr 15 poz. 84.

¹⁵¹ j.t. Dz. U. z 2023 r. poz. 682, ze zm.

¹⁵² j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 2057, ze zm.

przeprowadzenie kontroli czterem jednostkom Państwowej Straży Pożarnej. Kontroli poddano łącznie 22 budynki i dwa zespoły budynków dydaktycznych, tj.:

- sześć budynków w Słubicach (pięć domów studenckich i dom doktoranta) oraz zespół dydaktyczny Collegium Polonicum w Słubicach,
- dom wypoczynkowy w Zakopanem,
- dom studencki oraz zespół budynków dydaktycznych Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu,
- 12 budynków w Poznaniu (dwa domy studenckie – jeden wyłączony z użytkowania w grudniu 2023r., dwa budynki mieszkalne - użytkowane, trzy budynki Obserwatorium Astronomicznego – budynek dydaktyczny użytkowany, a dwa wyłączone z użytkowania: budynek teleskopu i pawilon obserwacyjny, budynek pływalni - użytkowany, budynek wczasowy Kiekrz – wyłączony z użytkowania, pomost i przystań żeglarską - użytkowane i budynek dydaktyczno-naukowy- użytkowany).

(akta kontroli str. 9994-10018)

2.3.1. Organy PSP stwierdziły m.in.:

1. W zakresie zespołu dydaktyczno-naukowego Collegium Polonicum, że należy dostosować budynki do obowiązujących przepisów prawnych, w terminie do dnia 24 czerwca 2024 r., tj. należy:

- przeprowadzić aktualizację instrukcji Bezpieczeństwa pożarowego dla budynku A i B Collegium Polonicum,
- wyposażyć garaż budynku A Collegium Polonicum w instalację wodociągową przeciwpożarową z punktami poboru wody w postaci hydrantów 33,
- doprowadzić do pełnej sprawności technicznej systemu sygnalizacji pożarowej w budynku A i B w Collegium Polonicum,
- doprowadzić do pełnej sprawności technicznej przeciwpożarowy wyłącznik prądu w budynku A Collegium Polonicum,
- doprowadzić do pełnej sprawności technicznej instalację awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego w budynku A i B Collegium Polonicum, domu studenckim w Kaliszu oraz w zespole budynków dydaktycznych Wydziału pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu,
- doprowadzić do pełnej sprawności technicznej instalację oddymiania w budynku A i B Collegium Polonicum,
- odbudować i zamknąć drzwiami dymoszczelnymi klatki schodowe służące do ewakuacji w budynku A Collegium Polonicum,
- dokonać podziału korytarzy na odcinki dłuższe jak 50 m drzwiami dymoszczelnymi lub innymi urządzeniami technicznymi zapobiegającymi rozprzestrzenianiu się dymu w ich obszarze, w budynku A Collegium Polonicum.

(akta kontroli str. 10019-10035)

2. W przypadku pięciu z sześciu objętych kontrolą budynków w Słubicach stwierdzono: brak wyposażenia czterech¹⁵³ obiektów w hydranty wewnętrzne, brak przeprowadzenia przeglądów: hydrantów wewnętrznych w jednym budynku¹⁵⁴, awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego w jednym budynku¹⁵⁵, instalacji oddymiania w jednym budynku¹⁵⁶, przeglądu gaśnic w jednym budynku¹⁵⁷, brak zapewnienia pełnej sprawności technicznej systemu sygnalizacji pożarowej w jednym budynku¹⁵⁸.

¹⁵³ Dom doktoranta, dom studencki nr 1, dom studencki nr 3, dom studencki nr 2.

¹⁵⁴ Dom doktoranta.

¹⁵⁵ Dom doktoranta.

¹⁵⁶ Dom doktoranta.

(akta kontroli str. 10101-10201)

3. W przypadku domu wczasowego w Zakopanem (czasowo wyłączonego z użytkowania) stwierdzono, że:

- długość dojścia ewakuacyjnego jest większa o ponad 100% od określonej w przepisach techniczno-budowlanych w § 256 ust. 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie¹⁵⁹,
- szerokość przejścia, dojścia lub wyjścia ewakuacyjnego albo biegu bądź spocznika klatki schodowej służącej ewakuacji, jest mniejsza o ponad jedną trzecią od określonej w przepisach techniczno-budowlanych - § 66 ust. 1, § 242 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,
- występowanie w pomieszczeniu strefy pożarowej zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZLI, ZLII lub ZL V albo na drodze ewakuacyjnej okładziny ściennej z materiału łatwo zapalnego na drodze ewakuacyjnej, jeżeli nie zapewniono dwóch kierunków ewakuacji,
- brak wyposażenia budynku w hydranty wewnętrzne stanowi niezgodność z § 3 ust. 1, oraz § 19 ust. 1 pkt 2a, rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów,
- poszczególne elementy budynku: ściany, stropy, schody z uwagi na swoją drewnianą konstrukcję nie posiadają wymaganej klasy odporności ogniowej jak dla budynków niskich zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi ZLV.

W ocenie Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Zakopanem, zgodnie z § 16 ust. 2 pkt. 2 rozporządzenia MSWiA z 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków i innych obiektów budowlanych i terenów¹⁶⁰ istniejący budynek uznaje się za zagrażający życiu.

W ocenie ww. organu, budynek nie powinien być użytkowany, a ponowne rozpoczęcie użytkowania ww. obiektu powinno być poprzedzone dostosowaniem budynku do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych oraz zgłoszeniem zmiany sposobu użytkowania przed właściwymi miejscowo organami administracji architektoniczno-budowlanej.

(akta kontroli str. 10534-10619)

4. W przypadku domu studenckiego JOWITA (budynek wyłączony z użytkowania, stołówka użytkowana) stwierdzono, że:

- stopnie ewakuacyjnych klatek schodowych posiadają wysokość przekraczającą 0,175 m,
- nie zapewniono wymaganej szerokości stopni schodów wewnętrznych służących do celów ewakuacji,
- budynek nie został podzielony na strefy pożarowej o powierzchni nieprzekraczającej 2 500 m²,
- nie zapewniono wymaganej klasy odporności ogniowej co najmniej EI 60 dla przeszkleń zlokalizowanych w obrębie holu oraz korytarzy na poszczególnych kondygnacjach nadziemnych budynku,
- zamknięcia poszczególnych pomieszczeń budynku (z wyjątkiem higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeń zlokalizowanych na 9 i 10 piętrze) nie posiadają wymaganej klasy odporności ogniowej EI 30,

¹⁵⁷ Dom doktoranta.

¹⁵⁸ Dom studencki nr 6.

¹⁵⁹ Dz. U. z 2022 r., poz. 1225.

¹⁶⁰ Dz. U. z 2010 r. nr 109, poz. 719, ze zm.

- korytarze służące do celów ewakuacji osób z budynku nie zostały podzielone na odcinki o długości nieprzekraczającej 50 metrów, przy zastosowaniu drzwi i przegród dymoszczelnych,
- budynek nie został wyposażony w zawory hydrantowe,
- brak zbiornika stanowiącego zapas wody do celów przeciwpożarowych,
- nie wydzielono ewakuacyjnych klatek schodowych od poziomych dróg przy zastosowaniu przedsionków przeciwpożarowych,
- nie zastosowano rozwiązań techniczno - budowlanych, zabezpieczających przed zadymieniem poziomych dróg ewakuacyjnych,
- klatki schodowe służące do celów ewakuacji osób z budynku nie zostały wyposażone w urządzenia zapobiegające zadymieniu lub służące do usuwania dymu,
- przekroczono dopuszczalną długość dojścia ewakuacyjnego mierzoną od najniekorzystniej usytuowanych pokoi na poszczególnych kondygnacjach nadziemnych (przy występującym jednym kierunku ewakuacji) do wyjścia na zewnątrz budynku, o ponad 100% w stosunku do wymagań wynikających z treści aktualnie obowiązujących przepisów techniczno - budowlanych bezpieczeństwa pożarowego, która w najniekorzystniejszym przypadku wynosi 172 metry,
- drzwi służące do celów ewakuacji, zlokalizowane pomiędzy korytarzami na poszczególnych kondygnacjach nadziemnych, a klatką schodową, posiadają szerokości od 80 - 85 cm,
- drzwi służące do celów ewakuacji z poszczególnych klatek schodowych, posiadają szerokość użytkową 80 cm, wobec wymaganej minimalnej szerokości 120 cm,
- poprzez hol zlokalizowany na parterze budynku przebiega droga ewakuacyjna prowadząca z dwóch klatek schodowych,
- hol zlokalizowany na parterze budynku nie został oddzielony od poziomych dróg komunikacji ogólnej przy zastosowaniu drzwi o wymaganej klasie odporności ogniowej,
- występowanie lokalnego obniżenia holu w obrębie recepcji do wartości 213 cm, wobec wymaganej wysokości minimum 330 cm,
- piwnica nie została wydzielona od pozostałej części budynku przy zastosowaniu przedsionka przeciwpożarowego,
- brak udokumentowania cechy NRO dla przekrycia dachu, którego zewnętrzną warstwę stanowi papa termozgrzewalna,
- występowanie zawężenia szerokości biegu klatek schodowych,
- występowanie zawężenia szerokości spocznika ewakuacyjnej klatki schodowej,
- brak wyposażenia budynku w dźwig dla ekip ratowniczych z wejściem poprzez przedsionek przeciwpożarowy wyposażony w urządzenia zapobiegające zadymieniu,
- drzwi służące do celów ewakuacji osób ze stołówki były zamknięte w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji,
- brak przedłożenia dokumentacji potwierdzającej wymagane parametry wydajności i ciśnienia hydrantów zewnętrznych, stanowiących źródło wody do zewnętrznego gaszenia pożaru,
- brak przedłożenia dokumentacji potwierdzającej przekazanie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego do Komendy Miejskiej PSP w Poznaniu,
- brak udokumentowania kwalifikacji zawodowych osoby przeprowadzającej szkolenie pracowników z zakresu ochrony przeciwpożarowej,

- brak udokumentowania cechy co najmniej trudnozapalności oraz niekapania pod wpływem ognia dla okładziny sufitu podwieszanego, występującego w obrębie poziomych dróg ewakuacyjnych,
- brak udokumentowania cechy co najmniej trudnozapalności dla wykładziny podłogowej zastosowanej na poziomych drogach ewakuacyjnych,
- nie przedłożono do wglądu dokumentacji potwierdzającej wymaganą wydajność i ciśnienie hydrantów wewnętrznych, uwzględniających pomiar z 4 hydrantów wewnętrznych zlokalizowanych na kondygnacjach podziemnych oraz na kondygnacjach powyżej 25 metra,
- nie przedłożono dokumentacji potwierdzającej usunięcie usterek stwierdzonych treści protokołu z pomiarów ochronnych nr RAP-0906-2021, warunkujących eksploatację instalacji elektrycznej.

W przypadku pozostałych budynków wszczęto postępowania administracyjne w sprawie nakazania usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, tj. braku wyposażenia następujących budynków: pływalni, budynku nr 1 na ul. Słonecznej i budynku Babilon w instalację wodociagową przeciwpożarową z hydrantami wewnętrznymi DN 25 z węzłem pólshczywnym.

5. W przypadku budynku Babilon stwierdzono:

- nieprzedłożenie dokumentu potwierdzającego wykonanie próby ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze dla zastosowanych węży stanowiących wyposażenie hydrantów wewnętrznych w budynku pływalni,
- nieprzedłożenie dokumentacji potwierdzającej, że zapewniono wymaganą ilość wody do zewnętrznego gaszenia pożaru dla budynku domu studenckiego w ilości co najmniej 20 dm³/s,
- nieprzedłożenie protokołu z badania wydajności i ciśnienia, hydrantów wewnętrznych DN 52 z węzłem płaskoskładanym, uwzględniającego badanie na dwóch sąsiednich hydrantach jednocześnie,
- niezapewnienie co najmniej 1 ta natężenia awaryjnie oświetlenia ewakuacyjnego na parterze przy klatce schodowej nr 2 w budynku przy ul. Dożynkowej 9b,
- występowanie przekroczonej długości dojścia ewakuacyjnego, mierzonej ze skrajnych części budynku z najbardziej niekorzystnie usytuowanego pokoju znajdującego się na III piętrze budynku, która wynosi 67,45 m przy występującym jednym dojściu,
- brak doprowadzenia drogi pożarowej o utwardzonej nawierzchni, umożliwiającej dojazd o każdej porze roku do budynku, przez pojazdy jednostek ochrony przeciwpożarowej, spełniającego warunki określone w rozporządzeniu w sprawie zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych,
- występowanie w budynku nieobudowanych i niezamkniętych klatek schodowych przeznaczonych do ewakuacji ze strefy pożarowej oraz niewyposażonych w urządzenia zapobiegające zadymieniu lub służące do usuwania dymu, uruchamiane samoczynnie za pomocą systemu wykrywania dymu,
- niezapewnienie wymaganego przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru, w postaci np. hydrantów zewnętrznych,
- brak wyposażenia budynku w dźwiękowy system ostrzegawczy umożliwiający rozgłaszanie sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych na potrzeby bezpieczeństwa osób przebywających w obiekcie nadawanych automatycznie po otrzymaniu sygnału z systemu sygnalizacji pożarowej, a także przez operatora,
- brak wyposażenia kondygnacji piwnicy w system sygnalizacji pożarowej obejmujący swoim zasięgiem całość obiektu, obejmujący urządzenia

- sygnalizacyjno-alarmowe, służące do samoczynnego wykrywania i przekazywania informacji o pożarze, a także urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych,
- występowanie w budynku konstrukcji dachu bez wymaganej klasy odporności ogniowej R 30,
- brak podziału, na kondygnacjach od 1 do 3 piętra, korytarzy o długości ok. 85,46 m na odcinki 50 m przegrodami z drzwiami dymoszczelnymi lub innymi urządzeniami technicznymi, zapobiegającymi rozprzestrzenianiu się dymu,
- brak wydzielenia piwnicy od pozostałej części budynku stropami i ścianami w klasie odporności ogniowej co najmniej REI 60 i zamykane drzwiami w klasie odporności ogniowej co najmniej EI 60,
- występowanie zawężenia korytarza ewakuacyjnego na wysokości łazienek do szerokości 1,30 m z uwagi na brak możliwości otwarcia drzwi do łazienek pod kątem 180° lub zastosowania w nich urządzeń samozamykających, wobec wymaganej szerokości korytarza co najmniej 1,40 m,
- występowanie dwuskrzydłowych drzwi prowadzących na zewnątrz budynku o szerokości skrzydła czynnego 0,68 m przy całkowitej szerokości drzwi 1,38 m oraz drzwi dwuskrzydłowych w wiatrołapie o szerokości skrzydła czynnego 0,78 m przy całkowitej szerokości drzwi 1,50 m,
- brak wyposażenia kondygnacji piwnicy, w której znajdują się pomieszczenia techniczno - magazynowe i pralnia dla studentów w awaryjne oświetlenie ewakuacyjne.

6. W przypadku Obserwatorium Astronomicznego stwierdzono m.in.:

- brak wydzielenia poddasza nieużytkowego drzwiami ppoż. o klasie odporności ogniowej co najmniej EI 15 w budynku nr 1 (główny budynek),
- brak przedłożenia dokumentacji potwierdzającej klasę odporności ogniowej drewnianej konstrukcji dachu co najmniej R 15 i stropów co najmniej REI 60 oraz cechę nierozprzestrzeniania ognia tych elementów w budynku nr 1 (główny budynek),
- występowanie w budynku nr 1 (główny budynek) drzwi wyjściowych o szerokości nieblokowanego skrzydła 0,7 m, wobec wymogu stosowania szerokości nieblokowanego skrzydła drzwiowego nie mniejszej niż 0,9 m,
- występowanie w budynku nr 1 (główny budynek) drzwi na drodze ewakuacyjnej o szerokości nieblokowanego skrzydła 0,7 m, wobec wymogu stosowania szerokości nieblokowanego skrzydła drzwiowego nie mniejszej niż 0,9 m,
- występowanie w budynku nr 1 (główny budynek) schodów stanowiących drogę ewakuacyjną o minimalnej szerokości biegu 1.04 m, wobec wymaganej szerokości biegu nie mniejszej niż 1,2 m,
- występowanie w budynku nr 1 schodów o liczbie stopni w jednym biegu wynoszącej 20 wobec wymogu występowania stopni w jednym biegu schodów stałych nie większej niż 17,
- brak wykonania zabezpieczenia przepustów instalacyjnych o średnicy większej niż 0,4 m w ścianach kotłowni w budynku nr 1 (główny budynek) o klasie odporności ogniowej co najmniej EI 60,
- brak wydzielenia pomieszczenia piwnicy w budynku nr 1 (główny budynek) drzwiami ppoż. o klasie odporności ogniowej co najmniej EI 30,
- występowanie poziomej drogi ewakuacyjnej przeznaczonej do ewakuacji do 20 osób z pokoi nr 12, 13, 14, 15 na I piętrze w budynku nr 1 (główny budynek) o szerokości 1,09 m wobec wymaganej szerokości co najmniej 1,2 m,

- występowanie w budynku głównym biegu schodów służących do ewakuacji wykonanych z materiału palnego (drewno) oraz braku przedłożenia dokumentacji potwierdzającej ich klasę odporności ogniowej co najmniej R 60,
 - występowanie drzwi stanowiących wyjście ewakuacyjne z piwnicy w budynku nr 1,
 - (główny budynek) o wysokości w świetle ościeżnicy wynoszącej 1,7 m wobec wymogu stosowania drzwi o wysokości w świetle ościeżnicy co najmniej 2 m,
 - występowanie drzwi do pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi w budynku nr 1 (główny budynek) o wysokości 1,9 m i szerokości 0,73 m, wobec wymogu stosowania drzwi o wysokości co najmniej 2 m i szerokość i co najmniej 0,8 m w świetle ościeżnicy,
 - występowanie drzwi nie wyposażonych w urządzenia samoczynnie je zamykające, stanowiących wyjście ewakuacyjne na drogę ewakuacyjną z pomieszczenia biurowego nr 12 w budynku nr 1 (główny budynek), których skrzydło po całkowitym ich otwarciu zmniejsza wymaganą szerokość drogi ewakuacyjnej.
7. W przypadku przystani żeglarskiej oraz budynku wczasowego przy ul. Nad Jeziorem 101 stwierdzono m.in., że:
- nie przedłożono dokumentacji potwierdzającej zapewnienie wymaganej ilości wody do zewn. gaszenia pożaru dla budynku przystani,
 - nie przedłożono dokumentacji potwierdzającej sprawność techniczną instalacji elektrycznej w ww. budynku,
 - nie przedłożono dokumentacji potwierdzającej cechę słabo rozprzestrzeniania ognia drewnianej konstrukcji dachu w ww. budynku.
8. W przypadku budynku zlokalizowanego przy ul. Karwowskiego stwierdzono m.in.:
- brak wyposażenia budynku w przeciwpożarowy wyłącznik prądu,
 - występowanie nieprawidłowości w istniejącej instalacji kominowej,
 - nieprzedłożenie protokołu z badania wydajności i ciśnienia hydrantu zewn.,
 - nieprzedłożenie protokołu z przeglądu instalacji odgromowej w zakresie badania rezystancji izolacji uziemień,
 - występowanie między drogą pożarową a budynkiem elementów zagospodarowania terenu, tj. drzew o wysokości powyżej 3,5 m, utrudniających dostęp do budynku jednostek ochrony przeciwpożarowej,
 - zawężenie szerokości użytkowej biegu klatki schodowej do wartości 1,08 m zamiast 1,2 m,
 - zawężenie szerokości użytkowej spocznika klatki schodowej do wartości 1,05 m wobec wymaganej szerokości minimalnej wynoszącej 1,5 m.
9. W przypadku budynku przy ul. Jana Matejki 37 stwierdzono m.in.:
- brak wyposażenia budynku w przeciwpożarowy wyłącznik prądu,
 - występowanie nieprawidłowości w istniejącej instalacji kominowej,
 - nieprzedłożenie protokołu z badania wydajności i ciśnienia hydrantu zewn.,
 - występowaniu klatek schodowych, będącymi jedynymi drogami ewakuacji, posiadających schody ze stopniami zabiegowymi,
 - zawężenie szerokości użytkowej spocznika klatki schodowej do wartości 1,12 m wobec wymaganej szerokości minimalnej wynoszącej 1,2 m,
 - zawężenie szerokości użytkowej spocznika klatki schodowej do wartości 1,27m wobec wymaganej szerokości minimalnej wynoszącej 1,5 m,
 - obniżeniu wysokości drogi ewakuacyjnej do wysokości 1,89 m wobec wymaganej wysokości minimalnej wynoszącej 2,2 m,

- występowanie trzech klatek schodowych, dla których nie przedłożono dokumentacji, potwierdzającej wymaganą klasę reakcji na ogień R60 oraz cechę niepalności,
- zastosowanie dachu posiadającego konstrukcję drewnianą, dla której nie przedłożono dokumentacji, potwierdzającej wymaganą klasę reakcji na ogień R15 oraz cechę nierozprzestrzeniania ognia.

W UAM żaden z objętych kontrolą budynków nie był dostosowany do przepisów o ochronie przeciwpożarowej o których mowa w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów i terenów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Ponadto, stwierdzono: brak wyposażenia pięciu¹⁶¹ budynków w hydranty wewnętrzne, brak przeprowadzenia przeglądów: hydrantów wewnętrznych w jednym budynku¹⁶², awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego w jednym budynku¹⁶³, instalacji oddymiania w jednym budynku¹⁶⁴, przeglądu gaśnic w jednym budynku¹⁶⁵, brak zapewnienia pełnej sprawności technicznej systemowi sygnalizacji pożarowej w jednym budynku¹⁶⁶. Z kolei w budynku w Zakopanem stwierdzono brak wyposażenia budynku w hydranty wewnętrzne.

Powyższe stany nieprawidłowe zostały przedstawione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 10047-10100, 10361-10525)

2.3.2. PINB stwierdziły z kolei, że:

- objęte kontrolą budynki w Słubicach i Kaliszu utrzymywane były w należytym stanie technicznym i estetycznym zgodnie z art. 61 pkt. 1 ustawy Prawo budowlane, wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem, a Uniwersytet realizował obowiązek poddawania ww. obiektów budowlanych okresowym przeglądom, zgodnie z art. 62 ust. 1 ustawy Prawo budowlane oraz prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych.
- w przypadku urządzenia teleskopu na ul. Słonecznej 36 w Poznaniu zarządca nie przedstawił ksiąg obiektu budowlanego oraz protokołów z kontroli okresowych stanu technicznego budynku,
- w przypadku nieruchomości położonych na ul. Słonecznej 36 w Poznaniu oraz przy ul. Nad Jeziorem 101 zarządca nie przedłożył żadnej dokumentacji projektowej ani decyzji administracyjnych tych obiektów.
- w niektórych budynkach stwierdzono drobne ubytki, odparzenia tynków, uszkodzone płyty balkonowe, pęknięcia schodów, brakujące tralki w balustradach schodów wewnętrznych, zawilgocenia ścian, sufitów itp. (m.in. przy ul. Matejki 37, ul. Karwowskiego 3 i 3A, ul. Słoneczna 36, Nad Jeziorem 101, ul. Dożynkowa 9b, Strażewicza 21), uszkodzone okucia, niestabilne okna zabezpieczone dodatkowymi śrubami, korozję betonu na ścianach i sufitach, odsłonięte zbrojenia itp. (stołówka na ul. Zwierzynieckiej 7) oraz zacieki, uszkodzone gzymsy na elewacjach, ubytki w tynkach, zawilgocenia ścian piwnic (budynek dydaktyczny przy ul. Wieniawskiego 3)
- w przypadku obiektu gospodarczo-garażowego przy ul. Wieniawskiego 3 stwierdzono brak dokumentów dot. legalności i stanu technicznego tego budynku.

¹⁶¹ Dom doktoranta, dom studencki nr 1, dom studencki nr 3, dom studencki nr 2, dom wczasowy w Zakopanem.

¹⁶² Dom doktoranta.

¹⁶³ Dom doktoranta.

¹⁶⁴ Dom doktoranta.

¹⁶⁵ Dom doktoranta.

¹⁶⁶ Dom studencki nr 6.

W celu ustalenia legalności ww. obiektów budowlanych PINB dla Miasta Poznania wystąpił do Wydziału Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Poznania oraz Urzędu Gminy Rokietnica o akta archiwalne dotyczące przeznaczenia obiektów budowlanych. Ponadto wezwał właściciela nieruchomości do dostarczenia kopii uzupełnionych protokołów z kontroli okresowych stanu technicznego obiektów, w których stwierdzono braki. Do dnia zakończenia kontroli NIK nie uzyskano wszystkich wymaganych dokumentów, które umożliwiałyby zakończenie postępowań prowadzonych przez PINB w sprawie nieruchomości przy ul. Słonecznej 36, ul. Nad Jeziorem, 101 oraz Wieniawskiego 3. Sprawa budynku przy ul. Matejki 37 zmierza do wydania decyzji na podstawie art. 66 ustawy Prawo budowlane (nakazującej usunięcie nieprawidłowości). W sprawie budynku przy ul. Karwowskiego 3, 3A w 2015 roku była przeprowadzona kontrola stanu technicznego budynku w trakcie której stwierdzono nieprawidłowości stanu technicznego. W 2016 roku na podstawie art. 66 ust. 1 pkt. 3 ustawy Prawo budowlane Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego decyzją nr 123/2016 z dnia 1 marca 2016 r. o sygn. PINB/OIK/70047/2424/2015 nakazał wykonanie robót budowlanych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w stanie technicznym. Sprawa jest na etapie egzekwowania wykonania nakazanych robót budowlanych.

Kontrolą objęto wszystkie książki obiektów budowlanych prowadzone dla ww. budynków dla których UAM jest właścicielem. Stwierdzono, że zarządca nieruchomości nie przedstawił dla sześciu budynków książek obiektu budowlanego oraz nie zawsze wypełniał obowiązki wynikające z art. 62 ust. 1 pkt. 1 lit. a, b Prawa budowlanego, tj. nie zawsze przeprowadzano przeglądy stanu technicznego ww. budynków (w tym instalacji służących ochronie środowiska, gazowych i przewodów kominowych), a protokoły z kontroli okresowych nie zawsze potwierdzały dobry stan techniczny obiektu budowlanego. Kontroli takiej nie przeprowadzono, co najmniej raz w roku, w przypadku sześciu obiektów budowlanych.

Ustalone stany nieprawidłowe zostały wskazane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 10292-10294, 10300-10360, 10526-10533)

2.4. W okresie objętym kontrolą, na podstawie zawartych umów, wynajmowano (wyzierżawiano) m.in. bufety, lokale (w tym mieszkalne), sale, powierzchnię pod automaty oraz bankomaty, garaże, grunty, powierzchnię pod reklamę, laboratoria, parkingi. Liczba obowiązujących umów długoterminowych i krótkoterminowych dotyczących najmu (dzierżawy) wynosiła odpowiednio:

- w 2019 r.: 295 i 383,
- w 2020 r.: 273 i 220,
- w 2021 r.: 260 i 261,
- w 2022 r.: 294 i 394,
- w 2023 r.: 272 i 397¹⁶⁷.

Przychody z najmu wynosiły łącznie 28 904,2 tys. zł, w tym: w 2019 r. 4 568,7 tys. zł, w 2020 r. 4 244,9 tys. zł, w 2021 r. 4 681,1 tys. zł, w 2022 r. 7 013,1 tys. zł, w 2023 r. 8 396,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 9598-9678)

W UAM obowiązywały uregulowania wewnętrzne określające zasady m.in. wynajmu sal oraz udostępniania obiektów sportowych i innych obiektów UAM, a także określające wysokość opłat za powyższe usługi. Ponadto w UAM obowiązywały przyjęte przez Kanclerza „Zasady udostępniania nieruchomości lub ich części znajdujących się w zasobie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza

¹⁶⁷ Stan na 22 listopada 2023 r.

w Poznaniu”. Przyjęcie tych Zasad było dokonane poprzez adnotację „akceptuję do stosowania” i podpis Kanclerza. Kanclerz nie dokonał ich przyjęcia w formie zarządzenia.

Kanclerz wyjaśnił m.in., że wydawanie zarządzeń to prawo kanclerza a nie jego obowiązek. Wskazał, że Kanclerz obok prawa do wydawania zarządzeń, decyzji, podejmowania działań może również wydawać procedury. W jego opinii adnotacja „akceptuję do stosowania” była decyzją Kanclerza, która zatwierdziła zasady udostępniania nieruchomości lub ich części znajdujących się w zasobie UAM.

(akta kontroli str. 7746-7755, 8032-8034)

Badaniem objęto realizację dwóch umów najmu w latach 2019-2023¹⁶⁸ (w tym: jednej z 2020 r., będącej kontynuacją umowy z 2009 r. dotyczącej wynajmu Auli Uniwersyteckiej i jednej z 2014 r. dotyczącej wynajmu części dachu budynku pod reklamę świetlną typu neon). Zawarte umowy odpowiednio zabezpieczały interes ekonomiczny UAM. Wysokość czynszu dla powyższych umów została ustalona w wyniku negocjacji. W przypadku jednego najemcy wystąpiły przypadki opóźnień w płatności czynszu. Nie naliczono zobowiązanemu odsetek z tytułu nieterminowych płatności czynszu, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Czynsz był naliczany zgodnie z zawartymi umowami, za wyjątkiem sześciu okresów rozliczeniowych dotyczących jednego z wynajmujących co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W tym okresie nie dokonywano umorzeń należności z ww. tytułów. Wartość przychodu z tytułu czynszu dla powyższych umów w badanym okresie wynosiła 1 554,7 tys. zł, natomiast łączne wpływy obejmujące również naliczone opłaty wynosiły 2 903,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 5400-5657, 8012-8013, 8017-8020)

W przypadku objętych badaniem umów dotyczących wynajmu Auli Uniwersyteckiej, sposób naliczania czynszu i dokonywania rozliczeń był inny od określonego w Zarządzeniu nr 87/2016/207 Rektora UAM z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie ustalania zasad wynajmu sal podmiotom zewnętrznym i osobom fizycznym.

Kanclerz wyjaśnił m.in., że wynikający z powyższym umów najem Auli Uniwersyteckiej trwa nieprzerwanie od 2 stycznia 1975 r. Wskazał, że umowa ta jest umową długoterminową i jedyną o takim charakterze. Dlatego też w jego opinii do zawarcia powyższej umowy nie stosowano wyżej wskazanego zarządzenia, które jest stosowane w przypadku najmów doraźnych.

(akta kontroli str. 5400-5420, 7756-7770, 8012-8013, 8017-8020)

W latach 2019-2023 UAM dysponowało nieruchomościami, które nie były wykorzystywane na bieżące potrzeby statutowe, jak również nie zostały udostępnione innym podmiotom, a dotyczyło to:

- 17 nieruchomości (działek) niezabudowanych położonych w miejscowościach: Jastrzębia Góra, Koziegłowy, Słubice, Piła i Poznań. UAM nie ponosił kosztów związanych z ich utrzymaniem;
- czterech budynków (dwóch budynków Ogrodu Botanicznego, kopuły II Obserwatorium Astronomicznego oraz budynku wczasowego w Kiekrzu), które zostały wyłączone z użytkowania ze względu na ich stan techniczny. UAM nie ponosił kosztów związanych z ich utrzymaniem;
- Domu Studenckiego Jowita co zostało szerzej opisane w dalszej części wystąpienia;
- nieruchomości położonych w Zakopanem, w przypadku których od 2019 r. trwa procedura sprzedaży co zostało szerzej opisane w dalszej części wystąpienia. Koszty związane z utrzymaniem tych nieruchomości w latach 2019-2023 wyniosły łącznie 750,5 tys. zł.

¹⁶⁸ Badaniem objęto faktury wystawiane za okres od stycznia 2019 r. do grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 5658-5736)

W latach 2019-2023 na potrzeby działalności UAM wynajmowano nieruchomości na podstawie łącznie 17 umów¹⁶⁹ (dotyczących lokali mieszkalnych, garażu, sal dydaktycznych oraz innych lokali w tym przeznaczonych na laboratoria). Z tytułu powyższych umów UAM poniosło w tym okresie koszty w wysokości 1 931,3 tys. zł, z czego 324,3 tys. zł w 2019 r., 355,8 tys. zł w 2020 r., 321,7 tys. zł w 2021 r., 374,5 tys. zł w 2022 r. i 555,0 tys. zł w 2023 r.

(akta kontroli str. 9679)

Badanie realizacji dwóch umów najmu w okresach rozliczeniowych od stycznia 2019 r. do grudnia 2023 r. pomieszczeń przeznaczonych na laboratoria wykazało, że wystąpiły przypadki¹⁷⁰ regulowania zobowiązań po terminie, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* obszaru trzeciego w niniejszym wstąpieniu pokontrolnym. Uczelnia nie weryfikowała należycie wystawianych przez wynajmującego faktur, ponieważ w przypadku jednej z umów w okresach rozliczeniowych od stycznia 2023 r. do listopada 2023 r. wysokość czynszu i opłat była wyższa od kwoty maksymalnej określonej w zawartej umowie o 17,9 tys. zł, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Łączna kwota wydatków poniesionych przez Uczelnię w badanym okresie na realizację powyższych umów wynosiła 1.561,2 tys. zł, w tym kwota najmu wynosiła 373,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 5737-6364)

W okresie objętym kontrolą, UAM na podstawie uchwały¹⁷¹ wydanej przez Radę Uczelni, która nie posiadała ustawowego upoważnienia do rozporządzania składnikami majątku będących własnością UAM, podejmował działania w celu sprzedaży nieruchomości położonych w Zakopanem, w tym lokalu mieszkalnego nr 1, lokalu mieszkalnego nr 2, działkę nr 591/1, działkę nr 345/1 oraz działki nr 508 i 343. W konsekwencji doszło do zawarcia trzech umów przedwstępnych sprzedaży nieruchomości w formie aktów notarialnych. Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa nie wyraziła jednak zgody na sprzedaż ww. nieruchomości ze względu na zaniżenie ich rynkowej wartości.

(akta kontroli str. 9367-9458)

2.5. Według stanu na koniec 2023 r. w skład Mieszkaniowego Zasobu Uczelni wchodziło 229 lokali. Lokale te znajdowały się w Słubicach, Poznaniu, Białej Górze i Obrzycku. W latach 2019-2024 sprzedano bądź planowano sprzedać łącznie 88 lokali. Przychody ze sprzedaży w okresie do końca roku 2023 wyniosły łącznie 4 910,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 9757-9766)

Badanie czterech umów najmu lokali mieszkalnych wykazało, że w przypadku dwóch nie wystąpiły przypadki opóźnień w płatności czynszu, w jednym przypadku – lokalu zajmowanego bezumownie, podejmowano działania w celu odzyskania należności, a w sytuacji gdy egzekucja okazała się bezskuteczna, Kierownik Biura Gospodarowania Nieruchomościami UAM wniosła w dniu 14 czerwca 2023 r. do Biura Radców Prawnych o wszczęcie postępowania sądowego o eksmisję wszystkich osób zamieszkujących lokal, z kolei w dniu 23 stycznia 2024 r. złożono do Sądu pozew o zapłatę. W przypadku pozostałych dwóch umów najmu podejmowane przez UAM działania w celu zawarcia z Miastem Poznań w imieniu którego działa Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o. ugód pozasądowych za niedostarczenie w latach 2021-2023 lokali socjalnych były prowadzone przewlekłe, tj. z prawie trzyletnim opóźnieniem, o czym szerzej

¹⁶⁹ Cztery umowy wygasły w okresie kontrolowanym.

¹⁷⁰ W badanej próbie dotyczyło to wydatków na łączną kwotę 82,7 tys. zł, dotyczących 10 spośród 240 objętych badaniem dokumentów. Kontrahent nie naliczył odsetek za zwłokę.

¹⁷¹ tj. nr 1/2018/2019 z dnia 27 marca 2019 r.

w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Zawarte umowy odpowiednio zabezpieczały interes ekonomiczny UAM. W tym okresie nie dokonywano umorzeń należności z ww. tytułu.

(akta kontroli str.10620-10629, 10630-10804)

2.6. W latach 2019-2023 UAM dysponował 15 domami studenckimi (w tym Domem Doktoranta), w tym siedmioma w Poznaniu, jednym w Kaliszu i Gnieźnie oraz sześcioma w Słubicach. Łączna powierzchnia domów studenckich oraz powierzchni przeznaczonej bezpośrednio dla studentów wynosiła:

- w 2019 r. 91 128,43 m² i 30 430,23 m²,
- w 2020 r. 91 128,43 m² i 29 712,75 m²,
- w 2021 r. 90 852,99 m² i 29 908,13 m²,
- w 2022 r. 90 700,08 m² i 29 704,45 m²,
- w 2023 r.¹⁷² 90 700,08 m² i 35 885,97 m².

Przychody z domów studenckich (w tym przychody z najmu) wynosiły w 2019 r. 15 986,4 tys. zł, w 2020 r. 10 297,4 tys. zł., w 2021 r. 11 752,6 tys. zł, w 2022 r. 17 923,0 tys. zł i w 2023 r.¹⁷³ 15 083,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 9590-9592)

Zarządzeniem nr 399/2023/2024 Rektora UAM z dnia 1 grudnia 2023 roku budynki domu studenckiego „Jowita” (z wyłączeniem posiadających odrębne wejścia pomieszczeń Ośrodka Kultury Austriackiej UAM - Biblioteki Austriackiej, lokalu użytkowego wynajmowanego komercyjnie oraz budynku „stołówki” (wejście B - ul. Zwierzyniecka 7B) zostały, z uwagi na zły stan techniczny, z dniem 1 stycznia 2024 roku wyłączone z użytkowania. Od tego dnia wstęp na teren wyłączonych z użytkowania budynków dozwolony jest wyłącznie osobom posiadającym stosowne zezwolenie władz UAM oraz właściwym służbom.

(akta kontroli str. 1044-1046)

Pismem z 18 grudnia 2023 roku UAM zwrócił się (po raz kolejny) z prośbą do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o dofinansowanie modernizacji i przebudowy DS Jowita. W piśmie tym wskazano, że przedmiotowa inwestycja ma niewątpliwie istotne znaczenie społeczne, jednakże nieuporządkowany status prawny gruntów, w tym roszczenia właścicieli działek, skutecznie eliminowały przez wiele lat możliwość modernizacji i przebudowy budynku. W efekcie nie spełniał on obowiązujących przepisów i norm wynikających z prawa budowlanego, nie spełniał również warunków bezpieczeństwa pożarowego.

(akta kontroli str. 9299-9366)

Zastępca Kanclerza ds. technicznych wskazał, że dyskusje o przyszłości DS Jowita toczą się od ponad 10 lat, a w ostatnim czasie przybrały gwałtowny obrót, czego dowodem była okupacja budynku w proteście przeciwko sprzedaży nieruchomości. W konsekwencji tych działań, pismem z 18 grudnia 2023 roku UAM wniósł do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o jednorazowe zwiększenie wysokości subwencji w roku 2023 o kwotę 500 tys. zł z przeznaczeniem na przeprowadzenie procedury konkursu architektonicznego na modernizację i przebudowę obiektu. Koszt jego modernizacji oszacowano na 100 mln zł, a realizacja powyższego zadania została uwzględniona w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym UAM na lata 2024-2028. W dniu 29 grudnia Uniwersytet otrzymał środki na organizację konkursu architektonicznego na modernizację i przebudowę Domu Studenckiego. Tego samego dnia Rektor UAM poinformowała o powołaniu Zespołu, który przeprowadzi procedurę konkursową.

(akta kontroli str. 9359-9366)

¹⁷² Stan na 22 listopada 2023 r.

¹⁷³ Stan na 22 listopada 2023 r.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W UAM nierzetelnie realizowano obowiązki właściciela nieruchomości, nałożone przepisami prawa. Zarządca nieruchomości nie przedstawił dla jednego budynku książki obiektu budowlanego, co stanowiło naruszenie § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego¹⁷⁴. Piętnaście objętych kontrolą budynków nie było dostosowanych do przepisów o ochronie przeciwpożarowej, o których mowa w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej¹⁷⁵, rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów i terenów¹⁷⁶ oraz rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Stwierdzono: brak wyposażenia 3¹⁷⁷ budynków w hydranty wewnętrzne 25 z węzłem półsztywnym, brak zapewnienia pełnej sprawności technicznej systemowi sygnalizacji pożarowej w jednym budynku¹⁷⁸, czym naruszono art. 4 ust. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz § 3 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.

(akta kontroli str. 994-10618)

Zastępca Kanclerza ds. technicznych wyjaśnił m.in., że istnieją niezależne od niego okoliczności organizacyjno-prawne oraz finansowe, które mogą mieć wpływ na wydłużenie procesu usuwania nieprawidłowości. Wskazał jednak, że podejmowane są czynności w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, np. ogłoszono przetarg na wymianę hydrantów wewn. w niektórych budynkach, podjęto działania w celu wyremontowania DS JOWITA, wykonywane są zalecenia wydane dla DS. Babilon w Poznaniu, DS Rubin w Kaliszu, budynków dydaktycznych w Kaliszu oraz pływalni UAM. Ponadto wykonano już zalecenia dot. budynku UAM przy ul. Wieniawskiego w Poznaniu oraz budynku wczasowego Nad Jeziorem 101. Z kolei w przypadku pozostałych budynków wskazał, iż nieprawidłowości będą sukcesywnie usuwane.

(akta kontroli str. 10027-10035)

2. UAM nie naliczał i w konsekwencji nie dochodził odsetek od nieterminowych wpłat dokonywanych przez najemcę, co było niezgodne z art. 42 ust. 5 ufp. Dotyczyło to 50 faktur na 60 objętych próbą. Nienaliczone i w konsekwencji niewyegzekwowane od dłużnika należne odsetki od nieterminowych płatności wyniosły łącznie 1,2 tys. zł.

Kwestor wyjaśniła m.in., że Uczelnia korzystając z zapisów ufp nie wystawiała not odsetkowych za nieterminowe zapłaty czynszu. W opinii Kwestor, Uczelnia zgodnie z art. 58 ust. 6 ufp nie jest zobowiązana do dochodzenia należności budżetu o charakterze cywilnoprawnym do kwoty 100 zł.

NIK wskazuje, że zgodnie z treścią art. 58 ust. 6 ufp, to dysponent części budżetowej lub dysponent państwowego funduszu celowego może wyrazić zgodę na niedochodzenie należności budżetu państwa o charakterze cywilnoprawnym, której kwota wraz z odsetkami nie przekracza 100 zł.

(akta kontroli str. 5523-5657, 7985-7987, 7993-7994)

¹⁷⁴ Dz.U. Nr 120, poz. 1134, który od 1 stycznia 2023 r. został zastąpiony przez rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie książki obiektu budowlanego oraz systemu Cyfrowa Książka Obiektu Budowlanego (Dz. U. poz. 2778).

¹⁷⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 275, ze zm.

¹⁷⁶ Dz. U. z 2023 r. Nr 822, ze zm.

¹⁷⁷ Dom studencki nr 1, dom studencki nr 3, dom studencki nr 2.

¹⁷⁸ Dom studencki nr 6.

3. Stawki czynszu i opłat związanych z realizacją umowy dotyczącej wynajmu Auli Uniwersyteckiej były naliczane w fakturach wystawianych za miesiące od marca do czerwca oraz sierpień 2020 r. niezgodnie z zawartą umową, a mianowicie:

- a) w okresie od 12 marca do 20 maja naliczony czynsz oraz opłaty za media i sprzątanie były obniżone o 60%, natomiast w okresie od 21 maja do końca czerwca opłaty te były naliczone w wysokość 75% opłat wynikających z zawartej umowy,
- b) w miesiącu sierpniu zmieniono okres wynajmu i w konsekwencji zwiększono należne opłaty za ten okres rozliczeniowy.

O wyżej wskazanych zmianach Kanclerz informował najemcę pismami z dnia 11 i 12 maja 2020 r., z wyjątkiem zmiany dotyczącej naliczania opłat za okres od 21 maja 2020 r., które nie miało formy pisemnej.

Powyższe działanie było niezgodne z § 20 umowy nr 01/DAG/09 z dnia 16 stycznia 2009 r., zgodnie z którym każda zmiana postanowień umowy wymagała formy pisemnej, w postaci aneksu, pod rygorem nieważności.

Rektor wyjaśniła m.in., że powyższe działanie było związane z ograniczeniami spowodowanymi wprowadzeniem stanu epidemii oraz zawieszeniem działalności przez najemcę, a w przypadku miesiąca sierpnia wznowieniem jego działalności. Wskazała ona również, że ze względu na ograniczenia spowodowane stanem epidemii nie procedowano zawarcia aneksu w formie pisemnej, uznając wyrażone na piśmie zgody, będące odpowiedzią na wnioski najemcy, jako obowiązujące strony czasowe zmiany umowy.

(akta kontroli str. 5400-5410, 5490-5522, 5655-5657, 7985-7992)

Zdaniem NIK, zastosowany tryb zmiany postanowień umowy, nie wyczerpywał wymogu pisemności (w postaci aneksu do umowy) zmiany jej postanowień.

Ponadto ustalono, że UAM nie wystawił za miesiąc lipiec 2022 r. faktury dotyczącej opłaty należnej w związku z wyżej wskazaną umową. Faktura za miesiąc lipiec 2022 r., na kwotę 3,3 tys. zł została wystawiona dopiero w dniu 24 stycznia 2024 r. w trakcie trwania czynności kontrolnych.

Rektor wyjaśniła, że przez niedopatrzenie, za miesiąc lipiec 2022 r. nie została wystawiona faktura dotycząca należności z tytułu 1/12 podatku od nieruchomości.

(akta kontroli str. 5400-5410, 5655-5657, 7985-7992, 7995)

4. Uczelnia nie weryfikowała należycie wystawianych przez wynajmującego faktur. W badanym okresie, w przypadku umowy najmu nr 198 DAG/12, w okresach rozliczeniowych od stycznia 2023 r. do listopada 2023 r. wysokość czynszu i opłat była wyższa od kwoty maksymalnej określonej w § 2 ust. 6 umowy, łącznie o 14,5 tys. zł netto (17,9 tys. zł brutto).

Kierownik Sekcji Administracyjno-Gospodarczej wyjaśnił m.in., że na każdym etapie weryfikacji faktur przeoczony został szczególny zapis umowy określający maksymalną łączną wartość miesięczną czynszu i kosztów eksploatacyjnych. Ponadto Kierownik zadeklarował, że w związku z tym, iż dotychczasowe mechanizmy weryfikacji faktur nie zapobiegły opisanemu przeoczeniu, opracowane zostaną i wdrożone nowe mechanizmy, w celu skutecznego wyeliminowania ryzyka wystąpienia takich nieprawidłowości w przyszłości.

UAM zwrócił się pismem z dnia 4 marca 2024 r. do wynajmującego o korektę wystawionych faktur oraz o zwrot nadpłaty wynoszącej 20,1 tys. zł¹⁷⁹. Pismem z dnia 11 marca 2024 r. wynajmujący zobowiązał się do skorygowania faktur zgodnie z postanowieniami umowy oraz do zwrotu nadpłaconych opłat.

(akta kontroli str. 6044-6047, 6285-6347, 6357-6364)

5. Podejmowane przez UAM w Poznaniu, działania w celu zawarcia z Miastem Poznań, w imieniu którego działa Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych

¹⁷⁹ Pismo dotyczyło również nadpłaty dotyczącej okresu stycznia 2024 r.

Sp. z o.o., ugód pozasądowych za niedostarczenie w latach 2021-2023 lokali socjalnych były prowadzone opieszale, tj. z prawie trzyletnim opóźnieniem, co w ocenie NIK było działaniem nierzetelnym i niegospodarnym. W przypadku mieszkania położonego na ul. Kolejowej w Poznaniu ostatnia ugoda została zawarta 16 stycznia 2024 r. i dotyczyła zaległości za rok 2021 (kwota 14,4 tys. zł), z kolei mieszkania położonego przy ul. Karwowskiego w Poznaniu 8 marca 2024 r. i dotyczyła zaległości za 2020 r. (kwota 9,7 tys. zł). Szacowana kwota niedochodzonych środków, na dzień zakończenia kontroli NIK, wyniosła około 57,9 tys. zł.

Kancierz wyjaśnił, że w przypadku mieszkania położonego na ul. Kolejowej w Poznaniu trwają przygotowania celem uzyskania odszkodowania od Miasta Poznań za 2022 r., z kolei odnośnie roku 2023 r. wskazał, że zlecono opracowanie analizy rynkowej stawek czynszowych lokali zasobu lokalowego UAM w 2023 r. Dodał ponadto, że Biuro Radców Prawnych realizuje kolejno wpływające sprawy przydzielając je poszczególnym radcom. Z uwagi na zmiany i ruchy kadrowe w Biurze wymagające m.in. przejęcia spraw osób odchodzących z Biura, jak również sprawy sądowe i egzekucyjne, które są aktualnie w toku (setki spraw), a które w danym momencie wymagają realizacji w pierwszej kolejności ze względu na wyznaczane terminy przez organy je prowadzące, sprawom ugód sądowych nie zawsze jest nadawany najwyższy priorytet. Wskazał, że w Biurze Radców Prawnych na bieżąco realizowana jest obsługa działalności UAM, co powoduje konieczność odkładania w czasie działań związanych z innymi sprawami.

Odnosnie mieszkania położonego na ul. Karwowskiego wyjaśnił, że ugodę za niedostarczenie lokalu za 2019 i 2020 rok można było zawrzeć dopiero po złożeniu wniosku sądowego o zawezwanie do próby ugodowej oraz podjęciu szeregu negocjacji i wyjaśnień wobec pełnomocników ZKZL - stąd ugodę udało się zawrzeć na posiedzeniu sądu w dn. 7 czerwca 2023 roku (dotyczyła ona roku 2019) i 8 marca 2024 r. (dotycząca 2020 r.). Dodał, że trwają negocjacje z Miastem Poznań dotyczące roku 2021, a następne lata są w opracowaniu.

W ocenie NIK, braki kadrowe w Biurze Radców Prawnych oraz nieadekwatna liczba zatrudnionych w tym Biurze osób do realizowanych zadań, nie są usprawiedliwieniem dla podejmowania działań w celu odzyskania od Miasta Poznań należności UAM po upływie 3 – 4 lat. Zdaniem NIK, w celu zachowania na odpowiednim poziomie płynności finansowej, działania te powinny być podejmowane na bieżąco, a nie z trzyletnim opóźnieniem.

(akta kontroli str. 10620-10804)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia działalność UAM w odniesieniu do zbadanych spraw. W UAM nierzetelnie wykonywano obowiązki właściciela nieruchomości, dopuszczając do naruszania przepisów Prawa budowlanego oraz przepisów o ochronie przeciwpożarowej. Zarządca nieruchomości nie przedstawił w jednym przypadku książki obiektu budowlanego. Przeprowadzona na zlecenie NIK przez PSP kontrola ujawniła, że 15 objętych kontrolą obiektów nie było dostosowanych do przepisów o ochronie przeciwpożarowej. Stwierdzono m.in. brak wyposażenia 3 budynków w hydranty wewnętrzne 25 z węzłem półsłupowym, a także brak zapewnienia pełnej sprawności technicznej systemowi sygnalizacji pożarowej w jednym budynku.

W ocenie NIK, we wskazanych przypadkach dysponowanie majątkiem kontrolowanej jednostki nie odbywało się zgodnie z interesem ekonomicznym UAM. W Uczelni nie dochodzono należnych odsetek z tytułu nieterminowej wpłaty należności głównej przez najemcę, co doprowadziło do uszczuplenia przychodów o 1,2 tys. zł, jak również stwierdzono przypadki zmiany wysokości naliczanego czynszu i opłat związanych z najmem bez dokonania zmiany umowy w sposób

w niej przewidziany oraz niewystawienie faktury za jeden okres rozliczeniowy na kwotę 3,3 tys. zł. W Uczelni nie weryfikowano należycie wystawianych przez wynajmującego faktur i dokonano zapłaty czynszu i opłat w kwocie wyższej niż wymagana o 20,1 tys. zł. Ponadto, podejmowane z trzyletnim opóźnieniem działania w celu zawarcia z Miastem Poznań ugód pozasądowych za niedostarczenie lokali mieszkalnych przyczyniły się do tego, że Uczelnia nie uzyskała należnych za lata 2021-2023 przychodów z tego tytułu w kwocie wynoszącej co najmniej 57,9 tys. zł.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Rozporządzanie środkami finansowymi.

3.1. Gospodarka finansowa UAM w latach 2019-2023 była prowadzona na podstawie planów rzeczowo-finansowych, zaopiniowanych i zatwierdzonych przez właściwe organy¹⁸⁰, z wyjątkiem korekty planu-rzeczowo finansowego na rok 2019, w przypadku której Rada Uczelni nie podjęła uchwały odnośnie jej zaopiniowania. Plany te były opiniowane i przyjmowane, każdorazowo w drugim kwartale danego roku, którego dotyczyły. Do czasu przyjęcia planu rzeczowo-finansowego na dany rok UAM prowadził swoją gospodarkę finansową na podstawie wstępnego planu rzeczowo-finansowego¹⁸¹, który również był zaopiniowany i zatwierdzony przez właściwe organy. Z kolei, korekty tych planów były opiniowane i przyjmowane po upływie okresu (roku), którego dotyczyły. Ponadto, w przypadku części tych korekt, tj. dla lat 2019, 2020 i 2022 nie zawierały one dat ich przyjęcia¹⁸². Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3807-3948, 3952-3955)

Kwestor wyjaśniła, że przyjęcie planu rzeczowo-finansowego na dany rok było dokonywane niezwłocznie po opublikowaniu komunikatu właściwego ministra do spraw szkolnictwa wyższego i nauki o wysokości przyznanej subwencji, której udział w przychodach z podstawowej działalności operacyjnej stanowił ponad 70%. Ponadto wskazała, że właściwy minister na stronie www ogłasza Informację dla rektorów uczelni publicznych w sprawie planu rzeczowo-finansowego na dany rok około kwietnia każdego roku.

(akta kontroli str. 3899-3900, 3903-3904)

Plany rzeczowo-finansowe i wstępne plany rzeczowo-finansowe były podpisywane przez Rektora. Nie były one przyjmowane w formie Zarządzeń. Kanclerz wyjaśnił, że przepisy prawa nie nakazują przyjęcia planu rzeczowo-finansowego w formie zarządzenia. Kanclerz wskazał również, że stosowana w UAM formuła jest efektem wieloletniej praktyki, a jednostki organizacyjne UAM były informowane o treści planu rzeczowo-finansowego na Kolegiach rektorsko-dziekańskich, jak i w Senacie.

(akta kontroli str. 3949-3951)

Ujmowane w planach rzeczowo – finansowych (plan po zmianach¹⁸³) kwoty dotyczące przychodów z tytułu subwencji na utrzymanie potencjału dydaktycznego i badawczego¹⁸⁴ oraz nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne sfinansowane lub dofinansowane z subwencji na utrzymanie potencjału

¹⁸⁰ Plan rzeczowo-finansowy na rok 2019 był zatwierdzony przez Senat, zgodnie § 46 ust. 2 pkt 13 Statutu obowiązującego do 30 września 2019 r., natomiast od wejścia w życie nowego Statutu, tj. od 1 października 2019 r. Rada Uczelni opiniowała kolejne plany rzeczowo-finansowe oraz ich korekty, zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 1 UPSWiN. Plany rzeczowo-finansowe były podpisywane (przyjmowane) przez Rektora UAM stosownie do § 149 ust. 2 Statutu.

¹⁸¹ W dokumentacji UAM zwanego również „prowizorium planu rzeczowo-finansowy”.

¹⁸² Dotyczyło to trzech przypadków.

¹⁸³ W przypadku roku 2023 r. podane kwoty dotyczą pierwotnie przyjętego planu rzeczowo-finansowego.

¹⁸⁴ Wiersz 03 Działu I. Rachunek zysków i strat planu rzeczowo – finansowego.

dydaktycznego i badawczego¹⁸⁵ kształtowały się odpowiednio:

- w 2019 r.: 549 217,6 tys. zł i 2 600,0 tys. zł,
- w 2020 r.: 543 165,1 tys. zł i 3 136,0 tys. zł,
- w 2021 r.: 570 472,8 tys. zł i 2 072,2 tys. zł,
- w 2022 r.: 589 653,0 tys. zł i 1 405,0 tys. zł,
- w 2023 r.: 651 049,4 tys. zł i 585,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 3807-3897)

Badanie prawidłowości ujmowania w planach rzeczowo – finansowych danych dotyczących subwencji na utrzymanie potencjału dydaktycznego i badawczego w latach 2019-2022 wykazało, że wystąpiły przypadki niedokonywania na bieżąco korekt planów, w związku z wydaniem przez właściwego ministra do spraw szkolnictwa wyższego i nauki komunikatów o zwiększeniu wysokości subwencji ze środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego oraz wykazywania danych niezgodnych z informacjami wynikającymi z komunikatów wyżej wskazanego ministra, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3807-3897, 3956-4075)

3.2. Zrealizowane w Uczelni przychody¹⁸⁶, koszty¹⁸⁷, zysk z działalności operacyjnej oraz zysk netto¹⁸⁸ wyniosły odpowiednio:

- w 2019 r.: 776 376,0 tys. zł, 732 261,8 tys. zł, 44 114,2 tys. zł, 45 578,4 tys. zł,
- w 2020 r.: 764 779,5 tys. zł, 745 376,8 tys. zł, 19 402,7 tys. zł, 20 673,1 tys. zł,
- w 2021 r.: 826 453,7 tys. zł, 807 855,7 tys. zł, 18 598,0 tys. zł, 18 366,0 tys. zł,
- w 2022 r.: 874 818,0 tys. zł, 855 268,0 tys. zł, 19 550,0 tys. zł, 27 187,4 tys. zł.

Na 2023 r. zaplanowano¹⁸⁹ przychody w kwocie 935 999,6 tys. zł, koszty w kwocie 980 284,4 tys. zł i stratę z działalności operacyjnej w kwocie (-) 44 284,8 tys. zł a także stratę netto w kwocie (-) 27 883,9 tys. zł.

Zysk Uczelni został w całości przeznaczony na fundusz zasadniczy, zgodnie z art. 409 ust. 3 UPSWiN.

(akta kontroli str. 3787-3823, 7785, 7819, 7854, 7889, 7910-7913)

3.3. Należności¹⁹⁰ Uczelni w poszczególnych latach wynosiły wg stanu na:

- 31 grudnia 2019 r. 52 629,3 tys. zł, w tym należności wymagalne 11 305,9 tys. zł,
- 31 grudnia 2020 r. 52 402,9 tys. zł, w tym należności wymagalne 11 258,8 tys. zł,
- 31 grudnia 2021 r. 50 197,9 tys. zł, w tym należności wymagalne 10 311,1 tys. zł,
- 31 grudnia 2022 r. 56 042,3 tys. zł, w tym należności wymagalne 7 879,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 4101, 4438, 7780-7782, 7815-7818, 7851-7853, 7885-7887)

Badaniem objęto sprawozdania Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych¹⁹¹ sporządzane według stanu na koniec IV kwartału dla lat 2019-2022 oraz sprawozdania uzupełniające Rb-UN¹⁹² o stanie należności z tytułu papierów wartościowych sporządzane według stanu na koniec IV kwartału z lat 2019-2020. Stwierdzono, że sprawozdania Rb-N i Rb-UN zostały sporządzone niezgodnie z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz z naruszeniem zasad

¹⁸⁵ Wiersz 16 Działu IV. Informacje rzeczowe i uzupełniające planu rzeczowo – finansowego.

¹⁸⁶ Przychody z działalności operacyjnej wykazane w sprawozdaniach z wykonania planu rzeczowo-finansowego.

¹⁸⁷ Koszty działalności operacyjnej wykazane w sprawozdaniach z wykonania planu rzeczowo-finansowego.

¹⁸⁸ Zysk z działalności operacyjnej powiększony o przychody finansowe oraz pomniejszony o koszty finansowe i podatek dochodowy.

¹⁸⁹ Kwoty wynikające z planu rzeczowo finansowego na rok 2023 przyjętego w dniu 16 czerwca 2023 r.

¹⁹⁰ Kwoty należności wynikają ze sporządzonych i zatwierdzonych sprawozdań finansowych UAM, natomiast kwota należności wymagalnych została ustalona w trakcie trwania czynności kontrolnych.

¹⁹¹ Dalej Rb-N. W zakresie sprawozdań Rb-N próbą objętą łączne kwoty wykazane w wierszach: N1. papiery wartościowe, N2. kredyty i pożyczki, N3. gotówka i depozyty, N4. należności wymagalne i N5. pozostałe należności.

¹⁹² Dalej Rb-UN.

określonych w instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹⁹³ lub instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszu i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹⁹⁴, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4108, 4115, 4120, 4123, 4124, 4127, 4130, 4133, 4136, 4139, 4142, 4143-4312, 4437-4761)

W księgach rachunkowych należności i zobowiązania według stanu na koniec lat 2019-2020 dotyczące rozrachunków z tytułu wynagrodzeń nie były zgodne ze stanem faktycznym. Według stanu na koniec roku 2019 konta analityczne o nr 231000, 231100, 231110 i 231500 wykazywały łącznie salda Wn na kwotę 1 659,4 tys. zł, natomiast konto analityczne 249019 wykazywało saldo Ma w kwocie 1 245,2 tys. zł. Według stanu na koniec roku 2020 konta te wykazywały odpowiednio łącznie saldo Wn w kwocie 969,6 tys. zł i saldo Ma w kwocie 838,9 tys. zł. Ustalono, że powyższe salda powstały ponieważ operacje księgowe związane z naliczeniem wynagrodzeń były księgowane w korespondencji z kontem analitycznym 249019, natomiast wypłata wynagrodzeń w korespondencji z kontami analitycznymi prowadzonymi do konta 231. Błędne salda powstały w roku 2019, w związku z wdrożeniem nowego systemu księgowego i ze względu na dużą liczbę transakcji, salda te były uzgadniane i rozliczane w latach 2020-2021.

(akta kontroli str. 4082-4090)

Kwestor wyjaśniła m.in., że problemy jakie Kwestura napotkała w początkowej fazie działania systemu, a które rzutowały na powstanie dużej ilości rozbieżności pomiędzy profilami księgowania na „zatrudnieniach” zostały rozwiązane już na początku 2020 roku, kiedy naliczanie wynagrodzeń całkowicie odbywało się w nowym systemie. Ponadto wskazała, że od tego czasu w systemie nie powstawały kolejne niezgodności wynikające z różnic pomiędzy ewidencją wynagrodzenia netto pracownika wynikającą z listy płac, a wypłatą tego wynagrodzenia księgowaną poprzez wyciąg bankowy. Błędy jakie zostały zweryfikowane i poprawione w latach 2020-2021 dotyczyły 2019 roku, a tak długi okres ich weryfikacji wynikał z konieczności przeanalizowania ogromnej ilości transakcji i dokonania ich korekt.

(akta kontroli str. 4076-4079)

Ostateczne zamknięcie ksiąg rachunkowych UAM dla lat 2021 i 2022 zostało dokonane po terminie określonym art. 12 ust. 4 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki kontynuującej działalność powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 7953-7984, 8000-8003)

Badaniem objęto podejmowane przez UAM działania mające na celu wyegzekwowanie od 11 dłużników należności cywilnoprawnych na łączną kwotę 1 515,9 tys. zł¹⁹⁵, tj. ujętych w księgach rachunkowych na dzień 31 grudnia 2022 r. Stwierdzono m.in., że nie dochodzono należności z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości należących do UAM od jednego dłużnika, w przypadku pięciu dłużników podejmowano działania windykacyjne ze znaczną zwłoką, w przypadku siedmiu dłużników nie naliczano odsetek za zwłokę, bądź naliczano je

¹⁹³ Dz.U. z 2014 r. poz. 1773, dalej zwane SRSJSFP – uchylone z dniem 1 stycznia 2021 r..

¹⁹⁴ Dz.U. z 2023 r. poz. 652, dalej zwane NRSJSFP – obowiązujące od 1 stycznia 2021 r.

¹⁹⁵ Należności te dotyczyły najmu, świadczonych przez UAM usług oraz nałożonych przez UAM kar umownych). W kwocie tej zawierały się zaległości w wysokości 1 376,1 tys. zł

ze znacznym opóźnieniem, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W badanym okresie nie dokonano umorzeń ww. należności.

(akta kontroli str. 4911-5399)

Zobowiązania¹⁹⁶ Uczelni w poszczególnych latach wynosiły wg stanu na:

- 31 grudnia 2019 r.: 93 703,7 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne 1 588,8 tys. zł,
- 31 grudnia 2020 r.: 94 408,5 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne 1 541,1 tys. zł,
- 31 grudnia 2021 r.: 93 327,8 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne 839,3 tys. zł,
- 31 grudnia 2022 r.: 100 567,0 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne 1 340,6 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą (lata 2019-2023), w UAM dopuszczono do zapłaty odsetek w łącznej kwocie 876,0 tys. zł, w tym: od nieterminowo uregulowanych zobowiązań 10,9 tys. zł, od nieterminowego zwrotu niewykorzystanych środków z dotacji (bądź innych otrzymanych środków) 29,0 tys. zł, od zwrotu środków uznanych za niekwalifikowalne w danym projekcie 322,4 tys. zł¹⁹⁷, zapłacone w związku z wyrokami sądów 513,6 tys. zł co zostało szerzej opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4101, 4794-4799, 7718-7745)

Badaniem objęto sprawozdania Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji¹⁹⁸ oraz sprawozdania uzupełniające Rb-UZ o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych¹⁹⁹ sporządzone według stanu na koniec IV kwartału dla lat 2019-2022. Ustalono, że wykazane zostały w nich kwoty zobowiązań wymagalnych w wartościach, które nie były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej jednostki, co zostało szerzej opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*. Ponadto ujęte w powyższych sprawozdaniach zobowiązania wymagalne w walucie obcej nie były wykazywane po ich przeliczeniu na walutę polską według średniego kursu walut obcych, ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w ostatnim dniu roboczym danego okresu sprawozdawczego według średniego kursu NBP na ostatni dzień roku, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4109-4114, 4116-4119, 4121-4122, 4125-4126, 4128-4129, 4131-4132, 4134-4135, 4137-4138, 4140-4141, 4794-4910)

Badana próba dowodów księgowych²⁰⁰ składających się na zobowiązania wymagalne wynikające z ewidencji księgowej według stanów na koniec lat 2019-2022 wykazała przypadki, w łącznej kwocie 545,5 tys. zł, nieuzasadnionego kwalifikowania danych zobowiązań jako wymagalnych, w związku z wprowadzeniem w ewidencji księgowej niewłaściwej daty wymagalności zobowiązania, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4794-4795, 4902-4910)

3.4. Przychody Uczelni, z tytułu otrzymanych w poszczególnych latach m.in. środków w formie subwencji, dotacji i innych środków związanych z realizacją projektów i programów były następujące:

¹⁹⁶ Kwoty zobowiązań wynikają ze sporządzonych i zatwierdzonych sprawozdań finansowych UAM, natomiast kwota zobowiązań wymagalnych została ustalona w trakcie trwania czynności kontrolnych.

¹⁹⁷ UAM dokonał zwrotu środków wraz z odsetkami, w łącznej kwocie 226,4 tys. zł, od projektów uznanych przez Narodowe Centrum Nauki za niewykonane zgodnie z umową o dofinansowanie. Wpłat tych dokonano z zastrzeżeniem prawa do żądania ich zwrotu zaś sprawy skierowano na drogę postępowania sądowego.

¹⁹⁸ Dalej Rb-Z.

¹⁹⁹ Dalej Rb-UZ.

²⁰⁰ Próbą objęto zobowiązania wymagalne w łącznej w kwocie 2 460, 8 tys. zł, dotyczące 154 pozycji księgowych.

- 2019 r.: subwencja 565 687,5 tys. zł, dotacje z budżetu państwa 8 302,4 tys. zł, środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju 2 113,6 tys. zł, środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki 51 539,4 tys. zł, Środki na realizację przedsięwzięć współfinansowanych ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych 40 760,0 tys. zł, środki na realizację programów lub przedsięwzięć ustanowionych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki 10 655,5 tys. zł;
- 2020 r.: subwencja 545 083,8 tys. zł, dotacje z budżetu państwa 9 012,6 tys. zł, środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju 29 305,9 tys. zł, środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki 42 100,8 tys. zł, Środki na realizację przedsięwzięć współfinansowanych ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych 18 508,2 tys. zł, środki na realizację programów lub przedsięwzięć ustanowionych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki 9 296,5 tys. zł;
- 2021 r.: subwencja 568 400,6 tys. zł, dotacje z budżetu państwa 9 504,1 tys. zł, środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju 7 012,9 tys. zł, środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki 48 771,0 tys. zł, Środki na realizację przedsięwzięć współfinansowanych ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych 50 325,1 tys. zł, środki na realizację programów lub przedsięwzięć ustanowionych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki 6 081,7 tys. zł;
- 2022 r.: subwencja 589 653,0 tys. zł, dotacje z budżetu państwa 6 582,1 tys. zł, środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju 16 441,2 tys. zł, środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki 64 654,1 tys. zł, Środki na realizację przedsięwzięć współfinansowanych ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych 27 139,4 tys. zł, środki na realizację programów lub przedsięwzięć ustanowionych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki 43 048,6 tys. zł.

W roku 2023 planowane przychody²⁰¹ z wyżej wymienionych tytułów były następujące: subwencja 651 049,4 tys. zł, dotacje z budżetu państwa 7 486,0 tys. zł, środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju 2 859,8 tys. zł, środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki 68 998,0 tys. zł, środki na realizację przedsięwzięć współfinansowanych ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych 43 209,9 tys. zł, środki na realizację programów lub przedsięwzięć ustanowionych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki 44 493,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 3787-3832)

W latach 2019-2023 w UAM wystawionych zostało 8 057²⁰² poleceń zagranicznej podróży służbowej pracownika oraz 4 020²⁰³ skierowań na podróż zagraniczną²⁰⁴. Koszty związane z wystawionymi poleceniami i skierowaniami wyniosły łącznie 59 693,6 tys. zł²⁰⁵. Badaniem objęto 11 poleceń zagranicznej podróży służbowej

²⁰¹ Kwoty wynikające z planu rzeczowo finansowego na rok 2023 przyjętego w dniu 16 czerwca 2023 r.

²⁰² W tym w 2019 r. 2 435, w 2020 r. 387, w 2021 r. 564, w 2022 r. 2 112 oraz w roku 2023 r. 2 559.

²⁰³ W tym w 2019 r. 1 208, w 2020 r. 183, w 2021 r. 257, w 2022 r. 1 154 oraz w roku 2023 r. 1 218.

²⁰⁴ Skierowania dotyczyły innych osób niż pracownicy UAM, np. studentów bądź doktorantów realizujących zadania na rzecz UAM.

²⁰⁵ Koszty te wyniosły odpowiednio 13 404,6 tys. zł w 2019 r., 2 711,1 tys. zł w 2020 r., 4 895,1 tys. zł w 2021 r., 16 501,4 tys. zł w 2022 r. oraz 22 181,4 tys. zł w roku 2023 r.

pracownika oraz sześć skierowań na podróż zagraniczną. W wyniku rozliczeń poniesiono łącznie wydatki na kwotę 96,9 tys. zł. W przypadku sześciu poleceń zagranicznej podróży służbowej pracownika rozliczone i wypłacone koszty podróży służbowych były niższe od należnych.

(akta kontroli str. 6433-6731)

Na podstawie umowy nr PPI/WTP/2018/1/00038/U/001 z 28 grudnia 2018 r.²⁰⁶ zawartej z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej²⁰⁷, UAM w latach 2019-2021 realizował projekt TAPIH. Na podstawie umowy, UAM przyznano dofinansowanie w kwocie 443,8 tys. zł, z czego kwota środków wypłaconych przez NAWA na rzecz UAM wyniosła w okresie realizacji projektu 399,4 tys. zł, a wykorzystano łącznie 384,9 tys. zł oraz dokonano zwrotu niewykorzystanej kwoty otrzymanych środków w wysokości 14,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 6732-6795)

UAM dokonał również zwrotu narosłych na wyodrębnionym rachunku odsetek w łącznej kwocie 1,6 tys. zł zgodnie z warunkami umowy. W okresie realizacji projektu, pomimo wyodrębnienia rachunku bankowego do realizacji projektu, wydatków związanych z projektem dokonywano ze środków znajdujących się na innych rachunkach UAM, w konsekwencji, w ramach rozliczenia projektu w dniu 30 kwietnia 2021 r. dokonano refundacji środków z rachunku projektu na ogólny rachunek UAM, w łącznej kwocie 132,7 tys. zł. Kwestor wyjaśniła, że powyższe wynikało z refundacji pochodnych od wynagrodzeń i podatku VAT²⁰⁸, wydatków dokonanych z kasy UAM oraz braku wystarczającej ilości środków na rachunku projektu.

(akta kontroli str. 6796-6831)

NAWA przeprowadziła w dniu 15 listopada 2022 r. kontrolę w zakresie weryfikacji czy projekt TAPIH był realizowany zgodnie z postanowieniami zawartej umowy, która wykazała że: nie zrealizowano w pełni wszystkich rezultatów założonych we wniosku na realizację projektu oraz nie przedłożono dowodów na wypełnienie ankiet ewaluacyjnych. Projekt został uznany przez NAWA za wykonany, a poniesione przez UAM wydatki jako zatwierdzone i uznane za kwalifikowalne.

(akta kontroli str. 6832-6857)

Badaniem w toku kontroli NIK objęto wydatki związane z projektem TAPIH na łączną kwotę 293,1 tys. zł. W jego wyniku stwierdzono, że wydatki faktycznie były związane z realizacją tego projektu. Kontrola wykazała jednak nieprawidłowości w zakresie udzielania zamówień publicznych, regulowania w terminie zobowiązań²⁰⁹ oraz rozliczania podatku VAT od importu usług związanych z projektem, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6858-7588)

Badaniem objęto wydatki poniesione w ramach łącznie 11 umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na świadczenie usług eksperckich, prawnych i doradczych o łącznej wartości 473,5 tys. zł. Stwierdzono, że pięć z nich o łącznej wartości 175,2 tys. zł zawartych zostało z dwoma podmiotami, na zadania polegające na obsłudze prawnej w przedmiocie ochrony danych osobowych, opracowaniu zarządzenia Rektora w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w UAM w Poznaniu, przygotowaniu projektu zarządzenia Rektora w sprawie przeciwdziałania korupcji.

²⁰⁶ Zmienionej aneksami nr PPI/WTP/2018/1/00038/A/001 i PPI/WTP/2018/1/00038/A/002.

²⁰⁷ Dalej NAWA.

²⁰⁸ Podatek od towarów i usług.

²⁰⁹ W badanej próbie dotyczyło to wydatków na łączną kwotę 196,4 tys. zł, dotyczących 37 spośród 69 objętych badaniem dokumentów. Kontrahenci nie naliczyli odsetek za zwłokę.

3.5. Planowane i wykonane nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne (w tym sfinansowane lub dofinansowane z subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego oraz z dotacji celowych) były następujące:

- w 2019 r.: planowane nakłady wyniosły 80 624,0 tys. zł, a wykonane 66 362,5 tys. zł, w tym sfinansowane z subwencji 1 781,7 tys. zł oraz z dotacji celowych 7 490,2 tys. zł,
- w 2020 r.: planowane nakłady wyniosły 80 278,6 tys. zł, a wykonane 41 590,0 tys. zł, w tym sfinansowane z subwencji 3 136,0 tys. zł oraz z dotacji celowych 663,0 tys. zł,
- w 2021 r.: planowane nakłady wyniosły 103 809,0 tys. zł, a wykonane 49 667,3 tys. zł, w tym sfinansowane z subwencji 2 072,2 tys. zł oraz z dotacji celowych 22 942,9 tys. zł,
- w 2022 r.: planowane nakłady wyniosły 119 957,6 tys. zł, a wykonane 77 241,7 tys. zł, w tym sfinansowane z subwencji 1 381,2 tys. zł oraz z dotacji celowych 3 113,6 tys. zł,
- w 2023 r.: planowane nakłady wyniosły 116 770,7 tys. zł, w tym sfinansowane z subwencji 585,0 tys. zł oraz z dotacji celowych 0,0 tys. zł.²¹⁰

(akta kontroli str. 3787-3832)

Badaniem objęto zakup trzech działek pod dom studencki JOWITA, zakup budynku od Uniwersytetu Medycznego oraz zakup czterech urządzeń specjalistycznych na łączną kwotę 13 953,7 tys. zł finansowanych ze środków pozyskanych z różnych źródeł (tj. z Narodowego Centrum Nauki, od Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz z Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego) oraz dwa postępowania przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na dostawę i instalację mikroskopu oraz dostawę skanera rdzeni osadowych. Stwierdzono, że:

- zakup trzech działek od Urzędu Miasta Poznania znajdujących się pod domem studenckim JOWITA oraz zakup budynku od Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu za łączną kwotę 8 200 tys. zł został przeprowadzony w sposób prawidłowy, tj.
- zakup działek pod budynkami JOWITY został przeprowadzony w trybie bezprzetargowym na podstawie przeprowadzonych wcześniej rokowań i wydanej przez Wojewodę Wielkopolskiego dla Miasta Poznania zgody na sprzedaż w drodze bezprzetargowej stanowiącej własność Skarbu Państwa, nieruchomości położonej na ul. Zwierzynieckiej 7 w Poznaniu oraz
- zakup budynku, w sytuacji nieskorzystania przez Prezesa Krajowego Zasobu Nieruchomości z prawa pierwokupu przysługującego na mocy art. 30a ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. o krajowym zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz. 1961 ze zm.) oraz po wyrażeniu zgody na zbycie ww. nieruchomości przez Radę Uczelni Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu,
- elipsometr stereoskopowy z zestawem komputerowym i oprogramowaniem w kwocie 475,2 tys. zł, zakupiony został w 2022 r. w ramach projektu badawczego OPUS-19 „Przestrzajalne hiperboliczne meta materiały wielowarstwowe jako biosensory do wykrywania biomarkerów raka”, finansowanego ze środków z Narodowego Centrum Nauki (projekt na kwotę 1 708,3 tys. zł),

²¹⁰ Wynikające z planu rzeczowo-finansowego na rok 2023 przyjętego w dniu 16 czerwca 2023 r.

- uniwersalny autoklaw do sterylizacji w kwocie 330,2 tys. zł, zakupiony w 2023 r. w ramach projektu pn. „WCZT 2.0 – Centrum technologii przyrostowych i inżynierii biomedycznej – ETAP I” w ramach działania 4.2. programu operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego pozyskanych Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego,
 - wieloczułkowy skaner rdzeni osadowych sfinansowany w 2023 r. w kwocie 2 638,3 tys. zł ze środków pozyskanych w ramach projektu „Inicjatywa Dokończoności – Uczelnia badawcza” z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
 - mikroskop konfokalny z wyposażeniem sfinansowany w kwocie 2 310,0 tys. zł ze środków pozyskanych w ramach projektu „Inicjatywa Dokończoności – Uczelnia badawcza” z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
- (akta kontroli str. 11112-11992)

Stwierdzono, że:

- prorektor ds. projektów badawczych i doktorantów, kierujący m.in. Szkołą Nauk Przyrodniczych, najpierw występował jako organ opiniodawczy wniosków aparaturowych o dofinansowanie złożonych przez jednostki wchodzące w skład Szkoły Nauk Przyrodniczych (tj. Wydział Biologii i Wydział Nauk Geograficznych i Przyrodniczych)²¹¹, a następnie jako przewodniczący komisji konkursowej wydającej decyzje w sprawie sfinansowania wniosku w ramach ID-UB, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- postępowanie przetargowe na zakup skanera zostało przeprowadzone prawidłowo,
- w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na dostawę i instalację mikroskopu konfokalnego dokonano odbioru sprzętu niezgodnego ze złożonym zamówieniem. Stwierdzono, że w stacji badawczej został zamontowany dysk o pojemności mniejszej niż wymagana wg opisu przedmiotu zamówienia oraz mniejszej niż w ofercie przedłożona przez dostawcę, tj. 240 GB zamiast 256GB. Zatem zakres świadczenia wykonawcy wynikający z umowy nie był tożsamy z jego zobowiązaniem zawartym w ofercie i nie odpowiadał specyfikacji warunków zamówienia. Kierownik Biura Zamówień Publicznych wyjaśnił, że podczas odbioru przedmiotu umowy, wykonawca dostarczył dyski o innych parametrach i wyjaśnił, że taka konfiguracja została dostosowywana i przetestowana w siedzibie producenta. Wskazał również, że zastosowano rozwiązanie dostępne o lepszych parametrach. Zamiast tańszego dysku SSD 256GB z interfejsem SATA zastosowano dysk SSD 240GB o większej wydajności dzięki zastosowaniu interfejsu M.2. Aby skompensować mniejszą przestrzeń na przedmiotowym dysku drugi dysk, który miał posiadać pojemność 1 TB, został dostarczony o pojemności 2TB, a trzeci dysk jest zgodny ze specyfikacją. Wyjaśnił zatem, że komputer posiada sumarycznie więcej dostępnej przestrzeni dyskowej niż deklarowano oraz zapewnia lepszą wydajność co korzystnie wpływa na funkcjonowanie systemu. W jego ocenie nie było podstaw do odmowy odbioru, ponieważ zmiana wielkości pamięci nie stanowiła wady istotnej, a wartość dysków stanowi promil wartości przedmiotu umowy.

(akta kontroli str. 11112-11992, 11436-11928)

²¹¹ Uchwała Rady Szkoły Nauk Przyrodniczych nr 11/2021/2022 i 12/2021/2022z dnia 20 maja 2022 r. w sprawie zaopiniowania wniosków aparaturowych.

Badaniem objęto również realizację, w latach 2019-2023, inwestycji²¹² o łącznej wartości 263,6 tys. zł na terenie parku w Obrzycku i w zespole Pałacowym w Obrzycku wpisanych do rejestru zabytków²¹³. Stwierdzono, że wszystkie pięć przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na prace remontowe w Obrzycku, na podstawie wniosków o udzielenie zamówienia²¹⁴, zostały przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi wówczas Regulaminami udzielania zamówień publicznych²¹⁵.

(akta kontroli str. 8875-9059)

Przed realizacją ww. inwestycji nie dokonano jednak dwóch zgłoszeń o uszkodzeniu zabytku oraz nie dokonano zgłoszenia i nie uzyskano pozwolenia na przekop idący przez teren parku, od wojewódzkiego konserwatora zabytków. Na wniosek Najwyższej Izby Kontroli, Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu przeprowadził w styczniu 2024 r. kontrolę w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami dot. zespołu pałacowo-parkowego w Obrzycku. Pismem z 27 lutego 2024 r. poinformował NIK, iż po przeprowadzonej kontroli nałożył na UAM w Poznaniu trzy kary pieniężne o łącznej wartości 2,0 tys. zł z powodu niepowiadomienia Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o uszkodzeniu pałacu w Obrzycku (decyzja nr 2/Po/202r z dnia 27 lutego 2024r.), uszkodzeniu domu kierowcy (decyzja nr 3/Po/2024 z dnia 27 lutego 2024 r.) oraz z powodu braku zgłoszenia i uzyskania pozwolenia na przekop idący przez teren parku (decyzja nr 4/Po/2024 z dnia 27 lutego 2024 r.).

(akta kontroli str. 9977-9997)

3.6. Wpływy z tytułu opłat za studia wyniosły:

- 31 020,7 tys. zł w 2019 r.,
- 30 470,5 tys. zł w 2020 r.,

²¹² Tj.: w Domu Pracy Twórczej: naprawę elewacji i balustrady z piaskowca (uzupełnienie gzymsów, pasów elewacyjnych, naprawa uszkodzonej elewacji i balustrady z piaskowca, malowanie podłoża, malowanie tynków zewnętrznych farbami silikonowymi, naprawa balustrad z bloków kamiennych i montaż tralek, uzupełnienie ubytków w kamieniu, uzupełnienie dachówek z kamienia i łupka), w Domu Pracy Twórczej: budowę przepompowni ścieków wraz z rurociągiem (roboty ziemne -kanalizacja, roboty instalacyjne -przepompownia ścieków wraz z montażem, roboty elektryczne- kopanie rowów dla kabli, podłączenie przewodów elektrycznych), w Domu Pracy Twórczej: awaryjną naprawę tarasu (odtworzenie płytek na tarasie, spoinowanie), w Domku Myśliwskim w Zespole Pałacowym: remont pomieszczeń domku myśliwskiego (wykonanie pasów tynków, malowanie farbami emulsyjnymi, okładziny stropów płytami gipsowo-kartonowymi na ruszcie metalowym z kształcie CD i UD, ruszt mocowany do podłoża), w budynku Oficyny oraz w kuchni, kotłowni, magazynie odpadów i piwnicy ww. Pałacu: remont łazienki w budynku oficyny (rozebranie posadzek, rozebranie wykładzin, licowanie ścian płytkami, położenie posadzek płytkowych z kamieni sztucznych, malowanie farbami, wykonanie tynków, naprawy instalacyjne c.o., instalacje sanitarne, demontaż umywalk, rurociągu stalowego ocynkowanego, montaż zaworów montaż rurociągów z tworzyw sztucznych, montaż brodzików natryskowych, umywalk, itp.).

²¹³ Tj.: zespół pałacowy nr rej.: 1430/A z 11.04.1973: pałac, k. XIX oraz park, XIX, budynki gospodarcze nr rej.: 2249/A z 5.10.1992: oficyna wsch. 1870-80, 2 oficyny zach. 1870-80, dom kierowcy 1870-80 i bażantarnia 1910.

²¹⁴ Wniosek ZP/29/B/23 na budowę przepompowni ścieków wraz z rurociągiem tłoczonym w Domu Pracy Twórczej i Wypoczynku w Obrzycku – wartość umowy 120.000 zł; wniosek ZP/66/B/21 na prace naprawcze wg załączonego przedmiaru w Domu Pracy Twórczej w Obrzycku -wartość umowy 57,9 tys. zł; wniosek ZP/71/B/19 na naprawę tarasu Pałacu w Domu Pracy Twórczej UAM w Obrzycku – wartość umowy 21,7 tys. zł; wniosek ZP/42/B/19 na remont domku myśliwskiego w zespole Pałacowym UAM w Obrzycku- wartość umowy 31,1 tys. zł; wniosek ZP/56/B/19 na remont łazienki w budynku Oficyny, kuchni, magazynu odpadów, kotłowni, łącznika przy stołówce, pokoju nr 9 w Oficynie nr II oraz kuchni w Pałacu w Zespole Pałacowym w Obrzycku – wartość umowy 32,9 tys. zł.

²¹⁵ W okresie od 1 stycznia 2010 r. do 14 stycznia 2021 r. regulaminem wprowadzonym Zarządzeniem Rektora nr 116/2009/2010 (zmienianym: Zarządzenie Rektora 122/2009/2010, Zarządzenie Rektora 218/2010/2011, Zarządzenie Rektora 254/2010/2011, Zarządzenie Rektora 56/2012/2013, Zarządzenie Rektora 330/2013/2014, Zarządzenie Rektora 514/2015/2016); w okresie od 15 stycznia 2021 r. do 14 lutego 2021 r. regulaminie wprowadzonym Zarządzeniem Rektora nr 46/2020/2021; w okresie od 15 lutego 2021 r. do 01 stycznia 2023 r. regulaminem wprowadzonym Zarządzeniem Rektora nr 60/2020/2021; od 2 stycznia 2023 r. regulaminem wprowadzonym Zarządzeniem Rektora nr 278/2022/2023 (w regulaminie z dniem 1 czerwca 2023 r. Zarządzeniem Rektora nr 326/2022/2023 wprowadzono zmiany).

- 34 888,8 tys. zł w 2021 r.
- 35 317,1 tys. zł w 2022 r.
- 35 295,9 tys. zł w 2023 r.

W okresie objętym kontrolą, Rektor UAM udzielił studentom 2 969 ulg w spłacie należności, w tym 71 w zakresie przesunięć terminów płatności poszczególnych rat czesnego i rozłożeń czesnego na raty i 2 898 ulg w zakresie umorzeń należności bądź obniżenia opłat za studia.

(akta kontroli str. 8157-8218)

Wartość udzielonych ulg w danym roku wyniosła:

- 1 855,9 tys. zł w 2019 r., w tym kwota umorzonych należności wyniosła 1 809,1 tys. zł, co stanowiło 6% wpływów z opłat za studia,
- 1 744,6 tys. zł w 2020 r., w tym kwota umorzonych należności wyniosła 1 730,2 tys. zł, co stanowiło 6% wpływów z opłat za studia,
- 2 316,5 tys. zł w 2021 r., w tym kwota umorzonych należności wyniosła 2 284,7 tys. zł, co stanowiło 7% wpływów z opłat za studia,
- 1 973,6 tys. zł w 2022 r., w tym kwota umorzonych należności wyniosła 1 871,3 tys. zł, co stanowiło 5% wpływów z opłat za studia,
- 1 446,0 tys. zł w 2023 r., w tym kwota umorzonych należności wyniosła 1 420,6 tys. zł, co stanowiło 4% wpływów z opłat za studia.

(akta kontroli str. 10622)

Wartość decyzji odmawiających w danym roku wyniosła:

- 241,5 tys. zł i 14,5 tys. euro w 2019 r.,
- 159,5 tys. zł i 22,5 tys. euro w 2020 r.,
- 240,4 tys. zł i 0,4 tys. euro w 2021 r.
- 222,6 tys. zł i 2,3 tys. euro w 2022r.,
- 338,0 tys. zł w 2023 r.

(akta kontroli str. 10622)

Badaniem objęto 79 postępowań w sprawie udzielenia ulg, w tym 20 w sprawie zwolnień z opłat o łącznej wartości 155,9 tys. zł, 49 rozłożeń na raty o łącznej wartości 144,1 tys. zł i 10 decyzji odmawiających przyznania ulgi. Stwierdzono, że:

- w trzech przypadkach udzielono zwolnienia z opłat zaległych na dzień złożenia wniosku, odpowiednio w kwotach: 5 tys. euro i 5,2 tys. zł z naruszeniem § 14 ust. 2 uchwały Senatu 156/2013/2014 z dnia 29 września 2014 r. w sprawie regulaminu opłat za świadczone usługi edukacyjne w UAM w Poznaniu oraz § 12 ust. 2 zarządzenia Rektora nr 30/2020/2021 z dnia 20 listopada 2020 r. w sprawie zasad pobierania oraz warunków i trybu zwalniania z opłat za usługi edukacyjne na UAM w Poznaniu, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

(akta kontroli str. 8092-8104)

- w 16 na 20 zbadanych przypadków, dokonano zwolnień z opłat za usługi edukacyjne na łączną kwotę 142,2 tys. zł, w sytuacji gdy wnioskodawcy/studenci nie udokumentowali trudnej sytuacji materialnej lub okoliczności losowych powodujących przejściową, trudną sytuację materialną, wybitnych wyników w nauce, uczestnictwa w międzynarodowym programie stypendialnym lub innych szczególnych okoliczności, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

(akta kontroli str. 8239-8254, 8322-8433)

Zwolnień z opłat za usługi edukacyjne dokonywała prorektor ds. studenckich – prof. dr hab. Joanna Wójcik oraz prof. dr. hab. Bogumiła Kaniewska (odpowiednio 12 i sześć przypadków), w sytuacji gdy zgodnie z § 14 ust. 1 uchwały Senatu 156/2013/2014 z dnia 29 września 2014 r. w sprawie regulaminu opłat za świadczone

usługi edukacyjne w UAM w Poznaniu oraz §12 ust. 1 zarządzenia Rektora nr 30/2020/2021 z dnia 20 listopada 2020 r. w sprawie zasad pobierania oraz warunków i trybu zwalniania z opłat za usługi edukacyjne na UAM w Poznaniu, czynność ta należała do Rektora Uczelni. Powyższe zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 8093-8146, 8274-8304, 10948-10953g)

Badaniem objęto działania podejmowane w stosunku do 165 studentów w celu odzyskania należności powstałych w latach wcześniejszych na łączną kwotę 122,3 tys. zł. Ustalono, że sprawy dotyczące 146 dłużników na łączną kwotę 74,0 tys. zł zostały przekazane przez poszczególne Dziekanaty UAM do Sekcji Administracyjno – Gospodarczej w krótkim czasie przed upływem okresu przedawnienia, tj. w terminach wynoszących od 927 dni do 1292 dni licząc od daty upływu terminu płatności danej należności. W konsekwencji, pięć z nich na łączną kwotę 7,1 tys. zł uległo przedawnieniu, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 10822-10834, 10948-10953g, 11086-11094)

Kolejnym badaniem objęto sprawy innych 176 studentów ujętych w systemie USOS na kwotę wynoszącą wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. 199,0 tys. zł. Stwierdzono, że w UAM nie podjęto wobec nich w ogóle działań windykacyjnych, Dziekanaty nie przekazały spraw tych studentów do Sekcji Administracyjno-Gospodarczej i w konsekwencji, dopuszczono do przedawnienia należności od 89 osób na łączną kwotę 99,8 tys. zł, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 11086-11094)

Stwierdzono ponadto, że w systemie USOS były ujęte należności od 59 studentów w łącznej kwocie 60,8 tys. zł (wg stanu na koniec 2023), które nie powinni zostać ujęte w tym systemie, gdyż osoby te nie posiadały już statusu studenta, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 11086-11097)

3.7. W UAM wyodrębniono²¹⁶ fundusz zasadniczy, fundusz stypendialny, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych, własny fundusz na stypendia oraz fundusz „Pomoc dla rodzin z Ukrainy”²¹⁷. Na koniec lat 2019 - 2022 stan poszczególnych funduszy przedstawiał się następująco:

- fundusz zasadniczy odpowiednio: 1 056 586,0 tys. zł, 1 098 507,6 tys. zł, 1 087 141,1 tys. zł, 1.108.279,2 tys. zł,
- fundusz stypendialny odpowiednio: 11 198,9 tys. zł, 15 316,3 tys. zł, 15 476,7 tys. zł, 11 291,6 tys. zł,
- zakładowy fundusz świadczeń socjalnych odpowiednio: 48 622,4 tys. zł, 46 830,0 tys. zł, 45 426,1 tys. zł, 47 365,3 tys. zł,
- fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych odpowiednio: 869,6 tys. zł, 1 307,0 tys. zł, 1 535,9 tys. zł, 686,4 tys. zł,
- własny fundusz na stypendia: 930,0 tys. zł, 864,0 tys. zł, 642,5 tys. zł, 890,0 tys. zł,
- fundusz „Pomoc dla rodzin z Ukrainy”: 29,1 tys. zł na koniec 2022 r.

Planowane stany funduszy na koniec roku 2023²¹⁸ wynosiły dla: funduszu zasadniczego 1 169 420,8 tys. zł, funduszu stypendialnego 10 532,8 tys. zł, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych 50 151,9 tys. zł, funduszu wsparcia

²¹⁶ Stosownie do przepisu art. 409 UPSWiN.

²¹⁷ Utworzony na podstawie zarządzenia nr 193/2021/2022 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 28 marca 2022 r.

²¹⁸ Wynikające z planu rzeczowo-finansowego na rok 2023 przyjętego w dniu 16 czerwca 2023 r.

osób niepełnosprawnych 2,0 tys. zł, własnego funduszu na stypendia 540,0 tys. zł oraz funduszu „Pomoc dla rodzin z Ukrainy” 0,0 tys. zł.

Dane w zakresie stanów funduszy na koniec lat 2019-2022 wynikające z ewidencji księgowej oraz sprawozdań z wykonania planu rzeczowo-finansowego były zgodne. Niemniej ustalono, że w sprawozdaniach z wykonania planu rzeczowo-finansowego za lata 2019-2021 wykazywano nieprawidłowe dane w zakresie aktualizacji wyceny środków trwałych (stanowiących zmniejszenie funduszu zasadniczego), co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3787-3823, 4762-4793, 7589, 7945-7947, 7950-7951, 7953-7957)

Badaną próbą objęto bilansowanie się na koniec lat 2019-2022 kont księgowych²¹⁹ wybranych funduszy, tzn. zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych oraz funduszu stypendialnego. W przypadku funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych, stan aktywów i pasywów funduszu po uwzględnieniu dokonanych refundacji na koniec tych lat był zgodny. Pozostałe objęte próbą fundusze wykazywały rozbieżności. W zakresie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych wystąpiła rozbieżność w kwocie 982,6 tys. zł (na koniec każdego z lat 2019-2022), która stanowiła różnicę pomiędzy aktywami i pasywami funduszu po uwzględnieniu wszelkich rozliczeń. Natomiast w przypadku funduszu stypendialnego w latach 2019-2021 występowały rozbieżności związane z nieprzekazaniem na rachunek funduszu, środków w łącznej kwocie 53,1 tys. zł, w tym kwota 37,2 tys. zł dotyczyła odsetek od środków funduszu, natomiast kwota 15,9 tys. zł dotyczyła środków przeznaczonych na stypendia jakie nie zostały odprowadzone na rachunek funduszu. Rozbieżności dotyczące funduszy zostały szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 7589-7644, 7647-7658)

Badaną próbą objęto również zgodność zapisów pomiędzy danymi wynikającymi z ewidencji banku prowadzącego rachunek zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz zapisów dla powyższego rachunku ujętych w ewidencji księgowej, które w badanym okresie były zgodne²²⁰.

(akta kontroli str. 7659-7704)

Niewykorzystane w 2018 r. środki z dotacji na zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom, będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia w kwocie 373,5 tys. zł zostały w dniu 18 stycznia 2019 r. przekazane na rachunek funduszu wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Środki finansowe zgromadzone na rachunku funduszu wsparcia osób z niepełnosprawnościami zostały przekazane na rachunek bankowy prowadzony w Banku Gospodarstwa Krajowego w dniu 10 stycznia 2020 r. stosownie do przepisu 243 ust. 1 pkt 2 PWU.

(akta kontroli str. 7705-7717)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Korekty planów rzeczowo-finansowych dla lat 2019, 2020 (druga korekta) i 2022 (trzecia korekta) nie zawierały daty ich przyjęcia. Druki przeznaczone do sporządzania planów rzeczowo-finansowych zawierały pozycję „(miejscowość, data)”, w związku z powyższym jej niewypełnienie świadczy o braku rzetelności przy sporządzeniu powyższych planów oraz uniemożliwia ustalenie faktycznej daty ich przyjęcia.

²¹⁹ W ramach kontroli weryfikowano zgodność aktywów i pasywów poszczególnych funduszy, przy uwzględnieniu refundacji dokonywanych pomiędzy rachunkami UAM.

²²⁰ Próba objęto okres od 8 lutego 2019 r. do 31 grudnia 2022 r.

Kwestor wyjaśniła, że za datę ich sporządzenia należy uznać datę Uchwały Rady Uczelni. Rektor potwierdziła stanowisko Kwestor wynikające ze złożonych przez nią wyjaśnień.

NIK wskazuje, że wydanie opinii w sprawie planu rzeczowo – finansowego przez Radę Uczelni na podstawie przepisu art. 18 ust. 2 pkt 1 UPSWiN jest inną czynnością niż jego przyjęcie, które jest dokonywane przez właściwy organ (Rektora), stosownie do § 149 ust. 2 Statutu.

(akta kontroli str.3807-3904, 8075-8077)

2. Rada Uczelni nie podjęła uchwały w sprawie opinii do korekty planu rzeczowo-finansowego na rok 2019, co było niezgodne z art. 18 ust. 2 pkt 1 UPSWiN w związku z § 37 ust. 2 pkt 1 oraz § 40 ust. 3 statutu UAM²²¹. Z protokołu z posiedzenia Nr 13 Rady Uczelni UAM odbytej w dniu 19 czerwca 2020 r. wynika, że członkowie Rady Uczelni przed posiedzeniem otrzymali powyższą korektę do wiadomości.

Kwestor wyjaśniła m.in., że korekta planu rzeczowo-finansowego była przesłana do członków Rady Uczelni, a na posiedzeniu Rady Uczelni żaden z jej członków nie miał uwag ani pytań, natomiast Przewodniczący podziękował za bardzo dobrze przygotowane materiały. Kwestor wskazała, że dokument „Wykonanie planu rzeczowo-finansowego” zawiera informację - Plan po zmianach.

Przewodniczący Rady Uczelni wyjaśnił m.in., że w pierwszym roku swojego funkcjonowania Rada nie określiła sposobu podejmowania uchwał w sprawie korekt planu rzeczowo-finansowego. Wskazał, że korekta wpłynęła do Rady Uczelni przed posiedzeniem 19 czerwca 2020 r. i dotyczyła zamkniętego już 2019 r., a jednocześnie Rada Uczelni podjęła uchwałę o zatwierdzeniu sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego za 2019 r. Przewodniczący wyjaśnił również, że procedowanie zatwierdzenia korekty odrębną uchwałą Rada uznała za bezcelowe, skoro zatwierdziła plan w całości za 2019 r. oraz opiniowała nowy plan rzeczowo-finansowy na 2020 r. Zatwierdzenie wykonania planu rzeczowo-finansowego za 2019 miało miejsce z uwzględnieniem korekty założonej przez panią Kwestor przed posiedzeniem.

NIK wskazuje, że zgodnie z § 40 ust. 3 Statutu UAM, Rada Uczelni podejmuje uchwały w zakresie zadań określonych w ustawie i statucie. W związku z powyższym Rada Uczelni powinna zaopiniować plan rzeczowo – finansowy poprzez podjęcie stosownej uchwały.

(akta kontroli str. 122-200, 3898-3904, 3942-3948)

3. Nierzetelnie wykazywano w planach rzeczowo – finansowych sporządzonych dla lat 2019-2022 dane dotyczące subwencji ze środków finansowych, przeznaczonej na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego, poprzez:

- a) niedokonywanie na bieżąco korekt planów rzeczowo-finansowych, w przypadku wydania przez właściwego ministra do spraw szkolnictwa wyższego i nauki komunikatów o zwiększeniu wysokości subwencji ze środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego, a mianowicie:
 - w przypadku planu rzeczowo – finansowego na rok 2019, do końca roku 2019 nie dokonano jego zmiany, pomimo zwiększenia kwoty subwencji o 317,3 tys. zł w związku z komunikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 października 2019 r. (zmiana planu nastąpiła dopiero w roku 2020²²²),

²²¹ Statut UAM był przyjęty uchwałą nr 218/2018/2019 Senatu UAM z dnia 17 kwietnia 2019 r.

²²² Zmiana planu nie była opatrzona datą, ale została omówiona na posiedzeniu Rady Uczelni w dniu 19 czerwca 2020 r.

- w przypadku planu rzeczowo – finansowego na rok 2021, do końca roku 2021 nie dokonano jego zmiany, pomimo zwiększenia kwoty subwencji w związku z komunikatami Ministra Edukacji i Nauki z dnia: 15 września 2021 r. o 250,0 tys. zł oraz 4 listopada 2021 r. o 1 375,9 tys. zł (zmiana planu nastąpiła dopiero w dniu 13 kwietnia 2022 r.),
- w przypadku planu rzeczowo – finansowego na rok 2022, jego korekta związana ze zwiększeniem kwoty subwencji, o której poinformowano komunikatem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 czerwca 2022 r. o 5 044,1 tys. zł została dokonana dopiero w dniu 30 września 2022 r., kiedy dokonano również zmian związanych z komunikatem Ministra Edukacji i Nauki z dnia: 21 września 2022 r.

Kwestor wyjaśniła m.in., że zmiany planu przygotowywano w sytuacji, jeżeli zwiększenie subwencji powodowało zwiększenie kosztów np. z tytułu podwyżek wynagrodzeń lub przewidywano zwiększenie kosztów ponad poziom zaplanowany. Ponadto w opinii Kwestora przepisy ustawy o finansach publicznych nie precyzują terminu dokonania korekty w tym zakresie;

b) wykazywanie danych dotyczących subwencji w kwotach niezgodnych z informacjami wynikającymi z komunikatów właściwego ministra do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, a mianowicie:

- w przypadku planu rzeczowo-finansowego na rok 2019 (po korekcie) planowana subwencja wykazana w wierszu 03 Subwencja na utrzymanie potencjału dydaktycznego i badawczego Działu I. Rachunek zysków i strat została zaniżona łącznie o 24 398,6 tys. zł, w związku z:
 - zawyżeniem kwoty planowanej subwencji o kwotę 823,8 tys. zł, w zakresie której Kwestor wyjaśniła, że nie zachowały się dokumenty, ani zestawienia mogące wyjaśnić precyzyjnie tą różnicę. Ponadto wskazała ona, że prawdopodobnie różnica ta wynika z szacowania w oparciu o prognozowane wykonanie niewykorzystanych w 2018 r. środków z dotacji na utrzymanie potencjału badawczego oraz na badania naukowe lub prace rozwojowe oraz zadania z nimi związane, służące rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich,
 - zawyżeniem kwoty planowanej subwencji o kwotę 1 791,2 tys. zł, w związku z wykazaniem w powyższym wierszu również kwoty nakładów na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne sfinansowane lub dofinansowane z subwencji na utrzymanie potencjału dydaktycznego i badawczego, w zakresie której Kwestor wskazała, że kwota ta została wykazana w wierszu 03 zgodnie z objaśnieniami do planu rzeczowo – finansowego na rok 2019 r. dla uczelni publicznych,
 - zaniżeniem kwoty planowanej subwencji o 9 719,9 tys. zł., ze względu na przyjęcie powyższej kwoty subwencji na rozliczenie międzyokresowe przychodów i w konsekwencji uwzględnienie jej w pozostałych przychodach z podstawowej działalności operacyjnej roku 2020,
 - zaniżeniem kwoty planowanej subwencji o 17 293,7 tys. zł., w związku z nieujęciem w wierszu 03 kwoty niewykorzystanej w roku 2018 dotacji na utrzymanie potencjału badawczego oraz na badania naukowe lub prace rozwojowe oraz zadania z nimi związane, służące rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich. Powyższa kwota została zaplanowana w planie rzeczowo-finansowym w wierszu 04 Dotacje z budżetu państwa Działu I. Rachunek zysków i strat. Ponadto w sprawozdaniu z wykonania planu rzeczowo – finansowego za rok 2019 wykazane kwoty planowanych przychodów nie były zgodne z danymi wynikającymi z korekty planu rzeczowo – finansowego, ponieważ wykazana planowana subwencja w wierszu 03

została wykazana w kwocie wyższej o 17 293,7 tys. zł względem danych wynikających z planu rzeczowo-finansowego, natomiast kwota planowanych dotacji wykazanych w wierszu 04 została wykazana w wysokości niższej o tą samą kwotę.

Kwestor wyjaśniła m.in., że sporządzając korektę planu rzeczowo-finansowego oraz sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo – finansowego za 2019 r. kierowano się zapisami art. 407 ust. 2 UPSWiN, zgodnie z którym o przeznaczeniu środków finansowych przeznaczanych w formie subwencji decyduje podmiot, który ją otrzymał. Jednocześnie Kwestor wskazała, że w latach następnych kształtował się sposób jak w praktyce należy stosować poszczególne zapisy UPSWiN.

Powyższe działanie było niezgodne z objaśnieniami do planu rzeczowo-finansowego na 2019 r. dla uczelni publicznych opublikowanymi na stronie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego²²³, gdzie wskazano, że: „W wierszu 03 wykazuje się wartość subwencji, o której mowa w art. 371 ust. 1 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, przyznanej w roku sprawozdawczym, a także wartość niewykorzystanych w 2018 r. środków z dotacji na utrzymanie potencjału badawczego oraz na badania naukowe lub prace rozwojowe oraz zadania z nimi związane, służące rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich przekazanych przez MNiSW w 2017 i 2018 r. - przeznaczonych na działalność bieżącą.”,

- w zakresie subwencji dotyczącej roku 2020 kwota planowanej subwencji wykazanej w poz. 03 części A Działu I. Rachunek zysków i strat planu rzeczowo-finansowego na rok 2020 (po zmianach) wynosiła 543 165,1 tys. zł, podczas gdy faktyczna kwota przyznanej subwencji wynikającej z komunikatów Ministra Edukacji i Nauki (wcześniej Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego) wynosiła 548 183,1 tys. zł, co stanowiło różnicę w kwocie 5 018,0 tys. zł i było niezgodne z objaśnieniami do planu rzeczowo-finansowego na 2020 r. dla uczelni publicznych opublikowanymi na stronie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego²²⁴ gdzie wskazano, że: „W wierszu 03 wykazuje się wartość subwencji, o której mowa w art. 371 ust. 1 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, przyznanej w roku sprawozdawczym.”.

Kwestor wyjaśniła m.in., że nie dokonano korekty planu rzeczowo – finansowego kierując się zasadami wynikającymi z art. 52 ust. 2 upf.

- w zakresie subwencji dotyczącej roku 2021 kwota planowanej subwencji poz. 03 części A Działu I. Rachunek zysków i strat planu rzeczowo-finansowego na rok 2021 (po zmianach) została wskazana w wysokości 570 472,8 tys. zł, a kwota planowanych nakładów na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne sfinansowane lub dofinansowane z subwencji na utrzymanie potencjału dydaktycznego i badawczego poz. 16 Działu V. Informacje rzeczowe i uzupełniające planu rzeczowo-finansowego wynosiła 2 072,2 tys. zł, podczas gdy faktyczna kwota przyznanej subwencji wynikającej z komunikatów Ministra Edukacji i Nauki wynosiła 570 472,8 tys. zł, co stanowiło różnicę w kwocie 2 072,2 tys. zł i było niezgodne z objaśnieniami do planu rzeczowo-finansowego na 2021 r. dla uczelni publicznych opublikowanymi na stronie Ministerstwa

²²³<https://www.gov.pl/web/nauka/informacja-dla-rektorow-uczelni-publicznych-w-sprawie-planu-rzeczowo-finansowego-na-2019-r>

²²⁴<https://www.gov.pl/web/nauka/informacja-dla-rektorow-uczelni-publicznych-w-sprawie-planu-rzeczowo-finansowego-na-2020-r>

Nauki i Szkolnictwa Wyższego²²⁵ gdzie wskazano, że: „W wierszu 03 wykazuje się wartość subwencji, o której mowa w art. 371 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce przyznanej w roku sprawozdawczym (wraz ze zwiększeniami przyznanymi w trakcie roku sprawozdawczego), pomniejszoną o środki przeznaczone na nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne i prawne.”,

- w zakresie subwencji dotyczącej roku 2022, kwota planowanej subwencji poz. 03 części A Działu I. Rachunek zysków i strat planu rzeczowo-finansowego na rok 2022 (po zmianach) wynosiła 589 653,0 tys. zł, a kwota planowanych nakładów na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne sfinansowane lub dofinansowane z subwencji na utrzymanie potencjału dydaktycznego i badawczego poz. 16 Działu V. Informacje rzeczowe i uzupełniające planu rzeczowo-finansowego wynosiła 1 405,0 tys. zł, podczas gdy faktyczna kwota przyznanej subwencji wynikającej z komunikatów Ministra Edukacji i Nauki wynosiła 591 034,2 tys. zł, co stanowiło różnicę w kwocie 23,8 tys. zł i było niezgodne z objaśnieniami do planu rzeczowo-finansowego na 2022 r. dla uczelni publicznych opublikowanymi na stronie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego²²⁶ gdzie wskazano, że: „W wierszu 03 wykazuje się sumę wartości subwencji, o której mowa w art. 371 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przyznanej w roku sprawozdawczym oraz subwencji, o której mowa w art. 71a ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 2400, z późn. zm.), przeznaczonej w roku sprawozdawczym na pokrycie kosztów działalności bieżącej. (...)

W wierszu 16 z łącznej wartości nakładów na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne wykazanych w wierszu 14 należy podać wielkość środków pochodzących z subwencji dla podmiotów szkolnictwa wyższego i nauki przeznaczonych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych poniesionych w roku przyznania subwencji.”.

W zakresie rozbieżności dotyczących planowania subwencji w latach 2021 i 2022 Kwestor wyjaśniła m.in., iż w ramach planowania środków z subwencji oraz finansowania nakładów na środki trwałe i wartości niematerialne i prawne z subwencji nadal nie są jasne zasady prezentacji kosztów i nakładów sfinansowanych w ramach programu Inicjatywa Doskonałości Uczelnia Badawcza. Kwestor wskazała również, że Uczelnia sporządzi korektę planu na rok 2023 ściśle z zaleceniami wynikającymi z *Objaśnień do sprawozdania z wykonania planu rzeczowo – finansowego*, jak tylko zostaną opublikowane.

Rektor potwierdziła stanowisko Kwestor dotyczące ujmowania subwencji w planach rzeczowo-finansowych wynikające z wyżej wskazanych wyjaśnień.

NIK wskazuje, że stosownie do przepisu art. 52 ust. 2 i 3 upf przychody - stanowią prognozy ich wielkości, natomiast zmiany w zakresie przychodów i kosztów, wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym. W związku z powyższym UAM otrzymując informację o dokonaniu zmian w zakresie subwencji winien dokonać stosowanych zmian swojego planu rzeczowo – finansowego.

²²⁵<https://www.gov.pl/web/nauka/informacja-dla-rektorow-uczelni-publicznych-w-sprawie-planu-rzeczowo-finansowego-na-2021-r>

²²⁶<https://www.gov.pl/web/nauka/informacja-dla-rektorow-uczelni-publicznych-w-sprawie-planu-rzeczowo-finansowego-na-rok-2022>

(akta kontroli str. 3807-3897, 3956-4075, 8075-8077)

4. Sprawozdania Rb-N według stanu na koniec IV kwartału dla lat 2019-2022 zostały sporządzone z naruszeniem zasad określonych w instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik nr 9 do SRSJSFP lub instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik nr 8 do NRSJSFP oraz zawierały dane niewynikające z ewidencji księgowej UAM, a mianowicie:

a) W wierszu N1. papiery wartościowe zaniżono wartość posiadanych papierów wartościowych o: 202,2 tys. zł dla 2020 r., 2 436,7 tys. zł dla 2021 r. oraz 7 125,7 tys. zł dla 2022 r., w związku z wykazaniem ich wartości po dokonanej aktualizacji, a nie w wartości nominalnej stosownie do § 12 ust. 1, 4 i 5 załącznika nr 9 do SRSJSFP (w przypadku sprawozdania dotyczącego 2020 r.) oraz § 12 ust. 1, 4 i 5 załącznika nr 8 do NRSJSFP (w przypadku sprawozdań dotyczących 2021 i 2022 r.), w związku z § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu ustalania wartości zobowiązań zaliczanych do państwowego długu publicznego, długu skarbu państwa, wartości zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji²²⁷.

Kwestor w złożonym wyjaśnieniu nie odniosła się do przyczyn ujmowania w sprawozdaniach Rb-N wartości skorygowanej, a nie wartości nominalnej. Wskazała jedynie m.in., że wartość obligacji wykazana w sprawozdaniu odpowiada skorygowanej cenie nabycia ustalonej na podstawie wyceny instrumentu finansowego po cenie ustalonej w aktywnym obrocie regulowanym na ostatni dzień roku obrotowego.

Zdaniem NIK wykazywanie danych w sposób przedstawiony przez Kwestor stanowi naruszenie zasad określonych w wyżej wskazanych przepisach gdyż papiery wartościowe winny być wykazywane w sprawozdaniach Rb-N w wartości nominalnej określonej zgodnie z przepisem § 2 rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu ustalania wartości zobowiązań zaliczanych do państwowego długu publicznego.

(akta kontroli str. 4108, 4115, 4123, 4130, 4144-4148, 4313-4315, 4386-4388)

b) W wierszu N.3 gotówka i depozyty zawyżono dane łącznie o: 49 348,9 tys. zł dla 2019 r., 644,6 tys. zł dla 2020 r., 529,4 tys. zł dla 2021 r. oraz 4 203,0 tys. zł dla 2022 r., w związku z:

- niepomnieniem depozytów o środki otrzymane od innych jednostek lub na rzecz innych jednostek, które UAM był zobowiązany zwrócić w wyniku rozliczenia w następnym kwartale (łącznie o 4 339,5 tys. zł) stosownie do § 13 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 9 do SRSJSFP (w przypadku sprawozdań dotyczących 2019 i 2020 r.) oraz § 13 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 8 do NRSJSFP (w przypadku sprawozdań dotyczących 2021 i 2022 r.).

Kwestor wyjaśniła m.in., że w wierszu N.3.2. „Depozyty na żądanie” powinny zostać wykazane wszystkie środki zgromadzone zarówno na rachunku bieżącym jak i na wydzielonych rachunkach łącznie z naliczonymi przez bank odsetkami, niezależnie od tego, czy podlegają one odprowadzeniu do budżetu, czy pozostają do dyspozycji jednostki. Kwestor nie odniosła się wprost do sprawozdań Rb-N sporządzonych według stanu na koniec IV kwartału 2021 i 2022 r.

NIK wskazuje, że zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 8 do NRSJSFP w sprawozdaniu za IV kwartał - jednostka nie wykazuje środków znajdujących się na rachunku bankowym na koniec IV kwartału, otrzymanych od innej jednostki lub na rzecz innej jednostki, które będzie zobowiązana zwrócić

²²⁷ Dz.U. Nr 57, poz. 366. Dalej zwanego rozporządzeniem w sprawie szczegółowego sposobu ustalania wartości zobowiązań zaliczanych do państwowego długu publicznego.

w wyniku rozliczenia w następnym kwartale, z uwzględnieniem okresu przejściowego, np. dotacji. W § 13 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 9 do SRSJSFP zawarte były analogiczne przepisy.

- niepomniejszeniem depozytów o kwotę wadów i zabezpieczeń należytego wykonania umów (łącznie o 1 697,4 tys. zł) stosownie do § 12 ust. 8 oraz § 13 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 9 do SRSJSFP (w przypadku sprawozdań dotyczących 2019 i 2020 r.) oraz § 12 ust. 8 oraz § 13 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 8 do NRSJSFP (w przypadku sprawozdań dotyczących 2021 i 2022 r.).

Kwestor wyjaśniła, że błędnie wykazano w sprawozdaniach kwoty wynikające z rachunków bankowych dotyczących wadów i zabezpieczeń należytego wykonania umów.

- w przypadku sprawozdania dotyczącego roku 2019 zawyżono wykazaną kwotę o wartość obligacji jaka została również wykazana w wierszu N.1 papiery wartościowe oraz kwotę środków zgromadzonych na rachunku zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (łącznie o 48 707,8 tys. zł), co było niezgodne z § 12 ust. 7, § 13 ust. 1 pkt 1 i 4 oraz § 14 załącznika nr 9 do SRSJSFP.

Rektor, odnosząc się do powyższego błędu wyjaśniła, że niestety nie zachowały się dokumenty robocze będące podstawą sporządzenia sprawozdania za IV kwartał 2019 r., a pracownik sporządzający sprawozdanie nie był już pracownikiem UAM.

- w przypadku sprawozdania dotyczącego roku 2022 zaniżono wykazaną w nim kwotę o 18,8 tys. zł w wyniku przyjęcia nieprawidłowych danych wynikających z ewidencji księgowej na moment sporządzenia sprawozdania Rb-N.

Rektor wyjaśniła, że kwotę wykazaną w wierszu N.3 gotówka i depozyty pomniejszono o nieprawidłowe saldo Ma konta 139300, które w trakcie weryfikacji i uzgodnienia zapisów zostało skorygowane.

(akta kontroli str. 4108, 4115, 4123, 4130, 4136, 4142, 4149-4388, 4391-4396, 4421-4427, 4430-4436)

- c) W wierszu N.4 należności wymagalne zaniżono dane o: 10 450,9 tys. zł dla 2019 r., 6 385,3 tys. zł dla 2020 r., 5 230,1 tys. zł dla 2021 r. oraz 2 685,9 tys. zł dla 2022 r., z kolei w wierszu N.5 pozostałe należności zaniżono dane o: 3 240,4 tys. zł dla 2019 r. oraz zawyżone o: 82,2 tys. zł dla 2020 r., 4 482,9 tys. zł dla 2021 r. oraz 3 058,7 tys. zł dla 2022 r.

Powyższe naruszało § 4 ust. 1 pkt 1 SRSJSFP oraz § 13 ust. 1 pkt 5 i 6 załącznika Nr 9 do SRSJSFP (w przypadku sprawozdań dotyczących 2019 r. i 2020 r.) oraz § 4 ust. 1 pkt 1 NRSJSFP oraz § 13 ust. 1 pkt 5 i 6 załącznika Nr 8 do NRSJSFP (w przypadku sprawozdań dotyczących 2021 i 2022 r.). Przyczyną powstałych rozbieżności były zmiany zapisów w ewidencji księgowej dokonane po dniu sporządzenia sprawozdań oraz błędne wykazanie części należności wymagalnych jako należności pozostałych.

Kwestor, w zakresie nieprawidłowego zakwalifikowania należności wyjaśniła, że pracownik, który przygotowywał dane do sprawozdania Rb-N dokonał nieprawidłowego zaszeregowania wartości należności wynikających z konta 200900. Ponadto dodała, że pracownik ten został poinstruowany, jak należy interpretować zasady wynikające z instrukcji sporządzania sprawozdań.

Rektor potwierdziła stanowisko Kwestor w zakresie wskazanym w wyjaśnieniach dotyczących danych wykazanych w sprawozdaniach Rb-N.

Wyjaśnienia Kwestor w zakresie niedokonywania korekt sprawozdań i stanowisko NIK w powyższym zakresie zostały opisane w punkcie dotyczącym sprawozdań Rb-Z i Rb-UZ.

(akta kontroli str. 4108, 4115, 4123, 4130, 4136, 4142, 4313-4315, 4386-4388, 4421-4427, 4437-4761, 8000-8003, 8041-8042, 8046-8048, 8075-8077)

5. Sprawozdania Rb-UN sporządzone według stanu na koniec roku 2019 r. i według stanu na koniec roku 2020 r. oraz sprawozdanie Rb-UZ sporządzone według stanu na koniec IV kwartału 2022 były sporządzone nierzetelnie w zakresie wskazania dat ich sporządzenia lub ich okresów sprawozdawczych.

W sprawozdaniu Rb-UZ sporządzonym według stanu na koniec roku 2019 r. wskazano rok sprawozdawczy 2020. Natomiast w sprawozdaniu Rb-UN sporządzonym według stanu na koniec roku 2020 r. oraz w sprawozdaniu Rb-UZ sporządzonym według stanu na koniec roku 2022 wskazano niewłaściwe daty ich sporządzenia (wskazano niewłaściwy rok), a mianowicie odpowiednio 5 luty 2020 r. oraz 4 luty 2022 r.

Powyższe działanie było niezgodne z § 10 ust. 4 NRSJSFP oraz § 10 ust. 4 SRSJSFP.

Kwestor w złożonych wyjaśnieniach wskazała, że opatrzenie sprawozdań Rb-UN sporządzonych na koniec 2019 r. datą według stanu na koniec 2020 r. oraz sygnowanie sprawozdań sporządzonych według stanu na koniec 2020 r. datą 5 luty 2020 r. wynika z omyłki pisarskiej spowodowanej jednoczesnym sporządzaniem sprawozdań dotyczących różnych okresów sprawozdawczych.

(akta kontroli str. 4111-4112, 4124, 4127, 4133, 4391-4396)

6. W sprawozdaniach Rb-UN sporządzonych na koniec IV kwartału 2019 r. i 2020 r. wykazano wartość posiadanych papierów wartościowych w kwocie niezgodnej z ich wartością księgową, w tym zawyżono ich wartość odpowiednio o 774,4 tys. zł w 2019 r. i 572,2 tys. zł w 2020 r. co naruszało § 4 ust. 1 pkt 1 SRSJSFP oraz § 23 ust. 2 załącznika nr 9 do SRSJSFP.

Kwestor wyjaśniła m.in., że powyższe różnice wynikały z dokonania aktualizacji wyceny papierów wartościowych po dniu sporządzenia sprawozdań. Stanowisko Kwestora w powyższym zakresie zostało potwierdzone przez Rektora.

NIK wskazuje, że zgodnie z § 10 ust. 5 SRSJSFP w przypadku zmiany stanu faktycznego w ewidencji księgowej jednostka niezwłocznie sporządza oraz przekazuje korektę sprawozdania nieodpowiadającego stanowi faktycznemu do jednostki będącej odbiorcą tego sprawozdania.

(akta kontroli str. 4124, 4127, 4133, 4139, 4143-4148, 4391-4400, 8075-8077)

7. Wykazane w sprawozdaniach Rb-Z i Rb-UZ sporządzonych według stanu na koniec IV kwartału dla lat 2019-2022 dane dotyczące zobowiązań wymagalnych nie były zgodne z danymi wynikającymi z prowadzonych przez UAM ksiąg rachunkowych, tj.:

- a) Dla roku 2019 w sprawozdaniu Rb-Z i Rb-UZ łączna kwota wykazanych, w każdym z tych sprawozdań, zobowiązań wymagalnych była zawyżona o 55,5 tys. zł. W poszczególnych kolumnach sprawozdania Rb-Z łącznie zaniżono i zawyżono wykazane zobowiązania wymagalne odpowiednio o 24,2 tys. zł i 79,7 tys. zł. W poszczególnych kolumnach sprawozdania Rb-UZ łącznie zaniżono i zawyżono wykazane zobowiązania wymagalne odpowiednio o 81,0 tys. zł i 136,5 tys. zł.
- b) Dla roku 2020 w sprawozdaniu Rb-Z i Rb-UZ łączna kwota wykazanych, w każdym z tych sprawozdań, zobowiązań wymagalnych była zawyżona o 4,8 tys. zł. W poszczególnych kolumnach sprawozdania Rb-Z łącznie zaniżono i zawyżono wykazane zobowiązania wymagalne odpowiednio o 93,1 tys. zł i 97,9 tys. zł. W poszczególnych kolumnach sprawozdania Rb-UZ łącznie zaniżono i zawyżono wykazane zobowiązania wymagalne odpowiednio o 2,2 tys. zł i 7,0 tys. zł.

- c) Dla roku 2021 w sprawozdaniu Rb-Z i Rb-UZ łączna kwota wykazanych, w każdym z tych sprawozdań, zobowiązań wymagalnych była zaniżona o 120,3 tys. zł. W poszczególnych kolumnach sprawozdania Rb-Z łącznie zaniżono i zawyżono wykazane zobowiązania wymagalne odpowiednio o 122,8 tys. zł i 2,5 tys. zł. W poszczególnych kolumnach sprawozdania Rb-UZ łącznie zaniżono i zawyżono wykazane zobowiązania wymagalne o odpowiednio 122,6 tys. zł i 2,3 tys. zł.
- d) Dla roku 2022 w sprawozdaniu Rb-Z i Rb-UZ łączna kwota wykazanych, w każdym z tych sprawozdań, zobowiązań wymagalnych była zawyżona o 22,3 tys. zł. W poszczególnych kolumnach sprawozdania Rb-Z łącznie zaniżono i zawyżono wykazane zobowiązania wymagalne odpowiednio o 21,9 tys. zł i 44,2 tys. zł. W poszczególnych kolumnach sprawozdania Rb-UZ łącznie zaniżono i zawyżono wykazane zobowiązania wymagalne odpowiednio o 20,5 tys. zł i 42,8 tys. zł.

Powyższe naruszało § 4 ust. 1 pkt 1 SRSJSFP oraz § 2 ust. 1 pkt 4, § 2 ust. 2 i § 17 ust. 1 i 4 załącznika Nr 9 do SRSJSFP (w przypadku sprawozdań dotyczących 2019 i 2020 r.) oraz § 4 ust. 1 pkt 1 NRSJSFP oraz § 2 ust. 1 pkt 4, § 2 ust. 2 i § 16 ust. 1 i 4 załącznika Nr 8 do NRSJSFP (w przypadku sprawozdań dotyczących 2021 i 2022 r.). Przyczyną powstałych rozbieżności były zmiany zapisów w ewidencji księgowej jakie zostały dokonane po dniu sporządzenia sprawozdań.

Kwestor wyjaśniła m.in., że ustawodawca w rozporządzeniu dotyczącym sprawozdań jednostek w zakresie operacji finansowych określił zasady sporządzania korekt w przypadku zmian stanu faktycznego w ewidencji księgowej po dniu sporządzenia sprawozdania według stanu na koniec okresu sprawozdawczego. Zdaniem Kwestor jednostki nie sporządzają korekty, jeżeli zmiana stanowi mniej niż 0,001 % PKB za rok budżetowy, którego sprawozdanie dotyczy. Stanowisko Kwestora w powyższym zakresie zostało potwierdzone przez Rektora.

NIK wskazuje, że zgodnie z § 10 ust. 5 SRSJSFP, jak również § 10 ust. 5 NRSJSFP „W przypadku zmiany stanu faktycznego w ewidencji księgowej lub w przypadku stwierdzenia błędu w uprzednio przekazanym sprawozdaniu, jednostka niezwłocznie sporządza oraz przekazuje korektę sprawozdania nieodpowiadającego stanowi faktycznemu do jednostki będącej odbiorcą tego sprawozdania. Jednostki nie sporządzają korekty, jeżeli od końca okresu sprawozdawczego upłynęło 6 miesięcy, a zmiana stanowi mniej niż 0,001% PKB za rok budżetowy, którego sprawozdanie dotyczy, lub w przypadku braku informacji - za ostatni znany okres.”. W związku z powyższym sprawozdania winny być korygowane jeśli zmiany dokonane w ewidencji księgowej zostały dokonane wcześniej niż przed upływem 6 miesięcy od dnia końca okresu sprawozdawczego. Ostatnie zapisy ujęte w księgach UAM lat 2019-2022 były dokonane w terminach umożliwiającym dokonanie stosownej korekty sporządzonych sprawozdań.

(akta kontroli str. 4109-4114, 4116-4119, 4121-4122, 4125-4126, 4128-4129, 4131-4132, 4134-4135, 4137-4138, 4140-4141, 4313-4315, 4386-4388, 4794-4901, 8075-8077)

8. Zobowiązania wymagalne w walutach obcych były wykazywane w sprawozdaniach Rb-Z i Rb-UZ sporządzanych według stanu na koniec IV kwartału dla lat 2019-2022 według innych kursów niż średni kurs NBP na ostatni dzień danego roku co było niezgodne z § 17 ust. 2 załącznika nr 9 do SRSJSFP (w przypadku sprawozdań dotyczących 2019 i 2020 r.) oraz § 16 ust. 2 załącznika nr 8 do NRSJSFP (w przypadku sprawozdań dotyczących 2021 i 2022 r.), w związku z § 6 rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu ustalania wartości zobowiązań zaliczanych do państwowego długu publicznego. W badanej

próbie obejmującej zobowiązania wymagalne wyrażone w walucie euro ustalono, że w wyniku przyjęcia niewłaściwego kursu zawyżono kwotę tych zobowiązań w latach 2019, 2021 i 2022 łącznie o 2,6 tys. zł, oraz zaniżono ich kwotę w roku 2020 o 5,6 tys. zł. Powyższe różnice wynikały ze sposobu księgowania różnic kursowych na koniec danego roku.

Kwestor wyjaśniła m.in., że w wyniku prowadzonych prac związanych z ustaleniem stanu na koniec roku budżetowego 2023 Uczelnia zaksięgowała różnice kursowe do poziomu faktury zagranicznej, w wystawionej walucie obcej, na poszczególnych kontrahentach, co ułatwi prace związane z wyceną zobowiązań wymagalnych wykazanych w sprawozdaniu Rb-Z i Rb-UZ.

(akta kontroli str. 4109-4114, 4116-4119, 4121-4122, 4125-4126, 4128-4129, 4131-4132, 4134-4135, 4137-4138, 4140-4141, 4391-4420, 4906-4910)

9. Ostateczne zamknięcie ksiąg rachunkowych UAM dla lat 2021 i 2022 zostało dokonane po terminie określonym w art. 12 ust. 4 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki kontynuującej działalność powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy. Księgi roku 2021 zostały ostatecznie zamknięte w dniu 6 czerwca 2022 r., pomimo że zatwierdzenia sprawozdania finansowego UAM za 2021 Rada Uczelni dokonała na podstawie Uchwały nr 30/2021/2022 z dnia 20 maja 2022 r., natomiast księgi roku 2022 zostały ostatecznie zamknięte w dniu 1 lipca 2023 r., pomimo że zatwierdzenia sprawozdania finansowego UAM za 2022 Rada Uczelni dokonała na podstawie Uchwały nr 49/2022/2023 z dnia 17 maja 2023 r.

Kwestor wyjaśniła m.in., że uruchomienie procedur zamknięcia ksiąg rachunkowych następowało zgodnie z ustawowym terminem. Ponadto wskazała, że zidentyfikowano szczególne przypadki, które w wyniku błędów pracowników powodują nieprawidłowości po stronie systemu, a Uczelnia zwróci się do dostawcy oprogramowania z prośbą o wycenę odpowiedniej modyfikacji.

NIK wskazuje, że przewidziany w ww. przepisie termin określa obligatoryjny moment ostatecznego zamknięcia ksiąg rachunkowych dla jednostek kontynuujących działalność²²⁸, a nie na uruchomienie procedur ich zamknięcia. Występujące nieprawidłowości po stronie systemu również nie stanowią przyczyn naruszenia ww. terminu.

(akta kontroli str. 7953-7984, 8000-8003)

10. W księgach rachunkowych zobowiązania wymagalne występujące według stanu na koniec lat 2019-2022 były wykazywane w kwotach niezgodnych ze stanem faktycznym. W przypadku 22 zobowiązań na łączną kwotę 211,8 tys. zł (tj. 8,61 % badanych przypadków) zakwalifikowano je jako wymagalne, pomimo że nie stanowiły one takich zobowiązań, co wynikało z wprowadzenia do ewidencji księgowej niewłaściwej daty wymagalności zobowiązania. Ponadto w przypadku 59 zobowiązań na łączną kwotę 333,8 tys. zł (tj. 13,56 % badanych przypadków) w ewidencji księgowej przyjmowano datę wymagalności zobowiązania wskazującą, że są to zobowiązania wymagalne, pomimo że z dokumentów dotyczących tych zobowiązań nie wynikały daty terminu ich zapłaty²²⁹.

Powyższe działanie było niezgodne z art. 24 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 3 ustawy o rachunkowości i skutkowało tym, że wykazane w sprawozdaniach Rb-Z (jak również Rb-UZ) zobowiązania wymagalne nie były zgodne ze stanem faktycznym.

Kwestor wyjaśniła m.in., że rozbieżności te wynikały z omyłek przy wprowadzaniu daty wymagalności bądź sposobu działania systemu księgowego. Wskazała również, że sprawozdania Rb-Z sporządzane na podstawie raportów generowanych

²²⁸ Walińska Ewa (red.), Ustawa o rachunkowości. Komentarz, wyd. VI, Opublikowano: WKP 2023

²²⁹ Powyższe kwoty były niższe od progu istotności określonego w Polityce rachunkowości UAM.

z systemu uwzględniały wartości zobowiązań niewymagalnych traktowanych jako zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 4391-4396, 4902-4910)

11. W latach 2019-2023 w UAM dopuszczono do nieterminowego regulowania zobowiązań oraz nieterminowych zwrotów niewykorzystanych środków z dotacji (bądź innych otrzymanych środków), co skutkowało zapłatą odsetek za nieterminowe płatności, w łącznej wysokości 39,9 tys. zł i stanowiło naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 ufp.

Kwestor wyjaśniła, że przyczynami regulowania zobowiązań po terminie płatności była konieczność: opracowania (potwierdzenia dokumentu) przez kilka jednostek organizacyjnych jednocześnie; dokonania wyjaśnień i uzupełnień koniecznych do prawidłowego ujęcia w księgach rachunkowych; zmiana organizacji pracy związana z działaniami podejmowanymi w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa wywołującego chorobę COVID – 19.

NIK wskazuje, że kwestie organizacji obiegu dokumentów nie stanowią okoliczności usprawiedliwiających dopuszczenie do konieczności zapłaty odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań.

(akta kontroli str. 5737-5740, 5767-5770, 5801-5805, 5811-5814, 6011-6019, 6044-6047, 6073-6076, 6107-6110, 6116-6119, 6316-6323, 6348-6352, 6858-6863, 7718-7745, 7985-7987, 7993-7994, 8041-8042, 8046-8048)

12. W latach 2021-2023 działania windykacyjne wobec pięciu dłużników podejmowane były ze znaczną zwłoką, co było działaniem nierzetelnym i niezgodnym z art. 42 ust. 5 ufp. W badanej próbie obejmującej 11 kontrahentów, którzy zgodnie z ewidencją księgową UAM na dzień 31 grudnia 2022 r. nie uregulowali wobec UAM należności na kwotę 1 515,9 tys. zł, w tym zaległości na kwotę 1 376,1 tys. zł ustalono, że w przypadku pięciu dłużników²³⁰, których zaległości na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiły 395,0 tys. zł:

a) przedsądowe wezwania do zapłaty były przysyłane do dłużników²³¹ w terminie od 313 do 595 dni od upływu terminu płatności najwcześniejszego zobowiązania objętego wezwaniem. Przed wysłaniem przedsądowych wezwań do zapłaty do dłużników kierowano ponaglenia;

b) w przypadku jednego dłużnika nie wysyłano do niego przedsądowych wezwań do zapłaty i w konsekwencji nie kierowano sprawy na drogę postępowania sądowego, a zaległości względem UAM były regulowane do 382 dni od dnia upływu terminu płatności. Do dłużnika wysyłano jedynie ponaglenia.

Kancierz wyjaśnił m.in., wskazując przyczyny tego opóźnienia, że było to związane z długotrwałą chorobą pracownika odpowiedzialnego za uzgadnianie konta odbiorców i częściowym brakiem możliwości obciążenia innych pracowników Sekcji Finansowej pełną weryfikacją poszczególnych transakcji na kontach odbiorców;

c) stwierdzono przypadek gdy sprawę skierowano na drogę postępowania sądowego dopiero po 381 dniach od dnia upływu terminu wskazanego w przedsądowym wezwaniu do zapłaty.

Kancierz wyjaśnił m.in., że przyczyną zwłoki w skierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego był złożony charakter sprawy i jej okoliczności i dlatego konieczne było dokonanie stosownych analiz prawnych w zakresie zasadności i treści powództwa, również w związku z przekształceniem

²³⁰ W przypadku pozostałych sześciu dłużników: w trzech przypadkach dłużnicy uregulowali swoje zobowiązania w terminie do 70 dni od upływu terminu płatności, w jednym przypadku dłużnik uregulował zobowiązanie po otrzymaniu ponaglenia od UAM, a w przypadku dwóch dłużników wykazane w ewidencji księgowej dane nie były zgodne ze stanem faktycznym co zostało szerzej opisane w oddzielnych punktach sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

²³¹ Dotyczyło to czterech dłużników objętych próbą.

przedsiębiorstwa dłużnika w spółkę prawa handlowego już po powstaniu roszczenia o zapłatę kary umownej objętego powództwem wobec dłużnika. Wskazując powody zwłoki dodał on również, że zbiegło się to z okresem istotnych braków kadrowych w Biurze Radców Prawnych;

- d) stwierdzono również przypadek gdy nie skierowano sprawy na drogę postępowania sądowego, pomimo że dłużnik nie uregulował zaległości w terminie wskazanym w przedsądowym wezwaniu do zapłaty, a od tego momentu minęło 165 dni²³².

Kanclerz wyjaśnił m.in., że z uwagi na złożony charakter sprawy i okoliczności stanowiące podstawę do naliczenia kary umownej, konieczna była pogłębiona analiza celem określenia zasadności dochodzenia roszczenia. Aktualnie sprawa jest w trakcie tej weryfikacji i ustalania dowodów potwierdzających zasadność naliczenia kary umownej, które pozwolą na ograniczenie ryzyka skutecznego zakwestionowania roszczenia przez dłużnika w trakcie postępowania sądowego. Dodał on również, że na terminowość tych działań wpływ miały m.in., braki kadrowe Biurze Radców Prawnych UAM, zmiana na stanowisku koordynatora oraz konieczność skupienia zaangażowania radców prawnych na przygotowaniu znacznej ilości pozwów obejmujących roszczenia, które przedawniały się wraz z końcem roku 2023.

NIK wskazuje, że zgodnie z art. 42 ust. 5 upf jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane m.in. do terminowego podejmowania, w stosunku do zobowiązanych, czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

(akta kontroli str. 4911-5350, 5363-5380)

Podkreślić należy, że powyższe okoliczności świadczą o niezapewnieniu adekwatnej kontroli zarządczej o jakiej mowa w art. 68 upf. Zgodnie ze standardem określonym w pkt. II.C.11. załącznika do komunikatu w sprawie standardów kontroli zarządczej²³³, należy prowadzić nadzór nad wykonaniem zadań w celu ich oszczędnej, efektywnej i skutecznej realizacji. Natomiast zgodnie ze standardem określonym w pkt. II.C.10. załącznika do ww. komunikatu, procedury wewnętrzne, instrukcje, wytyczne, dokumenty określające zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracowników i inne dokumenty wewnętrzne stanowią dokumentację systemu kontroli zarządczej, a dokumentacja ta powinna być spójna i dostępna dla wszystkich osób, dla których jest niezbędna.

W uregulowaniach wewnętrznych UAM nie określono terminów podejmowania właściwych działań windykacyjnych (z wyjątkiem opłat za usługi edukacyjne i należności za nieterminowy zwrot materiałów bibliotecznych) przez poszczególne komórki organizacyjne UAM (w tym merytorycznie odpowiedzialne osoby).

Kanclerz w złożonych na tą okoliczność wyjaśnieniach, w których opisał regulacje wewnętrzne dotyczące podejmowanych działań windykacyjnych przez poszczególne komórki organizacyjne UAM nie wskazał regulacji, które wskazywałyby na terminy w jakich należałoby podejmować te działania (z wyjątkiem opłat za usługi edukacyjne i należności za nieterminowy zwrot materiałów bibliotecznych).

Ponadto Rektor wyjaśniła, że żaden przepis powszechnie obowiązującego prawa nie nakłada na UAM obowiązku opracowania uregulowań wewnętrznych, które określałyby terminy podejmowania powyższych działań. W opinii Rektor obowiązujące w UAM regulacje wewnętrzne określają działania poszczególnych jednostek i komórek organizacyjnych w sposób zapewniający realizowanie wszelkich obowiązków nałożonych przepisami prawa powszechnie obowiązującego. NIK zauważa, że pomimo, iż w ocenie Pani Rektor obowiązujące uregulowania określają sposób postępowania w ww. sprawach to działania w stosunku do

²³² Według stanu na dzień 26.01.2024 r.

²³³ Dz. Urz. MF. z 2009 r. nr 15, poz. 84.

zobowiązanych do uiszczenia na rzecz UAM należności nie były podejmowane terminowo, tak więc w tym zakresie nie nastąpiło efektywne i skuteczne wykonanie zadań. Ponadto NIK wskazuje, że ujęcie w uregulowaniach wewnętrznych terminów dokonywania poszczególnych działań windykacyjnych stanowiłoby element nadzoru nad wykonaniem zadań.

(akta kontroli str. 5358-5366, 8012-8016, 8039-8040)

13. W ewidencji księgowej według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. widniały zaległości w kwocie 36,5 tys. zł²³⁴ dotyczące kontrahenta, który uregulował je 26 marca 2021 r., w związku z zawartą w dniu 24 lutego 2021 r. ugodą sądową, co stanowiło naruszenie art. 24 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

Kwestor wyjaśniła, że powyższy błąd wynikał z działania pracownika Kwestury, który sugerując się opisem transakcji na wyciągu bankowym, zaksięgował wpłatę na konto 764120 – otrzymane odszkodowania, kary, grzywny w tym z tytułu postępowania procesowego. Kwestor wskazała również, że w związku z otrzymaną informacją o warunkach zawartej ugody zwróciła się na piśmie do kierownika jednostki o zgodę na spisanie powyższej kwoty w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych.

W trakcie trwania czynności kontrolnych dokonano sprostowania błędnych zapisów księgowych.

(akta kontroli str. 5258-5271, 8000-8005)

14. UAM nie naliczał (od września 2009 r.) i nie dochodził rzetelnie należności z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości przez Miasto Poznań, a ujęte w ewidencji księgowej kwoty dotyczące należności z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości były niezgodne ze stanem faktycznym. Mianowicie od września 2009 r. UAM nie naliczał opłat za bezumowne użytkowanie nieruchomości przez Miasto Poznań i w konsekwencji nie podejmowano działań mających na celu wyegzekwowanie tych należności, z wyjątkiem zawezwania do próby ugodowej z dnia 6 lipca 2018 r. (do podpisania ugody nie doszło).

W powyższym wezwaniu UAM domagał się zapłaty łącznej kwoty 3 629,0 tys. zł za bezumownie korzystanie z nieruchomości przez Miasto Poznań za okres od 6 lipca 2008 r. do 6 lipca 2018 r. wraz z należnymi odsetkami za zwłokę.

Powyższe działanie było niezgodne z art. 42 ust. 5 ufp.

Kancierz w złożonych wyjaśnieniach wskazywał trudności prawne związane z nieruchomościami użytkowymi bezumownie przez Miasto Poznań (w tym opisał podejmowanie działań mających na celu zakwestionowanie praw UAM do części tych nieruchomości). Ponadto wyjaśnił m.in., że „W tym stanie rzeczy de facto i de iure żądania wystąpienia o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości (...) należy uznawać za co najmniej przedwczesne i wysoce sporne, co w konsekwencji może rodzić obowiązek zwrotu środków oczywiście bezzasadnie ustalonych, wyegzekwowanych i pobranych i to wszystko z potencjalnym zagrożeniem obowiązku ich zwrotu i poniesieniem oczywiście bezzasadnych kosztów sądowych w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.”. Kancierz wskazał również, że są podejmowane rozmowy i negocjacje z Miastem Poznaniem, celem zakończenia sporu w formie ugody zatwierdzonej przez Sąd.

NIK wskazuje, że Miasto Poznań podejmowało formalne działania mające na celu zakwestionowanie prawa własności UAM jedynie w stosunku do trzech spośród 10 nieruchomości objętych zawezwaniem do próby ugodowej z dnia 6 lipca 2018 r. Stosownie do przepisu art. 42 ust. 5 ufp, jednostki sektora finansów publicznych są

²³⁴ Powyższa kwota była niższa od progu istotności określonego w Polityce rachunkowości UAM.

obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Oszacowana kwota nienaliczonych opłat za bezumownie korzystanie z nieruchomości przez Miasto Poznań za okres od 7 lipca 2018 r. do 6 marca 2024 r. wynosiła 2 017,6 tys. zł²³⁵.

(akta kontroli str. 4924-5079, 5363-5366, 5387-5398, 7985-7987, 7996-7999)

15. W UAM nie podejmowano właściwych działań w zakresie naliczania odsetek od nieterminowych płatności dokonywanych przez kontrahentów, a mianowicie w badanej próbie zaległości, dotyczącej dziewięciu dłużników, którzy posiadali zaległości na kwotę 624,2 tys. zł, wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. stwierdzono, że:

- a) W czterech przypadkach, noty odsetkowe zostały wystawione ze znaczną zwłoką, a mianowicie z datą 31 grudnia 2023 r. i przesłane do dłużników dopiero w dniu 18 stycznia 2024 r., i w konsekwencji tego, zostały ujęte w księgach rachunkowych roku następnego, pomimo że dotyczyły one przychodów z tytułu odsetek należnych za rok 2022 i 2023²³⁶, co było niezgodne z art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Kwestor wyjaśniła m.in., że zapłata powyższych należności została dokonana w roku 2023, a pracownik Sekcji Finansowej naliczył odsetki i wystawił noty odsetkowe, w trakcie weryfikacji sald na poszczególnych odbiorcach w roku 2023. Kwestor wskazała również, że zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy o rachunkowości jednostka może w ramach przyjętych zasad (polityki) rachunkowości stosować uproszczenia, jeżeli nie wywiera to istotnie ujemnego wpływu na sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy jednostki, dla przejrzystości stosowanych zasad zostanie zaktualizowana Polityka rachunkowości w zakresie wprowadzenia zapisu o uproszczeniu.

Zdaniem NIK skoro nie przyjęto w tym zakresie uproszczeń, o których mowa wyżej, jednostka zobowiązana jest do stosowania obowiązujących w tym zakresie przepisów ustawy o rachunkowości.

- b) W trzech przypadkach nie naliczano odsetek ustawowych od nieuregulowanych przez kontrahentów kar umownych. Łączna kwota nienaliczonych odsetek wynosiła 68,1 tys. zł²³⁷.

Powyższe było niezgodne z art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych.

Kwestor wyjaśniła m.in., że w przypadku braku uiszczenia przez odbiorców kar umownych na podstawie wystawianych not księgowych sprawa była przekazywana do windykacji i nie wystawiano not odsetkowych.

- c) W badanej próbie²³⁸ not odsetkowych, w jednym przypadku ustalono, że wysokość odsetek była ustalona w sposób nieprawidłowy, a mianowicie ustalając okres za jaki przysługiwały odsetki za zwłokę nie zastosowano się do przepisu art. 115 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny²³⁹, zgodnie z którym jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.

Kwestor wyjaśniła m.in., że pracownik Sekcji Finansowej wystawiając notę odsetkową omyłkowo przyjął dzień 26 grudnia 2022 jako dzień roboczy, a nie dzień wolny od pracy.

²³⁵ Kwota obliczona w oparciu o przyjęte przez UAM stawki opłat za bezumowne użytkowanie nieruchomości przez Miasto Poznań wskazane w zawiadzeniu do próby ugodowej z dnia 6 lipca 2018 r., z wyłączeniem działek które nie były użytkowane przez Miasto Poznań, tzn. działek nr 15/3, 15/2 i 29/3.

²³⁶ Najpóźniej uregulowana należność została opłacona w dniu 7 kwietnia 2023 r.

²³⁷ Według stanu na dzień 29 lutego 2024 r.

²³⁸ Próba obejmowała cztery wystawione noty odsetkowe.

²³⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1610, ze zm., dalej KC.

Brak podejmowania działań w zakresie naliczania odsetek od nieterminowych płatności dokonywanych przez kontrahentów świadczy o braku rzetelności oraz niezapewnieniu adekwatnej kontroli zarządczej o jakiej mowa w art. 68 ufp.

W UAM nie ustalono w uregulowaniach wewnętrznych, terminów w jakich należałoby naliczać odsetki za zwłokę od nieuregulowanych w terminie przez kontrahentów zobowiązań.

Rektor wyjaśniła, że w UAM nie opracowano uregulowań wewnętrznych, które określałyby terminy w jakich należałoby naliczać odsetki od nieuregulowanych przez kontrahentów zobowiązań, bądź zobowiązań uregulowanych po terminie płatności, albowiem terminy te wynikają z przepisów prawa powszechnie obowiązującego. W opinii Rector dodatkowe wprowadzenie regulacji wewnętrznych w tym zakresie jest bezprzedmiotowe, skoro kwestia ta jest uregulowana przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

(akta kontroli str. 5217-5249, 5272-5355, 5358-5366, 5381-5386, 8012-8016, 8039-8042, 8046-8048)

NIK zauważa, że pomimo, iż w ocenie Pani Rektor dodatkowe wprowadzenie regulacji wewnętrznych określających terminy w jakich należałoby naliczać odsetki od nieuregulowanych przez kontrahentów zobowiązań, bądź zobowiązań uregulowanych po terminie płatności jest bezprzedmiotowe, działania w zakresie naliczania odsetek za zwłokę nie były dokonywane terminowo i zgodnie z przepisami prawa. Ponadto NIK wskazuje, że ujęcie w uregulowaniach wewnętrznych terminów w jakich należałoby naliczać odsetki za zwłokę od nieuregulowanych w terminie przez kontrahentów zobowiązań stanowiłoby narzędzie kontroli zarządczej i nadzoru nad wykonaniem powyższych zadań.

16. Stwierdzono nieprawidłowości naruszające przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁴⁰ oraz Zasad udzielania zamówień, w zakresie udzielania zamówień związanych z realizacją projektu TAPIH, a mianowicie:

- a) Wydatków na łączną kwotę 121,1 tys. zł dokonano bez udokumentowania czynności mających na celu wybór wykonawcy co było niezgodne z § 3 ust. 2 Zasad udzielania zamówień, zgodnie z którym kierownik jednostki organizacyjnej zobowiązany jest przeprowadzić i udokumentować przeprowadzenie czynności mających na celu gospodarne, celowe i oszczędne wydatkowanie środków publicznych oraz wybór najkorzystniejszej oferty zapewniającej właściwą realizację zamówienia.

(akta kontroli str. 836-893, 6858-6861, 7013-7026, 7063-7099, 8008-8009)

Kierownik Projektów ICI i DITE²⁴¹ wyjaśniła m.in., że brak dokumentacji dotyczącej wyboru tych wykonawców wynikał z tego, że wykonawcy zostali już wskazani we wniosku złożonym do NAWA. Natomiast w przypadku wydatków na usługi hotelowe wybór był dokonany na podstawie ceny, dostępności i odległości od miejsca szkolenia.

(akta kontroli str. 7100-7101, 7103-7104, 7108-7109, 7111-7124)

NIK wskazuje, że powyższy sposób wyboru wykonawcy był niezgodny z ówczesnie obowiązującymi Zasadami udzielania zamówień, które jednoznacznie wskazywały na konieczność udokumentowania dokonanych czynności i dokonania wyboru najkorzystniejszej oferty. Nawet w przypadku wyboru wykonawców przed złożeniem wniosku do NAWA ich wybór powinien zostać przeprowadzony zgodnie z Zasadami udzielania zamówień.

²⁴⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm. Dalej pzp.

²⁴¹ Kierownik projektów Diverse Internationalisation of Teacher Education (DITE) oraz Inclusive Comprehensive Internationalisation (ICI), a uprzednio kierownik projektu TAPIH.

Ponadto ustalono, że wydatki na łączną kwotę 55,5 tys. zł zostały dokonane bez złożenia wymaganego wniosku o udzielenie zamówienia publicznego, jak również bez wpisania tych wydatków do właściwego rejestru wydatków udzielonych na podstawie pełnomocnictwa co było niezgodne z § 2 Zasad udzielania zamówień.

(akta kontroli str. 836-893, 6858-6861, 7013—7026, 7076-7099, 8008-8009)

Dyrektor Centrum Wsparcia Współpracy Międzynarodowej potwierdziła, że powyższe wydatki, dla których nie złożono wniosków o udzielenie zamówienia publicznego, nie zostały wykazane w rejestrze wydatków udzielonych na podstawie pełnomocnictwa.

(akta kontroli str. 7125-7127)

- b) Z dwoma wykonawcami, realizującymi szkolenia z zakresu międzynarodowych i międzykulturowych efektów kształcenia dla pracowników naukowych, nie zawarto umów, pomimo że łączne wydatki związane z realizowanymi przez nich zadaniami wyniosły odpowiednio 28,5 tys. zł i 20,7 tys. zł, co było niezgodne z § 3 ust. 1 Zasad udzielania zamówień.

(akta kontroli str. 836-893, 6858-6861, 7076-7099, 8008-8009)

Kierownik projektu ICI i DITE wyjaśniła, że ze względu na fakt, że wniosek projektowy na szkolenia był przygotowany w 2017 i 2018 r., nie pamięta dlaczego nie doszło do podpisania umowy na usługi szkoleniowe i jakie były wtedy ku temu przesłanki. Ponadto wskazała, że szkolenia były rozłożone w czasie na dwa lata, a każde ze szkoleń dotyczyło innego zakresu tematycznego.

(akta kontroli str. 7100-7101, 7103-7104)

- c) W przypadku udzielenia zamówienia, którego przedmiotem było przygotowanie i przeprowadzenie badania jakościowego i ilościowego w postaci ankiety przed, po i 3 miesiące po szkoleniu SUCTI²⁴² dla jego uczestników (poniesione wydatki związane z tym zamówieniem wyniosły łącznie 65,5 tys. zł), we wniosku o udzielenie zamówienia publicznego nr ZP/122/U/2019 nie wskazano szacunkowej wartości zamówienia co świadczy o jej nierzetelnym sporządzeniu.

(akta kontroli str. 7063-7075, 7128-7129)

Kierownik projektu ICI i DITE wyjaśniła m.in., że brak szacunkowej wartości zamówienia publicznego wynikał z roztargnienia.

(akta kontroli str. 7130-7131)

- d) Nie udokumentowano szacowania wartości zamówienia dotyczącego wniosków o udzielenie zamówienia publicznego nr ZP/122/U/2019, ZP/488/U/2019 oraz ZP/412/U/2019 co naruszało § 3 ust. 2 Zasad udzielania zamówień, zgodnie z którym kierownik jednostki organizacyjnej zobowiązany był udokumentować przeprowadzenie czynności mające na celu gospodarne, celowe i oszczędne wydatkowanie środków publicznych oraz wybór najkorzystniejszej oferty zapewniającej właściwą realizację zamówienia.

Kierownik projektu ICI i DITE wyjaśniła (w zakresie wniosku nr ZP/122/U/2019) m.in., że nie udokumentowano szacowania wartości zamówienia, którego dokonano poprzez uzgodnienia telefoniczne i w trakcie spotkań na konferencji z wykonawcą.

Dyrektor Centrum Wsparcia Współpracy Międzynarodowej wyjaśniła (w zakresie wniosków ZP/488/U/2019 oraz ZP/412/U/2019) m.in., że nie zostały sporządzone dokumenty z szacowania wartości zamówienia w formie notatki, sporządzono jedynie notatkę roboczą, jaka nie została zarchiwizowana ponieważ

²⁴² Z angielskiego Systemic University Change Towards Internationalization.

nie było obowiązku jej dołączenia do wniosku o udzielenie zamówienia publicznego.

(akta kontroli str. 836-893, 6858-6861, 7128-7135, 7200-7201, 7317-7318)

- e) Nierzetelnie sporządzono wniosek o udzielenie zamówienia publicznego nr ZP/0214/U/21, ponieważ wskazano szacunkową wartość zamówienia w kwocie 18,5 tys. zł, pomimo że z notatki z szacowania wartości zamówienia wynika kwota 16,8 tys. zł.

Dyrektor Centrum Wsparcia Współpracy Międzynarodowej wskazała, że we wniosku o udzielenie zamówienia publicznego, uwzględniono kwotę brutto, która wynika z otrzymanej odpowiedzi na zapytanie.

NIK wskazuje, że kwota brutto wynikająca ze złożonej oferty, a następnie wskazana w umowie wynosiła właśnie 16,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 7100-7102, 7146-7148)

- f) W przypadku udzielenia zamówienia, którego przedmiotem była usługa szkolenia dla kadry administracyjnej UAM z zakresu komunikacji międzykulturowej typu Train the trainers, na podstawie umowy nr ZP/488/U/19 (wartość powyższego zamówienia wynosiła 114,0 tys. zł) stwierdzono, że:

- We wniosku o udzielenie zamówienia publicznego nie wskazano szacunkowej wartości zamówienia co świadczy o nierzetelnym sporządzeniu powyższego wniosku.

Dyrektor Centrum Wsparcia Współpracy Międzynarodowej wyjaśniła, że wynikało to z roztargnienia pracownika sporządzającego wniosek.

(akta kontroli str. 7132-7135, 7200-7201)

- Szacowania wartości zamówienia dokonano po zabranie ofert od potencjalnych wykonawców, tzn. po wszczęciu postępowania mającego na celu wybór wykonawcy. Szacowanie wartości zamówienia winno być przeprowadzone przed przystąpieniem do czynności mających na celu wybór wykonawcy, ponieważ jedynie szacunkowa wartość zamówienia umożliwia ustalenie czy dla powyższego zamówienia będą miały zastosowanie Zasady udzielania zamówień publicznych bądź przepisy pzp. Dyrektor Centrum Wsparcia Współpracy Międzynarodowej w złożonym wyjaśnieniu potwierdziła, że szacowania wartości zamówienia dokonano w oparciu o otrzymane oferty.

(akta kontroli str. 836-893, 7132-7135, 7200-7201, 7222-7282)

- Do zawartej umowy załączono ofertę wykonawcy wybranego w postępowaniu, której treść była inna od treści oferty złożonej przez oferenta w odpowiedzi na przesłane do niego zapytanie. W odpowiedzi na zapytanie wykonawca w złożonej ofercie wskazał: w zakresie komunikacji międzykulturowej cenę netto 43,9 tys. zł, która miała być powiększona o VAT ze stawką 23 % co daje kwotę brutto 54,0 tys. zł oraz na szkolenie train the trainers za cenę netto 48,8 tys. zł, która miała zostać powiększona o VAT ze stawką 23 % co daje kwotę brutto 60,0 tys. zł. Natomiast załącznikiem do umowy były zmienione oferty (zawierające identyczne daty ich sporządzenia tzn. 6 lutego 2019 r. jak w ofertach pierwotnych), gdzie dokonano zmian w zakresie ceny, tzn. w ofercie na szkolenie w zakresie komunikacji międzykulturowej wskazano cenę netto i brutto w wysokości 54,0 tys. zł (ze względu na zwolnienie z VAT), natomiast w ofercie na szkolenie train the trainers wskazano cenę netto i brutto w wysokości 60,0 tys. zł (ze względu na zwolnienie z VAT). Zmiana oferty przez wykonawcę i jej zaakceptowanie przez UAM świadczy o braku rzetelności prowadzonego postępowania.

W zakresie powodów zmiany oferty, okoliczności jej zmiany, powodów przyjęcia oferty i niedokonania powtórzenia przeprowadzonego postępowania były Prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej, który udzielił powyższego zamówienia oraz podpisał umowę z wykonawcą wyjaśnił m.in., że od 1 września 2020 r nie był w żaden sposób związany z administracją centralną UAM i nie miał zatem od tego czasu żadnego dostępu do dokumentów. Ponadto wskazał, że nie był w stanie odtworzyć z pamięci tak szczegółowych kwestii.

W złożonych na tą samą okoliczność wyjaśnieniach Kierownik projektu ICI i DITE wskazała, że:

„(...) myślę i podejrzewam, że mogło to wynikać z błędu w pierwszej ofercie i że (...) mogła od początku wiedzieć, że UAM będzie zwolnione z VAT i dlatego te wyższe ceny były tymi, które miały docelowo obowiązywać.

Przy podpisywaniu umowy z nimi też nie było wskazane, że to jest jakiś błąd, dlatego moja czujność tutaj została uśpiona.

Więcej szczegółów nie pamiętam, to było dawno, a część rzeczy była ustalana telefonicznie, w tym u nas na UAM wewnętrznie, nie jestem w stanie sobie przypomnieć skąd mogą wynikać te różnice.”

(akta kontroli str. 7189-7199, 7200-7282)

- g) W przypadku udzielenia zamówienia, którego przedmiotem było świadczenie usług cateringu podczas szkoleń, na podstawie umowy nr ZP/412/U/19 (wartość powyższego zamówienia wynosiła 61,9 tys. zł) stwierdzono, że:

- We wniosku o udzielenie zamówienia publicznego nie wskazano szacunkowej wartości zamówienia co świadczy o nierzetelnym jego sporządzeniu.

Kierownik projektu ICI i DITE wskazała, że nie pamięta przyczyny nie wskazania powyższej kwoty we wniosku. W jej opinii najprawdopodobniej zapomniała tego uczynić.

(akta kontroli str. 7313, 7316, 7317-7318)

- Szacowania wartości zamówienia dokonano po zebraniu ofert od potencjalnych wykonawców, tzn. po wszczęciu postępowania mającego na celu wybór wykonawcy. Szacowanie wartości zamówienia winno być przeprowadzone przed przystąpieniem do czynności mających na celu wybór wykonawcy, ponieważ jedynie szacunkowa wartość zamówienia umożliwia ustalenie czy dla powyższego zamówienia będą miały zastosowanie Zasady udzielania zamówień publicznych bądź przepisy pzp. Dyrektor Centrum Wsparcia Współpracy Międzynarodowej w złożonym wyjaśnieniu potwierdziła, że szacowania wartości zamówienia dokonano w oparciu o otrzymane oferty. Dyrektor wskazała, że szacując wartość zamówienia posłużyli się również danymi na temat kosztu innych, wcześniejszych podobnych zamówień na usługi cateringowe realizowane na UAM.

(akta kontroli str. 7132-7135, 7317-7318, 7324-7335)

Szacowanie wartości zamówienia na usługi cateringowe na podstawie złożonych ofert było niezgodne z art. 34 pzp, zgodnie z którym podstawą ustalenia wartości zamówienia na usługi lub dostawy powtarzające się okresowo lub podlegające wznowieniu w określonym czasie jest łączna wartość zamówień tego samego rodzaju: 1) udzielonych w terminie poprzednich 12 miesięcy lub w poprzednim roku budżetowym, z uwzględnieniem zmian ilościowych zamawianych usług lub dostaw oraz prognozowanego na dany rok średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług

konsumpcyjnych ogółem, albo 2) których zamawiający zamierza udzielić w terminie 12 miesięcy następujących po pierwszej usłudze lub dostawie.

W roku 2019 w okresie od marca do końca roku zawarto łącznie 36 umów, na łączną kwotę 664,8 tys. zł, dotyczących usług w zakresie cateringu świadczonych podczas: szkoleń, konferencji, warsztatów, narad i innych wydarzeń o podobnym charakterze odbywających się na terenie Miasta Poznania. W związku z tym, że każde z tych zamówień było traktowane przez UAM jako oddzielne zamówienie i nie stosowano do szacowania wartości zamówienia przepisów art. 34 pzp, zamówienia te zostały udzielone bez stosowania przepisów pzp.

(akta kontroli str. 6858-6861, 7132-7135, 7313-7323, 7342-7588)

Rektor wyjaśniła m.in., że w jej opinii wyżej opisane usługi cateringowe nie miały charakteru zamówień powtarzających się. Rektor wskazała, że świadczenia okresowe zostały zdefiniowane przez doktrynę jako czynności powtarzane cyklicznie, tj. powtarzające się w ściśle określonych, niekoniecznie jednakowych odstępach czasu, realizowane więcej niż jednokrotnie, tzn. w sposób powtarzalny. Dlatego w jej opinii zamówienia na dostawy lub usługi powtarzające się kilka razy w roku w zależności od potrzeb zamawiającego nie mogą zostać uznane za powtarzające się okresowo, gdyż brak im elementu okresowości. Rektor wskazała, że w przypadku powyższych usług cateringowych, argumentem przemawiającym za tym, że nie mają one charakteru powtarzających się okresowo jest ich nieprzewidywalność, która decyduje o braku ich regularności, powtarzalności. W opinii Rektor charakter danych wydarzeń wpływa na sposób udzielania zamówień na usługi cateringu, a zamawiający nie jest w stanie przewidzieć i z góry zaplanować zakresu zamówień, a zwłaszcza ilości uczestników danego wydarzenia, jego miejsca czy dodatkowych elementów takich jak obsługa kelnerska, kategoria cenowa serwowanych potraw oraz form podania. Rektor argumentowała również, że zamawiający udzielając kolejnych zamówień nie miał wiedzy o konieczności udzielania kolejnych zamówień. Tym samym, w jej opinii nawet określając łączną wartość zamówień tego samego rodzaju udzielonych w terminie poprzednich 12 miesięcy lub w poprzednim roku budżetowym, zamawiający powinien uwzględnić zmiany ilościowe zamawianych usług w dalszym okresie i w praktyce obniżyć wartość zamówienia do wartości konkretnego zamówienia. Również, zdaniem Rektor, podobnie byłoby w przypadku określania łącznej wartości zamówienia tego samego rodzaju, których zamawiający zamierza udzielić w terminie 12 miesięcy następujących po pierwszej usłudze cateringu, ponieważ UAM nie planował kolejnych zamówień tego rodzaju.

(akta kontroli str. 7336-7340)

Zdaniem NIK, wyżej wskazana argumentacja Rektor nie zasługuje na uznanie. Pzp nie wskazuje, co należy rozumieć przez pojęcie dostaw i usług powtarzających się okresowo. Zważywszy jednak na definicję zamówienia publicznego, należy przyjąć, że ustawodawca przez to pojęcie rozumie zawierane w określonych odstępach czasu umowy, których przedmiotem są dostawy lub usługi określonego rodzaju i których, ze względu na ich właściwość nie można skumulować²⁴³. Usługi cateringowe, o których mowa wyżej spełniały przesłanki do uznania ich za okresowe,

²⁴³ M. Stachowiak, J. Jerzykowski, W. Dzierżanowski „Prawo zamówień publicznych. Komentarz”, Wydawnictwo Wolters Kluwer 2014.

w rozumieniu art. 34 pzp. Podkreślić należy, że występujące rozbieżności co do menu bądź pewnych zakresów usług mogły być uszczegółowione w szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia. Ponadto wskazać należy, że usługi cateringowe były udzielane przez UAM systematycznie w okresie od marca do grudnia 2019 r., a mianowicie w poszczególnych miesiąca zawarto następującą liczbę umów: w marcu cztery, w kwietniu pięć, w maju sześć, w czerwcu cztery, w lipcu dwie, w sierpniu trzy, we wrześniu cztery, w październiku dwie, w listopadzie cztery i w grudniu dwie. Mając na uwadze racjonalność planowania w przypadku tak często zawieranych umów brak planowania kolejnych zamówień tego rodzaju świadczy o braku rzetelności w tym procesie.

(akta kontroli str. 7132-7135, 7313-7323, 7342-7588)

17. UAM, w ramach realizacji projektu TAPIH, poniósł wydatki w kwocie 12,0 tys. zł tytułem diet (w wysokości 200 zł dziennie) oraz kosztów związanych z noclegiem i podróżą zaproszonych przez UAM gości. Wydatki te były poniesione na podstawie zawartych pomiędzy UAM, a gośćmi umów. W powyższym zakresie stwierdzono, że:

a) Trzy umowy nie zawierały daty zawarcia, co świadczy o braku rzetelności w zakresie ich sporządzenia.

Były Prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej, który zawarł powyższe umowy wskazał, że nie był w stanie odtworzyć z pamięci tak szczegółowych kwestii.

Natomiast Dyrektor Wsparcia Współpracy Międzynarodowej wyjaśniła, że w wyniku roztargnienia nie umieszczano daty ich sporządzania, data ta była natomiast każdorazowo umieszczana w piśmie przewodnim (wewnętrznym), wraz z którym przekazywano umowę z Działu Współpracy z Zagranicą do Kwestury. W opinii Pani Dyrektor umieszczenie daty sporządzenia nie jest konieczne dla ważności umowy i domyślnie przyjmuje się datę jej wykonania.

(akta kontroli str. 6858-6861, 7016-7062, 7136-7145, 7189-7199)

b) Nie określono w UAM, kryteriów jakie winny spełniać osoby, którym należałoby przyznać status gościa i jakie koszty z tego tytułu winna pokryć Uczelnia. W konsekwencji osoby, które w ramach projektu TAPIH wykonywały odpłatnie usługi na rzecz Uczelni (prowadziły szkolenia) zostały uznane za gości, co skutkowało sfinansowaniem przez UAM kosztów ich podróży i pobytu w Poznaniu.

(akta kontroli str. 6858-6861, 7016-7062, 7136-7145, 7076-7099)

Nieprzyjęcie odpowiednich uregulowań wewnętrznych, w wyżej wskazanym zakresie, przez Rektora świadczy o braku rzetelności oraz niezapewnieniu adekwatnej kontroli zarządczej o jakiej mowa w art. 68 ufp, która stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Zgodnie ze standardem określonym w pkt. II.C.10. załącznika do komunikatu w sprawie standardów kontroli zarządczej²⁴⁴, procedury wewnętrzne, instrukcje, wytyczne, dokumenty określające zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracowników i inne dokumenty wewnętrzne stanowią dokumentację systemu kontroli zarządczej, a dokumentacja ta powinna być spójna i dostępna dla wszystkich osób, dla których jest niezbędna.

Rektor w złożonym wyjaśnieniu potwierdziła, że powyższe regulacje wewnętrzne nie zostały wprowadzone. Natomiast wskazała, że kierownik projektu lub kierownik jednostki goszczącej cudzoziemca mógł zawnioskować do Rektora lub Prorektora o sfinansowanie tego typu kosztów.

²⁴⁴ Dz. Urz. MF. z 2009 r. nr 15, poz. 84.

Ponadto Kanclerz działając z upoważnienia Rektora wyjaśnił również m.in., że potrzeba pokrywania przez UAM kosztów pobytu gościa zagranicznego wynika m.in. z zapisów niektórych umów bilateralnych o współpracy akademickiej z ośrodkami zagranicznymi, które przewidują, że strona przyjmująca gościa pokrywa tego typu koszty. Kanclerz wskazał, że w grudniu 2023 r. opracowano projekt *Regulaminu przyjmowania gości zagranicznych na UAM*, który po uzgodnieniu z Kwesturą został przekazany do konsultacji z Władzami Uczelni i Wydziałów. Po konsultacjach i zatwierdzeniu jest planowane jego wprowadzenie w formie zarządzenia.

(akta kontroli str. 7100-7101, 7103-7104, 7110-7114, 7283-7292)

NIK wskazuje, że zgodnie z § 2 projektu Regulaminu przyjmowania gości zagranicznych w jednostkach organizacyjnych UAM do gości zagranicznych nie zalicza się m.in. osób wykonujących czynności lub świadczących usługi na rzecz UAM na podstawie umów cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 7286-7292)

18. UAM w ramach realizacji projektu TAPIH nieprawidłowo zawyżył wysokość rozliczonych wydatków poprzez uwzględnienie w nich dokonanych rozliczeń podatku VAT w łącznej kwocie 3,9 tys. zł od importu usług dotyczących realizacji szkolenia z zakresu międzynarodowych i międzykulturowych efektów kształcenia dla pracowników naukowych. Powyższe naliczenie było dokonywane w oparciu o dokumenty wewnętrzne (sprzedaży) gdzie do importowanych usług doliczany był VAT według stawki wynoszącej 23 %. Niemniej naliczenia dokonano jedynie w przypadku trzech spośród siedmiu faktur wystawionych, w powyższym zakresie, przez kontrahentów zagranicznych. Powyższe usługi szkoleniowe miały na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników UAM i były w pełni finansowane ze środków publicznych, w związku z powyższym podlegały one zwolnieniu z podatku VAT. Zwolnienie to wynikało z przepisu art. 43 ust. 1 pkt 29 lit. c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług²⁴⁵. Dlatego też w przypadku trzech faktur wystawionych przez zagranicznych kontrahentów naliczenie podatku VAT ze stawką 23 % było bezpodstawne. W konsekwencji rozliczenie tych wydatków w ramach programu TAPIH było nieprawidłowe, gdyż wydatki te nie były związane z jego realizacją.

Kwestor wyjaśniła, że faktury z 2019 roku dotyczące usług szkoleniowych zostały opodatkowane 23 % stawką VAT z uwagi na brak informacji, że szkolenie podnosi kwalifikacje zawodowe pracowników. Ponadto wskazała, że na podstawie korespondencji e-mail z czerwca 2020 r. potwierdzającej podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników uczestniczących w szkoleniu, zastosowano zwolnienie z podatku VAT w zakresie faktur z czerwca 2020 r.

Ponadto ustalono, że w przypadku jednej faktury, dotyczącej czerwca 2020 r., wystawionej przez zagranicznego kontrahenta, dokument wewnętrzny sprzedaży został wystawiony dopiero 15 lutego 2024 r. (w trakcie trwania czynności kontrolnych) i w konsekwencji dane w powyższym zakresie zostały wykazane dopiero w korekcie deklaracji dla podatku od towarów i usług (VAT-7) wypełnionej w dniu 15 lutego 2024 r.

Powyższe zostało potwierdzone w złożonym przez Kwestor wyjaśnieniu, w którym wskazała ona, że ze względu na zwolnienie z podatku VAT, korekta nie generowała kosztów.

(akta kontroli str. 7076-7099, 7293-7312, 7604-7606, 7645-7646, 8041-8048)

19. W postępowaniach konkursowych realizowanych w ramach projektu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia badawcza” finansowanego ze środków Ministerstwa Nauki

²⁴⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 361., dalej ustawa o VAT.

i Szkolnictwa Wyższego na zakup wieloczułnikowego skanera rdzeni osadowych i mikroskopu konfokalnego z wyposażeniem o łącznej wartości 4 948,3 tys. zł. Prorektor ds. projektów badawczych i doktorantów, kierujący m.in. Szkołą Nauk Przyrodniczych, najpierw występował jako organ opiniodawczy wniosków aparaturowych o dofinansowanie złożonych przez jednostki wchodzące w skład Szkoły Nauk Przyrodniczych (tj. Wydział Biologii i Wydział Nauk Geograficznych i Przyrodniczych)²⁴⁶, a następnie jako przewodniczący komisji konkursowej wydającej decyzje w sprawie sfinansowania wniosku w ramach ID-UB, co w ocenie NIK, może wpływać na nierówne traktowanie wnioskodawców.

Przewodniczący Komisji Konkursowej wyjaśnił, że ww. konkurs miał charakter konkursu wewnętrznego, co oznacza przede wszystkim, że potencjalnymi wnioskodawcami w konkursie mogą być wyłącznie osoby zaliczane do wyższej kadry zarządczej Uczelni. Celem wprowadzenia wymogu uzyskania opinii rady szkół dziedzinowych było uzyskanie pośredniego potwierdzenia, że wnioskowana aparatura może być przydatna dla naukowców działających w obrębie więcej niż jednej dyscypliny naukowej. Wymóg ten był warunkiem niezbędnym złożenia wniosku - bez opinii rady szkoły dziedzinowej dziekan nie mógł złożyć wniosku w ww. konkursie. Dodał również, że uchwały rady szkoły dziedzinowej podejmowane są po kolegalnej dyskusji i po głosowaniu. W obu uchwałach wskazano, że Rada Szkoły Nauk Przyrodniczych zaopiniowała złożone wnioski „pozytywnie i jednogłośnie”, a przewodniczący Rady podpisał stosowne uchwały. Wskazał również, że ze względu na wyjątkowy charakter konkursu, Kierownik Projektu ID-UB uznał, że rolę komisji konkursowej będzie pełnić Komitet Sterujący, a ewentualne odwołania kierowane będą bezpośrednio do Kierownika Projektu ID-UB. Przez kilka lat realizacji programu ID-UB wypracowany został system reguł, a wśród nich również taka, zgodnie z którą przewodniczącym komisji konkursowej zostaje dysponent środków w zadaniu, w ramach którego realizowany jest dany konkurs. W omawianym przypadku dysponentem środków w zadaniu 02 programu ID-UB jest prof. dr hab. Przemysław Wojtaszek, który znajduje się w składzie Komitetu Sterującego ze względu na to, że jest prorektorem właściwym ds. doktorantów. Dodał również, że wyłączał się z dyskusji w momentach, w których były dyskutowane kwestie wniosków złożonych przez Wydział Biologii, którego jest pracownikiem.

NIK wskazuje, że z treści protokołów posiedzeń komisji konkursowych nie wynika fakt wyłączenia się ww. osoby z dyskusji. W ocenie NIK przyjęte rozwiązania organizacyjne nie gwarantują przejrzystości prowadzonych postępowań, co może rodzić ryzyko zaistnienia mechanizmów korupcyjnych.

(akta kontroli str. 11130, 11133-11435)

20. Dwóm studentom udzielono zwolnienia z opłat zaległych na dzień złożenia wniosku, odpowiednio w kwotach: 5,0 tys. euro i 2,2 tys. zł, niezgodnie z § 14 ust. 2 uchwały Senatu 156/2013/2014 z dnia 29 września 2014 r. w sprawie regulaminu opłat za świadczone usługi edukacyjne w UAM w Poznaniu oraz §12 ust. 2 zarządzenia Rektora nr 30/2020/2021 z dnia 20 listopada 2020 r. w sprawie zasad pobierania oraz warunków i trybu zwalniania z opłat za usługi edukacyjne na UAM w Poznaniu.

Z wyjaśnień Dyrektora Centrum Wsparcia Kształcenia oraz z przedłożonego przez niego zestawienia wynika, że podczas weryfikacji płatności, po złożeniu przez studentkę pracy dyplomowej stwierdzono, że brakuje potwierdzenia wpłat za II i III rok studiów. Wówczas studentka w zaistniałej sytuacji zwróciła się

²⁴⁶ Uchwała Rady Szkoły Nauk Przyrodniczych nr 11/2021/2022 i 12/2021/2022z dnia 20 maja 2022 r. w sprawie zaopiniowania wniosków aparaturowych.

z prośbą o zwolnienie z zaległych opłat i taką zgodę uzyskała. Z kolei w drugim przypadku, zwolnienia z zaległych opłat dokonano bez wymaganego wniosku studenta.

W ocenie NIK powyższe okoliczności, nie stanowią uzasadnienia do zwolnienia z ponoszenia opłat z naruszeniem ww. przepisów.

(akta kontroli str.8092-8104)

21. W latach 2019-2021 w 16 na 20 zbadanych przypadków, dokonano zwolnień z opłat za usługi edukacyjne, w sytuacji gdy wnioskodawcy/studenci nie udokumentowali trudnej sytuacji materialnej lub okoliczności losowych powodujących przejściową trudną sytuację materialną, wybitnych wyników w nauce, uczestnictwa w międzynarodowym programie stypendialnym lub innych szczególnych okoliczności, czym naruszono § 14 ust. 1 pkt. 1-4 i ust. 3 uchwały Senatu 156/2013/2014 z dnia 29 września 2014 r. w sprawie regulaminu opłat za świadczone usługi edukacyjne w UAM w Poznaniu oraz §12 ust. 1 pkt. 1-3 oraz ust. 3 zarządzenia Rektora nr 30/2020/2021 z dnia 20 listopada 2020 r. w sprawie zasad pobierania oraz warunków i trybu zwalniania z opłat za usługi edukacyjne na UAM w Poznaniu. Kwota uszczuplonych środków wyniosła 142,2 tys. zł.

Rektor i Prorektor ds. studenckich wyjaśnili, że decyzje o zwolnieniu z opłat nie były związane z trudną sytuacją materialną studentów, lecz wynikały ze szczególnej sytuacji studenta, polegającej przede wszystkim na wznowieniu studiów i konieczności zaliczenia dodatkowych przedmiotów.

NIK nie może zgodzić się z wyżej przytoczonym stanowiskiem. We wszystkich ww. decyzjach, jako podstawę prawną dokonania zwolnienia z opłat wskazano m.in. § 14 ust. 1,4,5 Regulaminu opłat za świadczone usługi edukacyjne (uchwałę Senatu nr 156/2013/2014) oraz § 12 ust. 1 Regulaminu opłat za świadczone usługi edukacyjne (zarządzenie Rektora nr 30/20/2021), zgodnie z którymi zwolnić studenta z opłat można w przypadku udokumentowania okoliczności na skutek których student znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej. Decyzje te były z kolei wydane na podstawie wniosków złożonych przez wszystkie ww. osoby, z których wynikało, że wnioskujący o ulgę znajdowali się w trudnej sytuacji materialnej.

(akta kontroli str. 8139-8146, 8239-8254, 8322-8433)

22. Prorektor ds. studenckich – prof. dr hab. Joanna Wójcik oraz prof. dr. hab. Bogumiła Kaniewska udzielały w latach 2019-2023 zwolnień z ww. opłat (odpowiednio 12 i sześć przypadków), w sytuacji gdy zgodnie z § 14 ust. 1 uchwały Senatu 156/2013/2014 z dnia 29 września 2014 r. w sprawie regulaminu opłat za świadczone usługi edukacyjne w UAM w Poznaniu oraz §12 ust. 1 zarządzenia Rektora nr 30/2020/2021 z dnia 20 listopada 2020 r. w sprawie zasad pobierania oraz warunków i trybu zwalniania z opłat za usługi edukacyjne na UAM w Poznaniu czynność ta należała do Rektora Uczelni.

Rektor wyjaśniła, że podstawą umocowania pani prof. dr hab. Bogumiły Kaniewskiej jako prorektora ds. studenckich (od 1 października 2019 roku do 31 sierpnia 2020 roku) do wydawania decyzji administracyjnych w sprawach zwolnienia z opłat za usługi edukacyjne było pełnomocnictwo nr P-649-2019 z dnia 1 października 2019 roku, którego zakres obejmował sprawy socjalno-bytowe studentów. Z kolei Prorektor ds. studenckich wskazała, że podstawą umocowania do wydawania ww. decyzji było upoważnienie nr U-2-2020-2024 z dnia 1 września 2020 r., którego zakres obejmował sprawy przydzielone zarządzeniem nr 1/2020/2021 Rektora z dnia 1 września 2020 r. w sprawie zakresu obowiązków prorektorów.

NIK zwraca jednak uwagę, że ww. pełnomocnictwo oraz upoważnienie obejmuje swoim zakresem sprawy socjalno-bytowe, a zatem sprawy określone w odrębnym zarządzeniu Rektora dot. wysokości stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogi i stypendium rektora, nie zaś dokonywanie zwolnień z opłat za studia.

(akta kontroli str. 8093-8146, 8274-8304)

23. W UAM w latach 2019-2023 nie podejmowano działań windykacyjnych wobec studentów, bądź podejmowano je po upływie prawie 3 lat, co było działaniem nierzetelnym i niezgodnym z art. 42 ust. 5 upf, tj.

23.1. Z przeprowadzonej analizy podejmowanych działań wobec 165 dłużników (studentów), których zaległości wynosiły 122,3 tys. zł wynika, że sprawy dotyczące 146 dłużników na łączną kwotę 74,0 tys. zł zostały przekazane do Sekcji Administracyjno – Gospodarczej dopiero na krótko przed upływem okresu przedawnienia, tj. w terminach wynoszących od 927 dni do 1292 dni licząc od daty upływu terminu płatności danej należności, co skutkowało tym, iż pięć z nich na łączną kwotę 7,1 tys. zł uległo przedawnieniu.

Kanclerz wyjaśnił, że do wszystkich osób zostały wysłane wezwania do zapłaty, pomimo iż sprawy te były już przedawnione. Wezwania okazały się jednak nieskuteczne z uwagi na brak skutecznego doręczenia lub brak zapłaty pomimo odebrania wezwania. Z kolei, zastępca Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej wyjaśnił, że przedawnienie należności nastąpiło z powodu błędnego wygenerowania zestawienia dłużników przez system biblioteczny Horizon, gdyż nie zawierało ono wszystkich zaległości.

(akta kontroli str. 10948-10953g, 10822-10824)

23.2. W UAM nie podjęto w ogóle działań windykacyjnych wobec 176 studentów posiadającymi zaległości w opłatach za studia, które wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosły łącznie 199,0 tys. zł. W konsekwencji dopuszczono do przedawnienia należności od 89 osób na łączną kwotę 99,8 tys. zł, co było działaniem nierzetelnym i niezgodnym z art. 42 ust. 5 upf.

Kanclerz wyjaśnił, że w stosunku do przedawnionych należności Uczelnia podejmuje pozasądowe czynności celem polubownego porozumienia się z dłużnikami w sprawie ich dobrowolnej spłaty (zgodnie z art. 411 pkt 3 Kodeksu cywilnego w przypadku spełnienia przez dłużnika świadczenia w celu zadośćuczynienia przedawnionemu roszczeniu spełnione dobrowolnie przez dłużnika świadczenie nie podlega zwrotowi). Dodał również, że należności pozostałych 87 osób na łączną kwotę 99,2 tys. zł nie uległy przedawnieniu - w stosunku do tych należności niezwłocznie podjęte zostaną działania windykacyjne na etapie przedsądowym, a w przypadku ich bezskuteczności poszczególne sprawy zostaną skierowane na drogę postępowania sądowego celem przymusowego wyegzekwowania ww. należności. Dodał również, że w toku wstępnej weryfikacji danych napotkał na szereg czynników, które w trybie pilnym będą przez Uczelnię korygowane. Wprowadzenie nowej wersji systemu USOS i konieczność migracji danych między wersjami tego systemu oraz niejednoznaczny podział odpowiedzialności w obszarze windykacji należności od studentów pomiędzy Biurami Obsługi Studentów i Biurami Obsługi Wydziałów spowodowały, że część spraw nie została przekazana do Sekcji Administracyjno-Gospodarczej (głównego specjalisty ds. windykacji) do windykacji przedsądowej, a w konsekwencji również do Biura Radców Prawnych do windykacji sądowej. Dodał, że działania naprawcze jakie zostaną podjęte w tym obszarze zwiększą kontrolę i przepływ informacji.

(akta kontroli str. 10948-10949, 11086-11088)

24. Wg stanu na koniec 2023 r., w systemie USOS zostały ujęte należności od studentów w łącznej kwocie 60,8 tys. zł łącznie od 59 osób, które nie powinni być ujęte w tym systemie, gdyż osoby te nie posiadały już statusu studenta, co w ocenie NIK było działaniem nierzetelnym.

Kancelarz wyjaśniła, że około 50% przypadków znalazło się w tym systemie w sposób nieuzasadniony, a ustalenie przyczyn powstałej nieprawidłowości wymaga dłuższego czasu.

(akta kontroli str. 11086-11097)

25. W sprawozdaniach z wykonania planu rzeczowo-finansowego sporządzonych za lata 2019-2021 wykazywano nierzetelnie dane, ponieważ w pozycjach dotyczących aktualizacji wyceny środków trwałych (stanowiących zmniejszenie funduszu zasadniczego)²⁴⁷ wykazywano kwoty (odpowiednio 774,4 tys. zł w 2019 r., 39,7 tys. zł w 2020 r. i 39,7 tys. zł w 2021 r.), które nie stanowiły aktualizacji wyceny środków trwałych, a dotyczyły aktualizacji wartości papierów wartościowych.

Kwestor wyjaśniła, że w przypadku roku 2019 przyjęto, że skoro intencją Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (w opinii Kwestor) było uwzględnienie kapitału z aktualizacji wyceny do celów informacyjnych związanych z papierami wartościowymi – na zwiększenie kapitału, to również odrębnie należało wykazywać wartości wynikające z tej pozycji bilansu. Kwestor w złożonym wyjaśnieniu nie odniosła się do przyczyn wykazywania tych danych w sprawozdaniach z wykonania planu rzeczowo-finansowego sporządzonych za lata 2020-2021.

NIK wskazuje, że aktualizacje wyceny środków trwałych oraz aktualizacje wartości papierów wartościowych dotyczą innych aktywów, dlatego brak jest podstaw do wykazywania kwot dotyczących aktualizacji wartości papierów wartościowych w pozycjach dotyczących aktualizacji wyceny środków trwałych.

(akta kontroli str. 3787-3802, 7953-7957)

26. Na koniec każdego z lat 2019-2022 występowała różnica pomiędzy aktywami i pasywami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (po uwzględnieniu rozliczeń wewnętrznych z UAM) w kwocie 982,6 tys. zł. Pomimo występowania nadwyżki na rachunku funduszu nie były podejmowane do czasu rozpoczęcia kontroli skuteczne działania mające na celu ustalenie jej przyczyny i dokonanie rozliczenia, co świadczy o braku rzetelności w powyższym zakresie.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych²⁴⁸ środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych są gromadzone na odrębnym rachunku bankowym. W związku z powyższym nie powinny znajdować się na tym rachunku inne środki nie dotyczące tego funduszu.

Kwestor wyjaśniła m.in., że kwota środków pozostałych na rachunku bankowym funduszu w wysokości 982,6 tys. zł wynika prawdopodobnie z braku dokonania refundacji (przesunięcia środków między rachunkami bankowymi), a refundacja nadwyżki środków pieniężnych z rachunku bankowego zakładowego funduszu świadczeń socjalnych na rachunek UAM została dokonana dnia 27 grudnia 2023 r. Ponadto wskazała, że ustalenie tego co składa się na powyższą kwotę wymagać będzie przejrzania wszystkich pozycji na wyciągach bankowych za lata 2012 – 2016 i zestawienie ich z zaksięgowanymi na funduszu operacjami finansowymi. Kwestor zadeklarowała, że w maju 2024 r. zostanie powołany zespół w celu przeanalizowania i szczegółowego wyjaśnienia powstałej nadwyżki na rachunku

²⁴⁷ Dla roku 2019 był to wiersz 8 działu III. Pozostałe fundusze uczelni, natomiast dla lat 2020-2021 był to wiersz 8 działu II. Fundusze uczelni.

²⁴⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 998, ze zm.

bankowym. Kwestor zadeklarowała również dokonanie zmian w planie kont oraz komentarzu do planu kont, których celem będzie utworzenie konta rozrachunkowego przeznaczonego do rozliczeń dokonywanych refundacji (między rachunkami bankowymi).

(akta kontroli str. 7589, 7632-7638, 7926-7929, 7932-7933)

27. Na koniec każdego z lat 2019-2021 występowały różnice pomiędzy aktywami i pasywami funduszu stypendialnego (po uwzględnieniu rozliczeń wewnętrznych z UAM), które wynikały z nieprzekazania na rachunek powyższego funduszu (w tym na prowadzony od roku 2020 przez Bank Gospodarstwa Krajowego²⁴⁹), środków w łącznej kwocie 53,1 tys. zł, w tym kwoty 37,2 tys. zł dotyczących odsetek od środków funduszu, nieprzekazanych na wyodrębniony rachunek funduszu oraz kwoty 15,9 tys. zł dotyczącej środków przeznaczonych na stypendia, która wynikała z błędnych transakcji dokonanych w ramach rozliczenia środków funduszu za rok 2018. Brakujące środki zostały przekazane na rachunek funduszu stypendialnego w dniach: 9 grudnia 2021 r. - kwota 37,2 tys. zł oraz 30 marca 2022 r. - kwota 15,9 tys. zł.

Zgodnie z art. 243 ust. 1 pkt 1 i 2 PWU, środki finansowe zgromadzone na rachunkach funduszy stypendialnych są przekazywane na rachunki bankowe prowadzone w BGK przez uczelnie publiczne - w terminie do dnia 15 stycznia 2020 r. Środki finansowe nieprzekazane w terminie stanowią dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem w rozumieniu ustawy o finansach publicznych.

Kwestor wyjaśniła, że w jej opinii przepis art. 243 ust. 1 i 2 PWU dotyczył dotacji o jakiej mowa w art. 94 ust. 1 pkt 11 i ust. 4a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym²⁵⁰, przekazanej Uczelni w roku 2018. Ponadto wskazała, że Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie domagało się zwrotu powyższej kwoty.

(akta kontroli str. 7589-7631)

NIK wskazuje, że art. 243 ust. 1 i 2 PWU odnosi się do środków finansowych zgromadzonych na rachunkach funduszy stypendialnych. Stosownie do art. 412 UPSWiN fundusz stypendialny w uczelni stanowi środki finansowe, o których mowa w art. 365 pkt 3 powyższej ustawy, oraz zwiększenia z innych źródeł. W związku z powyższym, wymóg przekazania środków finansowych zgromadzonych na rachunkach funduszy stypendialnych na rachunki bankowe prowadzone w BGK przez uczelnie publiczne, w terminie do dnia 15 stycznia 2020 r., dotyczył całości środków tego funduszu.

W konsekwencji, środki finansowe funduszy stypendialnych nieprzekazane w terminie, stanowią dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem w rozumieniu ustawy o finansach publicznych stosownie do art. 243 ust. 2 PWU.

OCENA CZĄSTKOWA

Gospodarka finansowa Uczelni prowadzona była na podstawie planów rzeczowo-finansowych, w których zmiany nie były wprowadzane na bieżąco, a dokonywano ich dopiero w kolejnym roku. W konsekwencji, różnice pomiędzy kwotami subwencji wynikającymi z komunikatów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a kwotami ujętymi w planach, przed zmianą, wyniosła łącznie 31 512,6 tys. zł.

Nierzetelnie i niezgodnie z ewidencją księgową sporządzone zostały: cztery sprawozdania Rb-N, dwa sprawozdania Rb-UN, cztery sprawozdania Rb-UZ i cztery sprawozdania Rb-Z (wg stanu na koniec lat 2019-2022), a kwota stwierdzonych nieprawidłowości wyniosła łącznie 100 106,9 tys. zł dla sprawozdań Rb-N, 1 346,6 tys. zł dla sprawozdań Rb-UN, 494,5 tys. zł dla sprawozdań Rb-Z i 423,1 tys. zł dla

²⁴⁹ Dalej BGK.

²⁵⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, ze zm.

sprawozdań Rb-UZ. Ponadto, w księgach rachunkowych UAM zobowiązania w kwocie 545,6 tys. zł występujące wg stanu na koniec lat 2019-2022 były wykazywane w datach niezgodnych ze stanem faktycznym. Ponadto, na koniec lat 2019-2022 występowała różnica pomiędzy aktywami i pasywami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w kwocie 982,6 tys. zł i funduszu stypendialnego w kwocie 53,1 tys. zł. Po terminie określonym w art. 12 ust. 4 ustawy o rachunkowości dokonano ostatecznego zamknięcia ksiąg rachunkowych dla lat 2021 i 2022. Ponadto, nierzetelnie sporządzone zostały sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego za lata 2019-2021, gdyż w poz. dotyczących aktualizacji wyceny środków trwałych wykazano kwoty wynoszące łącznie 853,8 tys. zł, które nie stanowiły aktualizacji wyceny środków trwałych a dotyczyły aktualizacji wartości papierów wartościowych.

W UAM działania windykacyjne wobec pięciu dłużników, którzy zalegali ze spłatą zobowiązań w kwocie 395,0 tys. zł były podejmowane ze znaczną zwłoką sięgającą nawet ponad rok. Nie naliczono i nie dochodzono w sposób rzetelny należności z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości przez Miasto Poznań w łącznej kwocie 5 646,6 tys. zł, co było niegodne z art. 42 ust. 5 ufp.

W okresie objętym kontrolą z naruszeniem zasady gospodarności poniesiono wydatki w łącznej kwocie wynoszącej 12 tys. zł, z tytułu wypłaconych diet i zwrotu kosztów gościom, pomimo braku uregulowań w tym zakresie. Ponadto, z naruszeniem zasady gospodarności dopuszczono do nieterminowego regulowania zobowiązań, skutkujących koniecznością uiszczenia odsetek w łącznej kwocie 39,9 tys. zł.

Niezgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi, zwolnień z opłat dokonywały Panie Prorektor ds. studenckich, w sytuacji gdy czynności te należały do Rektora. Stwierdzono ponadto, że nie dochowały one należytej staranności przy udzielaniu ulg i w konsekwencji 18 studentom udzielono zwolnienia z opłat w kwotach łącznych 5 tys. euro i 144,5 tys. zł, podczas gdy nie udokumentowano przesłanek do ich udzielenia.

Sprawy 146 studentów na łączną kwotę 74,0 tys. zł zostały przekazane do komórki windykacyjnej na krótko przed upływem terminu ich przedawnienia, a wobec 176 osób, których zaległości wyniosły 199,0 tys. zł, w ogóle nie podjęto działań windykacyjnych, co spowodowało przedawnienie należności w łącznej kwocie 106,9 tys. zł. Kontrola NIK wykazała również, że w systemie USOS zostały ujęte należności wynoszące wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. 60,8 tys. zł, od 59 osób które nie posiadały już statusu studenta.

Z pominięciem przepisów o zamówieniach publicznych udzielono zamówień na świadczenie usług cateringowych na łączną kwotę 664,8 tys. zł. Naruszono również procedury wewnętrzne udzielania zamówień z uwagi na wydatkowanie 121,1 tys. zł bez udokumentowania przeprowadzenia postępowania w sprawie wyboru wykonawcy. Nierzetelnie sporządzono cztery wnioski o udzielenie zamówienia publicznego (o łącznej wartości 258,2 tys. zł) i nie zachowano formy pisemnej przy zawieraniu dwóch umów (o łącznej wartości 49,2 tys. zł). Stwierdzono również, że w postępowaniach konkursowych realizowanych w ramach projektu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia badawcza” finansowanego ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (o łącznej wartości 4 948,4 tys. zł) Prorektor ds. projektów badawczych i doktorantów najpierw występował jako organ opiniodawczy wniosków o dofinansowanie, a następnie jako przewodniczący komisji konkursowej przyznającej dofinansowanie, co w ocenie NIK narusza zasadę uczciwej konkurencji i może wpływać na nierówne traktowanie wnioskodawców.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zgłoszenie do GUS wszystkich rodzajów wykonywanej działalności w ramach Polskiej Klasyfikacji Działalności.
2. Podjęcie działań w celu przyjęcia częściowych strategii rozwoju zgodnych ze Strategią UAM na lata 2020-2030.
3. Zapewnienie bieżącego aktualizowania regulaminu organizacyjnego Uczelni w zakresie jej struktury organizacyjnej, w szczególności w przypadku tworzenia nowych jednostek organizacyjnych.
4. Zapewnienie rzetelnego sporządzania ankiet oceny okresowej nauczycieli akademickich.
5. Zapewnienie przechowywania kompletnej dokumentacji dotyczącej audytu wewnętrznego.
6. Zapewnienie przekazywania przez muzea do GUS rocznych sprawozdań K-02.
7. Zapewnienie pisemnego powoływania przez Rektora wymaganej liczby członków Rady Muzeum.
8. Dostosowanie zapisów Polityki rachunkowości w zakresie amortyzowania wartości eksponatów muzealnych do ich specyfiki i okresu ekonomicznej użyteczności.
9. Zapewnienie pobierania od użytkowników bibliotek Uczelni wyłącznie należnych opłat oraz ustalanie opłat pobieranych od użytkowników BU zarządzeniem Rektora.
10. Zapewnienie zgodności zasad naliczania opłat za nieterminowy zwrot materiałów bibliotecznych z możliwościami komputerowego systemu bibliotecznego.
11. Zapewnienie właściwego nadzoru nad naliczaniem opłat, w tym z tytułu czynszu oraz dokonywaniem zmian zawartych umów najmu.
12. Zwiększenie nadzoru nad dokonywaniem płatności i weryfikacją wystawianych przez kontrahentów faktur.
13. Zapewnienie rzetelnego i terminowego sporządzania planów rzeczowo-finansowych oraz ich zmian (korekty), jak również sprawozdań z wykonania tych planów.
14. Zapewnienie prawidłowego sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych.
15. Dokonywanie terminowego ostatecznego zamknięcia i otwarcia ksiąg rachunkowych jednostki.
16. Rzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych, w szczególności w zakresie ujmowania w nich zobowiązań i należności.
17. Terminowe regulowanie zobowiązań.
- 18.
19. Zapewnienie właściwego nadzoru nad działaniami mającymi na celu ustalenie przypadających UAM należności cywilnoprawnych oraz terminowego podejmowania działań windykacyjnych.
20. Zwiększenie nadzoru w celu zapewnienia prawidłowego udzielania zamówień publicznych.

21. Ustalenie i przestrzeganie zasad przyjęcia gości Uczelni i warunków pokrycia kosztów związanych z ich przyjęciem.
22. Dokonanie korekt naliczenia podatku VAT od faktur dotyczących importu usług szkolenia z zakresu międzynarodowych i międzykulturowych efektów kształcenia dla pracowników naukowych, związanych z realizacją projektu TAPIH oraz poinformować NAWA o zmianie wysokości kosztów kwalifikowanych projektu.
23. Zapewnienie nadzoru nad udzielaniem ulg w opłatach za studia.
24. Zapewnienie zgodności aktywów i pasywów poszczególnych funduszy.
25. W uzgodnieniu z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego dokonać zwrotu środków funduszu stypendialnego jakie nie zostały przekazane na rachunek BGK do dnia 15 stycznia 2020 r. i stanowiły dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem w rozumieniu ufp.
26. Doprowadzenie do zgodności danych zawartych w systemie USOS z danymi rzeczywistymi.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 26 kwietnia 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy
/-/ Sylwia Zakrzewska
Gł. specjalista k.p.

Dyrektor
/-/ Karolina Wirszyć-Sitkowska
p.o. Dyrektor Delegatury NIK w Poznaniu

/-/ Maciej Sterczała
Gł. specjalista k.p.

/-/ Roman Jarecki
St. Inspektor k.p.

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonała Dyrektor Delegatury NIK w Poznaniu
Karolina Wirszyć-Sitkowska.

/podpisano elektronicznie/